T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

TUNUS'TA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNE İKİ DİLLİLİĞİN ETKİSİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Hazırlayan

Sezer AVCI

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Murat YİĞİT

Haziran-2019

KIRIKKALE

T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

TUNUS'TA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNE İKİ DİLLİLİĞİN ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Sezer AVCI

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Murat YİĞİT

Haziran-2019

KIRIKKALE

KABUL-ONAY

Dr. Öğr. Üyesi Murat YİĞİT danışmanlığında Sezer AVCI *tarafından hazırlanan "Tunus'ta Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine İki Dilliliğin Etkisi" adlı bu çalışma jürimiz tarafından Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim dalında Yükseklisans tezi olarak kabul edilmiştir.*

21/06/2019

(İmza)
[Unvanı, Adı ve Soyadı] (Başkan)
Doç. Dr. Remzi Can

[Unvanı, Adı ve Soyadı]
Dr. Öğr. Üyesi Murat Yiğit

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Demir

[İmza]
[Unvanı, Adı ve Soyadı]
.....

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

21/06/2019
(Ünvan, Adı Soyadı)
Enstitü Müdürü

KİŞİSEL KABUL SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum "*Tunus'ta Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine İki Dilliliğin Etkisi*" adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve faydalandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak faydalanılmış olduğunu beyan ederim.

21/06/2019

Sezer AVCI

İmza

ÖN SÖZ

Tunus'ta iki dillilik bağlamında ele alınan bu çalışmanın iki dilli ülkelerdeki yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile tarihî süreçte ortak geçmişimizin ve kültürümüzün olduğu gönül coğrafyalarımızdaki Türkçe öğretimine ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanına bir nebze de olsa katkı sunmasını umut ediyorum.

Çalışma sürecinde birçok kişinin ve kurumun destekleri olmuştur. Başta bana anlayış göstererek değerli katkılarını esirgemeyen, her zaman görüşlerinden yararlandığım, tez danışmanım **Dr. Öğr. Üyesi Murat Yiğit** hocama ve üzerimdeki emeklerini her daim yâd ettiğim ilkokul öğretmenimden başlayarak akademik gelişim sürecime katkıları olan Afyon Kocatepe Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği bölümündeki hocalarıma kadar teşekkürü borç bilirim.

Bana, Afrika kıtasının en ağır şartlar altındaki bölgesinde de en iyi durumda görülen coğrafyasında da Türkçe öğretme imkânı tanıyan **Yunus Emre Enstitüsü** çalışanlarına; ölçekleri geliştirmemde değerli katkılarını esirgemeyen **Doç. Dr. Muhammed Eyyüp Sallabaş** hocama; Tunus'ta araştırmayı yapmamda gerekli kolaylıkları sağlayan Tunus Yunus Emre Enstitüsü Müdürü **Melih Burak Yediyıldız**'a, tercüme noktasında yardımcı olan Tunus YEE idari personeli **Chaima Chaieb**'e, yine desteklerini esirgemeyen ve sahadaki öğretmenlerle görüşme yapma noktasında yardımcı olan **Dr. Musa Kaya** hocama ve MEB öğretmenlerimize, araştırmaya katılım gösteren Türkçeye gönül vermiş öğrencilerimize teşekkürlerimi arz ediyorum.

Her zaman destek aldığım ve saha araştırmalarında görüşüne başvurduğum SETA araştırmacısı **Ümit Tetik**'e; Fransızca çeviriler noktasında yardımcı olan **Necati Fıratlı**'ya; değerli katkılarından dolayı **Mustafa Kayıhan** ve **Selçuk Doğan**'a teşekkürlerimi arz ediyorum.

Son olarak hayatımın her evresinde maddi, manevi yanımda oldukları gibi tez yazım sürecinde de bana destek olup beni motive eden ilk öğretmenlerim; kıymetli aileme, sabırla desteğini esirgemeyen sevgili eşim ve canım oğluma en içten duygularla teşekkür ediyorum.

Sezer AVCI

21.06.2019

ÖZ

Avcı, Sezer, "Tunus'ta Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine İki Dilliliğin Etkisi", Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale, 2019.

Günümüzde gerek bireysel tercihler gerek de toplumsal zorunluluk ya da ihtiyaçlar sebebiyle Tunus, iki dilli bir toplum olarak karşımıza çıkmaktadır. Genel olarak bakıldığında iki dillilik; bireyin tercihen ya da zorunlu nedenlerle iki dili de aktif olarak kullanma yetisidir. İki dillilik olarak adlandırılan bu gerçekliğin insan hayatında belirleyici etkilerinin olduğu bilinmektedir. Bireyi psikolojik ve sosyolojik yönden etkileyen iki dillilik, bireyin hayatı boyunca ulaşmaya çalıştığı fizyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarının da anahtarı konumundadır. Bireysel, toplumsal ve kültürel iletişimin temel kaynağı olan iki dillilik, toplumsal gelişimin de temel dinamiği durumundadır. Bu temel dinamiği olumlu yönde geliştirmek, bireysel ve toplumsal refahı sağlamak için iki dilli eğitim ortamlarındaki sorunların gerçekçi bir şekilde tespit edilmesi ve bu sorunların giderilmesine yönelik saha çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Çalışmanın amacı, Arapça ve Fransızca eş zamanlı olarak iki dilde eğitim yapan, iki dillilik gerçeğinin yaşandığı bir coğrafya olan Tunus'ta, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecine iki dilliliğin etkilerini tespit etmek ve yaşanan sorunları en aza indirerek iki dilliliğin Türkçe öğretimine etkisinin olumlu yönde gelişmesine katkılar sunmaktır. Bu bağlamda çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme formu aracıyla 70 öğrenci ve 5 Türkçe öğretmeniyle görüşmeler yapılmış ve içerik analizi yöntemiyle elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

Çalışma sonucunda, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinde; karşılıklı konuşma, yazılı anlatım becerileri, dil-kültür, dil bilgisi ve telaffuz gibi konulardaki iki dilliğin olumlu ya da olumsuz etkileri tespit edilip iki dilliliğin etkilerinin olumlu yönde gelişmesine yönelik öneriler getirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İki Dillilik, Yabancı Dil, Türkçe Öğretimi, Tunus'ta Türkçe Öğretimi.

ABSTRACT

Avcı, Sezer, "The Impact of Bilingualism on Teaching Turkish as a Foreign Language in Tunisia", Master Thesis, Kırıkkale, 2019.

Today, Tunisia is a bilingual society due to both individual preferences and social necessities or needs. Bilingualism in general; the ability of the individual to actively use both languages, preferably or for compulsory reasons. It is known that this reality, called bilingualism, has decisive effects on human life. Bilingualism, which affects the individual psychologically and sociologically, is the key to the physiological and psychological needs of the individual throughout his life. Bilingualism, which is the main source of individual, social and cultural communication, is also the basic dynamic of social development. In order to develop this basic dynamics in a positive way and to ensure individual and social welfare, field studies are needed for realistically identifying and solving the problems in bilingual education environments.

The main aims of this study are to determine the effects of bilingualism on the process of teaching Turkish as a foreign language in Tunisia, which is a geography where bilingualism is experienced in Arabic and French simultaneously, and to improve and to make contributions the effect of bilingualism on Turkish teaching. In this context, interviews were conducted with 70 students and 5 Turkish teachers through the semi-structured interview form and the findings obtained through content analysis were interpreted.

As a result, in the process of teaching Turkish as a foreign language in the context of bilingualism; problems such as mutual speaking, written expression skills, language-culture, grammar and pronunciation were identified and solutions were proposed.

Key Words: Bilingualism, Foreign Language, Turkish Language Teaching, Turkish Language Teaching in Tunisia.

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

AB : Avrupa Birliği

Akt. : Aktaran

MEB : Millî Eğitim Bakanlığı

Ö. X : X numaralı öğrenci

TDK : Türk Dil Kurumu

TİKA : Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı

TMV : Türkiye Maarif Vakfı

TÖMER: Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi

YEE : Yunus Emre Enstitüsü

YÖK : Yükseköğretim Kurulu

TABLOLAR

Tablo 1. İki Dilliliğin Türleri 24
Tablo 2. İkili Ticari ve Ekonomik İlişkiler 41
Tablo 3. Ülke Ekonomisi (2017)..... 41
Tablo 4. Öğrencilerin Yaş Aralığı..... 52
Tablo 5. Öğrencilerin Türkçe Seviyeleri..... 52
Tablo 6. Türkçe Seviyelere Göre Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımları 53
Tablo 7. A1 Seviyesindeki Telaffuz (Sesletim) İle İlgili Bulgular 55
Tablo 8. A1 Seviyesindeki Sözlük Kullanımı İle İlgili Bulgular..... 57
Tablo 9. A1 Seviyesindeki Ödünçleme Sözcük Kullanımı İle İlgili Bulgular..... 58
Tablo 10. A1 Seviyesindeki Alfabe Öğrenimi İle İlgili Bulgular 59
Tablo 11. A1 Seviyesindeki Konuşma Becerisi İle İlgili Bulgular..... 61
Tablo 12. A1 Seviyesindeki Yazma Becerisi İle İlgili Bulgular..... 62
Tablo 13. A1 Seviyesindeki Okuma Becerisi İle İlgili Bulgular 64
Tablo 14. A1 Seviyesindeki Dinleme Becerisi İle İlgili Bulgular 65
Tablo 15. A1 Seviyesindeki Dil Bilgisi Öğrenimi İle İlgili Bulgular 66
Tablo 16. A1 Seviyesindeki Kelime Öğrenimi İle İlgili Bulgular 67
Tablo 17. A2 Seviyesindeki Telaffuz (Sesletim) İle İlgili Bulgular 69
Tablo 18. A2 Seviyesindeki Sözlük Kullanımı İle İlgili Bulgular..... 70
Tablo 19. A2 Seviyesindeki Ödünçleme Sözcük Kullanımı İle İlgili Bulgular..... 71
Tablo 20. A2 Seviyesindeki Alfabe Öğrenimi İle İlgili Bulgular..... 72
Tablo 21. A2 Seviyesindeki Konuşma Becerisi İle İlgili Bulgular..... 73
Tablo 22. A2 Seviyesindeki Yazma Becerisi İle İlgili Bulgular..... 74
Tablo 23. A2 Seviyesindeki Okuma Becerisi İle İlgili Bulgular 75
Tablo 24. A2 Seviyesindeki Dinleme Becerisi İle İlgili Bulgular 76
Tablo 25. A2 Seviyesindeki Dil Bilgisi Öğrenimi İle İlgili Bulgular 77
Tablo 26. A2 Seviyesindeki Kelime Öğrenimi İle İlgili Bulgular 78
Tablo 27. B1 Seviyesindeki Telaffuz (Sesletim) İle İlgili Bulgular 79
Tablo 28. B1 Seviyesindeki Sözlük Kullanımı İle İlgili Bulgular..... 80
Tablo 29. B1 Seviyesindeki Ödünçleme Sözcük Kullanımı İle İlgili Bulgular..... 81
Tablo 30. B1 Seviyesindeki Alfabe Öğrenimi İle İlgili Bulgular 82
Tablo 31. B1 Seviyesindeki Konuşma Becerisi İle İlgili Bulgular..... 82
Tablo 32. B1 Seviyesindeki Yazma Becerisi İle İlgili Bulgular..... 84
Tablo 33. B1 Seviyesindeki Okuma Becerisi İle İlgili Bulgular 85

Tablo 34. B1 Seviyesindeki Dinleme Becerisi İle İlgili Bulgular 86
Tablo 35. B1 Seviyesindeki Dil Bilgisi Öğrenimi İle İlgili Bulgular 87
Tablo 36. B1 Seviyesindeki Kelime Öğrenimi İle İlgili Bulgular 88

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ ..... **VII**

ÖZ ..... **IX**

ABSTRACT ..... **X**

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ ..... **XII**

TABLOLAR ..... **XIII**

İÇİNDEKİLER ..... **XV**

I. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Amacı 4

1.2. Araştırmanın Önemi 5

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları 5

1.4. Sayıltı 6

1.5. Tanımlar 6

II. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. DİL 7

2.1.1. Ana Dili 9

2.1.2. Yabancı Dil 11

2.1.2.1. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi 13

2.1.2.2. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (CEFR) 15

2.1.2.3. Yabancı Dil Öğretiminde Dil Becerileri 18

2.1.3. İki Dillilik 20
2.1.3.1. İki Dilliliğin Olumlu ve Olumsuz Etkileri: 28
2.1.3.2. İki Dillilikte Dil Olayları 29
2.2. KÜLTÜR 31
2.2.1. Kültür Aktarımı 32
2.3. TUNUS ÜLKE BİLGİLERİ 35
2.3.1. Coğrafi ve Demografik Yapı 35
2.3.2. Sosyo-Ekonomik Durumu 36
2.3.3. Tunus Tarihi ve Günümüzdeki Siyasi Durumu 37
2.3.4. Türkiye-Tunus İlişkileri 40
2.3.5. Tunus'ta Eğitim Sistemi 42
2.3.5.1. İlköğretim 43
2.3.5.2. Ortaöğretim 44
2.3.5.3. Üniversite 44
2.3.5.4. Tunus Eğitim Sisteminde Fransızca Kurumlar 45
2.3.6. Tunus'ta Yabancı Dil Kullanımı ve Öğretimi 45
2.3.7. Tunus'ta İki Dillilik 46
2.3.7.1. 1956-1972 Dönemi: İki Dillilik 46
2.3.7.2. 1973-1990 Dönemi: Arapça Hareketi 48
2.3.7.3. 1991-2010 Dönemi: Dengeli Arapça ve Fransızca 50

III. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ..... 51

3.2. ÇALIŞMA GRUBU..... 51

3.3. VERİ TOPLAMA ARACI..... 53

3.4. VERİLERİN TOPLANMASI..... 54

3.5. VERİLERİN ANALİZİ 54

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. A1 SEVİYESİNDEKİ ÖĞRENCİLERE İLİŞKİN BULGULAR..... 55

4.2. A2 SEVİYESİNDEKİ ÖĞRENCİLERE İLİŞKİN BULGULAR..... 68

4.3. B1 SEVİYESİNDEKİ ÖĞRENCİLERE İLİŞKİN BULGULAR..... 78

4.4. ÖĞRETMENLERE İLİŞKİN BULGULAR 89

V. BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇ VE TARTIŞMA 101

5.2. ÖNERİLER..... 110

KAYNAKÇA..... 113

EKLER..... 120

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Dil ile ilgili Türkiye'de ve dünyada günümüze dek birçok tanım yapılmış ve yapılmaya devam edilmektedir. TDK'ya göre (2005) dil, insanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma biçimidir. Aksan'a göre dil, "Bir anda düşünemeyeceğimiz kadar çok yönlü, değişik açılardan bakınca başka başka nitelikleri beliren, kimi sırlarını bugün de çözemediğimiz büyülü bir varlıktır" (Aksan, 2003: 11). Dil, ses ve anlam bakımından ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanılarak duygu, ve düşüncelerin başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü bir dizgedir (Turan vd., 2011: 335). Bloomfield'e göre ise (1933) dil, eski halk kahramanların icatı ya da halkın gizemli bir ürünüdür. Dil dünya üzerindeki ilk insandan bu zamana dek birikip değişip gelişmektedir.

Günay (2004), insanoğlunun sahip olduğu dilini, var olan bilgiler ışığında Afrika kıtasından dünyaya yaydığını ve tek bir yerden dağılma ile birlikte dünyanın diğer bölgelerine genişlediğinin söylenebileceğini belirtmektedir. İşte bu genişleme ve dağılma, insan dilinin çeşitliliğinin açıklanmasını sağlayan temeli oluşmaktadır. İnsan ve toplumdan ayrı bir varlık olmayıp kültür, bilim, sanat gibi tüm alanların temeli olan ve o ilgili alanları oluşturan bir kurumdur (Aksan, 2000). Bu nedenle dili toplumdan ve toplumun kültüründen ayrı düşünmemek gerekmektedir. Nitekim dil, bir kültür içerisinde var olan tüm unsurları, sembollere dönüştürerek ifade etmektir ve sembollerle gösterilenler aslında kültürün kendisidir (Cengiz, 2006: 8).

TDK'ya (2005) göre kültür; tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünüdür. Her kültür kendini anlatacağı bir dile ihtiyaç duyar ve dil sayesinde gelişim gösterir. Bu bağlamda dil ile kültür arasında sıkı bir bağ vardır. Dil ve kültür birlikte gelişir. Dil öğrenmek aynı zamanda kültürü de öğrenmektir (Yiğit vd., 2014: 2). Nasıl ki nehir hem içinden geçtiği bölgeye hayat verir ve o bölge kaynaklarıyla çoğalıp akar; dil de aynı şekilde içinde bulunduğu toplumun kültürel

hazinelerinden faydalanır ve aynı zamanda milletin kültür oluşumunda çimento görevi görür. Dil ve kültürü birbirinden ayrı düşünülmesi imkânsız gibidir (Göçer, 2012: 53).

Kültür bir topluluğun tarih süreci boyunca kendine göre şekil verdiği; tarih, edebiyat, din, sanat alanlarında tüm maddi ve manevi biriktirdiği değerlerin sembol, işaret, gelenek, âdet, sosyal hayat ve eserlerin ortaya çıkışı olarak tanımlanmaktadır (Özdenören, 1985: 122). Kültür, bir milletle diğer millet arasındaki farkı tespit etmeyi sağlayan, kendine has maddi manevi değerler bütünüdür (Bilgiç, 1986: 27). Turhan'a göre (1997: 48) ise kültür:

" Bir cemiyetin sahip olduğu maddi ve manevi kıymetlerden teşekkül eden öyle bir bütündür ki, cemiyet içinde mevcut her nevi bilgiyi, alakaları, itiyatları, kıymet ölçülerini umumi atitud, görüş ve zihniyet ile her nevi davranış şekillerini içine alır. Bütün bunlar, birlikte, o cemiyet mensuplarının ekserisinde müşterek olan ve onu diğer cemiyetlerden ayırt eden hususi bir hayat tarzı temin eder."

Bireyin kimliğinin şekillenmesinde önem arz eden kültür, yapısında insana özgü değerleri, insanlar arasındaki karşılıklı etkileşimleri, her türlü maddi ve manevi yapıt ve ürünleri barındıran bir unsurdur (Ergin vd., 2011). Bireyin ve mensubu olduğu milletin yapış ve anlayış tarzına şekil veren kültür, topluma özgü olma özelliğiyle diğer kültürlerden farkını ortaya koyma durumunu kaybetmektedir. Bunun nedeni ise günümüz dünyasında yaşanan savaşlar, baskıcı rejimler, idari ve ekonomik faktörler, doğal felakatler gibi birçok farklı etkenin gösterilmesi mümkündür. Bu etkenlerin ortaya çıkmasının sonucu bir araya gelen farklı kültürler ve alt kültürlere mensup bireylerin oluşturduğu çok kültürlü nüfus yapıları dünyanın pek çok bölgesinde ortaya çıkmaktadır (Bayık Temel, 2008:92).

Bu bağlamda gerek idarî gerek tarihî ve coğrafî nedenlerle kültür geçişinin merkezi konumunda bulunan Tunus'ta örneğine rastlanılan çok kültürlülük bununla birlikte toplumda sosyal hayatın temel dinamiği durumunda olan iki dillilik hakkında birçok tanım bulunmaktadır. Nitekim Güzel'e göre (2010: 31) " İki dillilik, literatürde ortak ve geçerli bir tanımı olmayan, farklı tanımları bulunan, oldukça yeni sayılan değişik boyutlarıyla tartışılan bir terimdir."

İnce'ye göre (2011: 38) ise iki dillilik:

"Bugün başta dil bilim olmak üzere eğitim bilimlerinin birçok dalında iki dillilik, ana çalışma alanını meydana getirmektedir. İki dillilik, en basit tanımıyla bir kişinin iki ayrı dili aynı beceri düzeyinde konuşabilmesi ve her iki dilde de başka bir bireyle karşılıklı iletişim kurabilmesidir."

İkinci dilin çeşitli koşullara bağlı olarak anadili ile aynı seviyeye yakın olarak edinilmesi ya da iki dili anadili seviyesinde edinmeyi iki dillilik olarak adlandırabiliriz (Aksan, 2007: 26).

Çalışmamız, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde iki dilliliğin etkilerini ele almaktadır. Bu bağlamda evren ve örneklemi, iki dilliliğin etkin bir şekilde yer aldığı ve tüm dinamikleriyle sosyal hayattan eğitime kadar yön verdiği bir coğrafya olan Tunus oluşturmaktadır. İki dilliliğin, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecine etkilerini tespit edebilmek için iki dilli Tunuslu öğrencilerle ve yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenleriyle görüşmeler yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formuyla gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde katılımcılardan elde edilen verilerden hareketle iki dilliliğin Tunus'ta yabancı dil olarak Türkçe öğretimine etkileri saptanmıştır.

Çalışmamızın birinci bölümünde araştırmanın amacı ve önemi, araştırmanın sınırlılıkları, varsayımlar ve tanımlar bulunmaktadır.

İkinci bölümde ise kuramsal çerçeveye yer verilmiş; dil, yabancı dil, iki dillilik, kültür, Tunus hakkında genel ülke bilgileri, Tunus'ta eğitim sistemi, Tunus'ta yabancı dil öğretimi ile son olarak Tunus'ta iki dillilik konuları yer almaktadır.

Üçüncü bölümde çalışmanın araştırma yöntemi, çalışma grubu, veri toplama aracı hakkında bilgilere yer verilmiştir.

Dördüncü bölümde ise bulgular ve yorumlar kısmı ele alınmış, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen iki dilli Tunuslu öğrencilerden ve Türkçe öğretmenlerinden yarı yapılandırılmış görüşme formlarıyla elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle yorumlanmış ve iki dilliliğin yabancı dil olarak Türkçe öğretimine etkisi Tunus örnekleminden hareketle tespit edilmiştir.

Son bölüm olan sonuç ve öneriler kısmında ise elde edilen verilerden hareketle, iki dilliliğin yabancı dil olarak Türkçe öğretimine etkisinin tespiti doğrultusunda olumlu-olumsuz yönleri ele alınarak sürece dair öneriler getirilmeye çalışılmıştır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Türkiye'nin günden güne artan bir iletişimle Müslüman ülkelerle etkileşime geçmesi sonucunda Türkçe, İslam coğrafyasında eski dönemlerde olduğu gibi tekrardan önem kazanmaya başlamıştır. Türkçenin rağbet gördüğü ülkelerin başında Afrika kıtasındaki ülkerlerden Mısır, Libya, Tunus, Cezayir, Fas, Sudan ve Somali gibi geçmişte Osmanlı Devleti ile tarihsel bağları oluşmuş coğrafyalar yer almaktadır. Bu bağlamda Türkçenin öğrenimine yönelik giderek artan talepler de söz konusudur. Bu çalışmanın amacı iki dillilik gerçeğinin gündelik hayattan eğitime kadar dinamik ve etkin bir şekilde yaşandığı coğrafya olan Tunus'ta, iki dilli öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde karşılaştıkları durumları ortaya koymak, iki dilliliğin Tunus ekseninden hareketle yabancı dil olarak Türkçe öğretimine etkilerini tespit etmek ve elde edilen veriler ışığında öneriler sunmaktır. Bu bağlamda çalışmanın, dünya genelindeki iki dillilere yabancı dil olarak Türkçe öğretimi noktasında:

- Başta Tunus olmak üzere özellikle Afrika coğrafyasında Türkçe öğrenimi yapan kurumların veya Türkiye'deki TÖMER'lerde Türkçe öğrenen Tunusluların ve Türkçe öğreten öğretmenlerinin işlerinin kolaylaşacağı,
- Türkçe öğrenmek isteyen yabancı öğrencilerin daha kolay ve hızlı bir şekilde öğreneceği,
- Özellikle Afrika coğrafyasındaki özel durumlardan dolayı iki dilli olan toplumlara Türkçe öğretiminde kolaylık sağlayacağı,
- İki dillilere yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için materyallerin oluşturulmasına ve gelişmesine yardımı olacağı,
- Tek dilli ya da iki dilli öğrencilere yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında akademik çalışmalara yönelik bir kaynak oluşturacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın amacı dâhilinde bir takım alt amaçlar tespit edilmiştir. Bu alt amaçlar şunlardır:

1. Tunus'ta yabancı dil olarak Türkçe öğrenen iki dilli Tunuslu öğrencilerin iki dillilik olgusuna yönelik olumlu - olumsuz görüşleri nelerdir?

2. Tunus'ta yabancı dil olarak Türkçe öğrenen iki dilli Tunuslu öğrencilerin yaşadıkları sorunlar var mıdır?

3. Tunus'ta yabancı dil olarak Türkçe öğrenen iki dilli Tunuslu öğrencilere Türkçe öğreten öğretmenlerin, öğrencilerinin iki dili de kullanmasından / iki dilli olmasından dolayı yaşadığı olumlu – olumsuz durumlar nelerdir?

Bu çalışmayla, ilgili hedef grubumuzda yer alan öğrencilerin, temel dil becerileri alanından alfabeye, cümle yapısından telaffuz gibi alanlara kadar Arapça-Fransızca iki dilli olmalarının Türkçe öğrenmelerindeki etkisi saptanmış ve olumlu-olumsuz yönleriyle ele alınmıştır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Günümüz dünyasında hiçbir ülke kendi kültürünü dış dünyanın etkisinden ayrı tutamamaktadır. Her şey hızlı bir şekilde gelişim ve değişime uğrarken teknolojik gelişmelerin de etkisiyle dünya hızla küçülmektedir. Ülkeler arasındaki bu etkileşimde teknolojik, eğitim ve maddi açıdan ileride olan ülkeler, ilerlemekte ya da geri kalmış ülkelere tesir etmekte, kültürlerine yön verebilmektedir. Gerek idari ya da siyasî gerek coğrafi sebeplerden Tunus da etkilenmekte olan ülkeler arasında yer almaktadır. Tunus iki dilliliğin ve çok kültürlülüğün yaşandığı bir ülkedir. Aynı zamanda iki dilliliğin etkin bir şekilde hayatın içinde yer alıyor olması, iki dilliliğin etkilerini araştırmaya sevk etmektedir. Bu bağlamda çalışmamız Arapça-Fransızca iki dilliliğin en iyi örneklerinden birini gösteren ülke durumundaki Tunus evreninden hareketle, iki dilliliğin yabancı dil olarak Türkçe öğretimine etkisi açısından büyük önem arz etmektedir.

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmamıza sağlıklı bir şekilde sonuçları ortaya koyabilmek adına evrenin imkânları dâhilinde birtakım sınırlılıklar getirilmiştir. Bu bağlamda araştırma;

- 2018-2019 eğitim-öğretim dönemiyle,
- Çalışma grubunu oluşturan ve Türkçe seviyesi A1, A2, B1 olan 70 öğrenci ve 5 öğretmenle,
- *"İki Dilliliğin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine Etkisi Öğrenci Görüşme Formu"* ve *"İki Dilliliğin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine*

*Etkisi Öğretmen Görüşme Formu"*ndan hareketle yarı yapılandırılmış görüşme formlarından elde edilen veriler ile sınırlandırılmıştır.

1.4. Sayıltı

Araştırma için yarı yapılandırılmış görüşme formuyla yöneltilen sorulara öğrenci ve öğretmenlerin samimi bir şekilde cevap verdikleri varsayılmaktadır.

1.5. Tanımlar

Bu bölümde çalışma içerisinde sıkça yer alan kavramların tanımlarına yer verilmiştir.

- **Ana Dil:** Ana dili, insanın çocukken ailesinden ve soyca bağlı olduğu topluluktan öğrendiği dil (TDK, 2005: 93).
- **Yabancı Dil**: **"**Bir bölge veya ülkede okul ve devlet daireleri gibi resmî kurumlarda iletişim aracı olarak kullanılmayan ve insanların ana dili olarak kullanmadıkları dildir" (Richards ve Schmidt, 2002: 206).
- **İki Dillilik**: "İki dilde birden anadil seviyesinde kontrol sahibi olmak" (Bloomfield, 1933: 56).
- **Kur:** Yabancı dil öğrencisinin dil öğrenirken o dilin temel becerilerinin, gramerinin ve kelime dağarcığının hangi seviyede olduğunu belirleyen aralıktır (A1, A2, B1, B2, C1, C2).

II. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde çalışmanın kuramsal çerçevesine yer verilmiş; dil, ana dili, yabancı dil, iki dillilik, kültür, Tunus ülke bilgileri, Tunus'ta iki dillilik konuları ele alınmıştır.

2.1. DİL

Dil ile ilgili birçok tanım bulunmaktadır. Genel bir tanımla insanlar arasında haberleşmeyi sağlayan canlı bir varlıktır. Bu varlık, duygu ve düşünceleri, her toplumun kendi değer yargılarına göre gelişmiş ortak kurallarının yardımı ile başkalarına aktarılmasını sağlayan, seslerden örülü çok yönlü ve gelişmiş bir sistemdir (Korkmaz, 1992). Demir ve Yılmaz'a (2003: 15) göre dil, en küçük biçimiyle seslerin belli bir sistem içerisinde bir araya gelmesiyle oluşan kelimelerden ve bu kelimelerin belli kurallar içinde bir araya gelmesiyle oluşan cümlelerden meydana gelmektedir. Ergin'e göre (1999: 3) dil: "İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendi kanunları içerisinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlık, milleti birleştiren, koruyan ve onun ortak malı olan sosyal bir müessese, seslerden örülmüş muazzam bir yapı, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış gizli bir anlaşmalar ve sözleşmeler sistemidir." Kaplan ise (1985: 43) duygu ve düşünceyi aktarmada dilin vasıta olarak insan topluluklarını bir millet hâline getiren değer olarak tanımlar ve dilin daha çok millet üzerindeki etkilerine vurgu yapar. Öyle ki dilin sahibi insandır ve insanların dünya görüşüne, hayata bakış şekline, kültür ile medeniyet anlayışına göre anlam ve derinlik kazanır (Göçgün, 2015: 24). Dilbilimsel açıdan bakıldığında Saussure (1985: 18) ise dilin, göstergeler ve simgelerden meydana gelen bir sistem olduğunu belirtir. Aksan (2007: 11) ise dili, bir anda anlaşılamayacak kadar çok yönlü, değişik açılardan bakınca başka nitelikleri beliren, kimi sırlarını bugün de çözülemeyen büyülü bir varlık şeklinde tanımlamaktadır. Her dilin gelişimi farklıdır ve bu gelişim belli kanunlara göre olmaktadır. Dil, canlı bir varlık gibi doğar, büyür, gelişir ve ölür. Dilin canlı bir varlık olarak kabul edilmesi, onun gelişim göstermesi ve sürekliğinden kaynaklanmaktadır.

Timurtaş'a (1980: 42) göre dil, uzun bir zaman diliminde; tarih, coğrafya ve kültür şartları altında meydana gelmiş canlı bir varlıktır. Her milletin dili, milletin yaşamış olduğu tarihin özetidir (Kaplan, 2011: 152). Dil, toplu şekilde birikmiş bir gelişme

ile başlangıcından bugüne içinde taşıdığı kültür unsurları ile birlikte bir süreklilik göstermektedir (Hoijer, 1967). Yiğit'e (2009: 8) göre dil, "Somut olmayan gizli bir güçtür; ancak dil somut kanunlardan, kurumlardan daha etkilidir. Dil, nüfus bakımından oldukça kalabalık olan koca bir milleti bile bir kara parçası üzerinde aynı amaç uğruna bir arada tutabilmektedir." Bu açıdan bakıldığında ise dil insanları bir arada tutan toplumsal bir bağ durumundadır. Bu yönüyle de toplumu diğer toplumlardan ayıran, farklı kılan yani millet haline getiren en temel etkendir. Nitekim Aksan'a göre dil: "Düşünce, duygu ve isteklerin bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan ögeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü, çok gelişmiş bir dizgedir" (Aksan'dan akt. İlhan, 2012: 1519). Yukarıdaki tanımlardan da anlaşılacağı üzere günümüze kadar dilin birçok tanımı yapılmıştır. Bu tanımlardan hareketle Sarı, ortak olan temel öğeleri belirlemiştir. Sarı'ya (2002) göre dilin tanımlanmasında ortak temel öğeler şunlardır:

- Dil bir iletişim aracıdır. İnsanlar arasındaki en etkili iletişim aracı dildir. Dilin kapsamına girmeyen sesler, jestler ve mimiklere iletişimin sağlanmasında önemli olmasına karşın bunlar dilin önemini hiçbir zaman azaltmaz. Dilin insanlar arasında iletişim aracı olarak kullanılması dilin toplumsal bir işleve sahip olduğunu ortaya koymakta, ayrıca dil, o toplumla onun kültürü arasında ilişki kurma rolünü de üstlenmektedir.
- Dil seslerden oluşur ve her ses farklı sembollerle gösterilir. Her ses bir anlamı ifade eder.
- Dil bir araçtır. İnsanlar, düşünce, duygu ve isteklerini dille ifade ederler.
- Dil, topluma ait insanlarca oluşur ve o topluma ait olarak kullanılır.
- Dil başlı başına bir sistemdir. Belli kalıplara ve kurallara sahiptir ve kendine özgü belli bir kodlama sistemi vardır.

Dil hakkında yapılan tüm tanımlara bakıldığında sistemli, kurallı, gelişen ve tüm gelişmelerden etkilenen canlı bir varlık olduğuna vurgu yapılmaktadır. Dilin özellikleri Odacı'ya (2009) göre şu şekildedir:

- Dilin kendi kural ve kuramları vardır.
- Dillerde ilk kelimelerin ortaya çıkışı sebepsizdir.
- Edebiyat ürünlerinin hepsi söze dayalı dilin ürünüdür.

- Dil her şeyden önce insana özgüdür; canlı, sosyal ve kültürel bir varlıktır.
- Dillerin başlangıcı söze dayalıdır ancak dil yazılı belgelerle takip edilir.
- İnsanı diğer canlılardan ayıran dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlamaktadır.

İnsan, doğası gereği sosyal bir varlıktır ve sosyal oluşuyla ait olduğu toplumdan etkilenerek dili gelişim göstermektedir. İnsanlar, kullandıkları dillerini bunlara göre oluşturur. Alman filozof Heidegger'in de belirttiği gibi dil, insanın sığındığı evi gibidir. Bu nedenle insan dilin içinde yaşar ve dil de insanı bütünüyle kapsar ve kucaklar. Herkes ait olduğu çevreden edinerek kullandığı kelimelerle kendi içinde bir dünya kurar ve işte bu dünya, onun sığındığı evi gibidir. Bu şekilde dil, insanın evi olur ve bu evde ilk öğrendikleri şey de yine dildir.

2.1.1. Ana Dili

Her birey bir toplum içinde doğar, büyür ve gelişir. Dil öğrenimi de doğumdan itibaren hatta anne karnındaki süreçte başlamaktadır. İnsan, bu süreç içinde toplumun kültür değerlerini yaşayarak, soluyarak sindirir. Bu öğrenme sürecinde bireyin bilişsel, duyuşsal alt yapısı da oluşur (Güleryüz, 2002: 6). Ana dili, dilbilimciler tarafından genellikle bir kişinin içinde doğup büyüdüğü, bulunduğu aile ya da toplum içinde ilk öğrendiği dil olarak tanımlanmaktadır. Bireyin çocukluk çağında tanıştığı ilk dil olması nedeniyle ana dilin öğrenilmediği; doğuştan edinildiği kabul edilir (Vardar, 1998: 20). Öğrenmeden önce edinildiği ve "ana" "dili" kelimelerinden anlaşılacağı üzre ilk olarak biyolojik açıdan anne karnında edinilmeye başlandığı için anne dili olarak da adlandırılır.

Ana dilinin edinimi hakkında birçok görüş hâkimdir ancak ortak nokta doğuştan kazanıldığı yönündedir. Göğüş'e (1978: 338) göre dil kurallarla öğrenilmez aksine kurallar sonradan kazanılır ve insanoğlu, dilin biçim özelliklerini, yapısını ve söz dizimini ana dilini öğrenme sürecinde edinmektedir. Aksan'a (2004) göre ana dili, başlangıçta anneden ve yakın aile çevresinden ve sonrasında ilişkide olduğu çevrelerden öğrenilen, insanın bilinçaltına inen ve bireyin bir toplumla en güçlü bağlarını oluşturan dildir. Bireyin dünyaya geldiği andan itibaren edinmeye ve kullanmaya başladığı ana dili; toplulukları millet yapan, milletleri birbiriyle kaynaştıran en temel unsurdur. Ana dili şuuru bir milletin fertleri arasında ortak düşünce sistemi ile insana anlama ve kavrama kabiliyeti kazandırır. Aidiyet

duygusunu geliştirir ve o milletin kendi içindeki bağlarını güçlendirir (Sinan, 2006: 76).

Topbaş'a (1998: 11) göre ana dili kazanımı aşağıdaki gibidir:

- Anadili kazanımı biyolojik ve duyusal olarak toplumsal gelişimden etkilenerek gelişir.
- Ana dili kazanımı tabii ve sürerlilik gösteren bir süreç içinde gelişim gösterir.
- Anadili kazanımı her çocukta aynı seviyede gerçekleşmez. Bireysel farklılıklar gösterir.
- Anadilinin dört temel becerisinde (konuşma, dinleme, okuma, yazma) gelişim ilk yıllarda bireysel farklılık gösterebilir. Bazı çocuklar okuma anlama becerilerinde, bazıları ise konuşma becerilerinde daha iyi ilerleme gösterebilirler.
- Ana dili kazanımı ergenlik ve gençlik evrelerinde değişkenlik gösterir.

Ana dili edinimi, bireyin öğretim dışı bilgi ve yetenekleriyle doğuştan itibaren bildirişimsel eylemlere doğrudan katılmasının sonucunda oluşmaktadır. Dil öğrenimi ise genel olarak dil yeteneğinin yönlendirilmiş bir süreç sonucu öğrenilmesi anlamında kullanılabilmektedir (Telc ve MEB, 2013: 140). Bu bağlamda ana dil edinimine bakıldığında dilin dinamiklerine hâkim olabilmek ve etkin bir şekilde kullanabilmek için ana dil öğretiminin önemli olduğu anlaşılmaktadır. Öyle ki dil eğitimin temel amacı, kişinin düşünme becerisini ve iletişim kabiliyetini geliştirmektir. Bu nedenle bütün ülkelerin eğitim sistemlerinde öncelik ana dili eğitimidir (Kavcar, 1998: 12). Tura'ya (1983: 22) göre eğitimin temeli ana dilinin iyi öğretilmesidir. Eğitimin her kademesinde bütün imkânlardan faydalanarak ana dilinin öğretilmesi gerçekleştirilmelidir. Ana dili öğretimini iyi bir şekilde tamamlamış bireylerin diğer alanlardaki başarısı da artacak ve yabancı dil öğrenme sürecine hazır hale geleceklerdir. Aksi takdirde anadilini iyi öğrenememiş bireyin yabancı dili öğrenmesi, rapor hazırlaması ya da yabancı dilde sağlıklı iletişim kurması beklenmemektedir.

2.1.2. Yabancı Dil

Genel tanıma göre, insanların doğduğu toplumun ana dili olmayan fakat başka bir toplumun bireyleri ile iletişim kurmak için öğrenilen dile yabancı dil denmektedir (Ceyhan, 2007: 71). Bireylerin kendi içlerinde iletişim kurmak için kullandıkları dil, kendilerine göre ana dili olarak kabul edilirken kendi dilleri dışında, diğer toplumlarla iletişim kurmak için kullandıkları diller yabancı dil olarak adlandırılmaktadır (Gömleksiz vd., 2012: 496). Ana dili, anne karnından itibaren edinilen ve sonraki öğretim süreçleriyle geliştirilen bir dil iken yabancı dil tamamiyle sonradan öğrenilen dil anlamına gelmektedir.

İnsanlar anadillerinin yanında bir yabancı dile ihtiyaç duymaktadırlar. Günümüzde artık bir yabancı dil bilmenin ayrıcalık olmaktan çıktığını yabancı dil eğitiminin herkesin sahip olması gereken bir özellik hüviyeti kazandığını söylemek mümkündür (Göçer, 2009: 28). Günümüzde yabancı dil öğrenimi büyük önem kazanmış olarak görülse de bu durum insanın yaratılışından itibaren devam etmektedir. Yabancı dil öğrenme gereksiniminin ve talebinin günümüzde ortaya çıkan bir ihtiyaç olduğunu ifade etmek doğru bir yaklaşım olmayacaktır. Yabancı dil öğrenmek insanlık tarihi boyunca var olmuş bir zorunluluktur (Aykaç, 2015: 161). Tarihsel dönemlere göz atıldığında yabancı dil öğretiminin tarihçesi M.Ö. 2225 yılına kadar dayanmaktadır. Akadlar'ın Sümer devletini ele geçirdikten sonra kendilerinden daha üstün bir medeniyete sahip olmaları dolayısıyla Sümerlerin dilini öğrendiği ve böylece insanlık tarihinde ilk defa yazılı ve sözlü olarak yabancı dil öğretiminin başladığı görülmektedir (Hengirmen, 2005).

Ceyhan'a (2007) göre yabancı dil öğretimiyle ilgili yapılması gerekenler şu şekildedir:

- Dil öğreticilerinin derse girmeden önce mutlaka ve mutlaka planlı olarak gitmesi gerekmektedir.
- Oluşturulan öğrenme stratejileri öğrenci özelliklerine uygun olmalıdır.
- Dil öğrenmenin iki yönü olduğu (anlama ve anlatım) unutulmamalı ve bu becerilere derslerde yeterince yer verilmeli, "programın yetişmesi gerekir" kaygısı taşınmamalıdır.
- Öğrenciyi öğretilen dile maruz bırakıp daha iyi öğretim sağlanabilmesi için ders dışı etkinliklere yer verilmeli.

- Ders izlenceleri hazırlanırken pekiştireçleri artırmaya özen gösterilmeli.
- Amaca uygun ölçme araçları hazırlamalı, özellikle dil öğretiminde test yoluyla ölçme tekniğine sık başvurulmamalıdır.
- Dilin yaşanılarak öğrenildiği unutulmamalı ve izlenceler bu ilkeye göre hazırlanmalıdır.

İnsanlar, mensubu oldukları toplumun ve o topluma ait kültürün kelime ve kavramlarıyla kendilerini ifade ederler. Bu kelime ve kavramların altyapısında elbette bir kültür geçmişi bulunmaktadır. Bu sebeple dili öğretilen toplumun yapısı ve sosyal değerleri önem arz etmektedir (Avcı'dan akt. İşcan, 2011: 939). Dil ve kültürün birçok tanımdan da hareketle içiçe olduğu gerçeği göz önüne alındığında yabancı dil öğretimi kültür öğrenimi de dolayısıyla kültür aktarımını da beraberinde getirmektedir. İnsan, kendi milletinin bilgi ve kültür birikimini kendi ana dilini öğrenme sürecinde edinirken, farklı ulusların kültürünü o ulusların diliyle öğrenebilmektedir (Şahin, 2009: 149). Ozil'e (1991: 96) göre yabancı dil öğrenimi, farklı ulusların dünyayabakış açılarına, düşünce ve değer sistemlerine açılan bir kapıdır. Yabancı dil öğrenmek sadece yeni bir dil öğrenmek değil, bununla birlikte bir dünyayı, yabancı bir kültürü de anlamak demektir (Bölükbaş vd., 2010: 228).

Bakır (2014: 436) da, yabancı bir dil öğrenerek başka insanlarla iletişim kurmanın en öncelikli hedeflerinden birinin dilin sahiplerine ait maddi ve manevi unsurlarla tanışmanın olduğunu belirtmektedir. Bu tanışmayla yabancı dil öğrenmenin insana kazandırdığı nitelik yadsınamaz gerçektir. Nitekim bir dil bir insan, iki dil iki insan atasözümüzle de aslında yabancı dil öğreniminin nitelik kazandırdığına işaret edilmektedir. Bu bağlamda İşcan'a (2011: 32) göre yabancı dil öğreniminin kazandırdığı nitelikler şu şekildedir:

- "Dünyayı ve farklı bakış açılarını daha iyi tanımaları, anlamaları ve hoşgörü geliştirme,
- Kültürel gelişimlerini hızlandırmaları ve başka kültürler için farkındalık kazanma,
- Eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerine sahip olma,
- Edebiyat ve güzel sanatlar alanlarında gerekli terminolojiyi izleyebilme,
- Kendi anadilinden başka dillerin konuşulduğu ortamlarda yabancı dilde kendilerini ifade etme becerisini kazanma,
- Yurt dışında eğitimlerine devam edebilmeleri için gereken özgüven, sosyal ve iletişim becerilerini geliştirme,
- Yükseköğrenimde ve sonraki eğitimlerinde seçkin başarılara imza atabilme,
- İş bulma olanaklarını çoğaltma,
- Yabancı dil bilme ayrıcalığı ile liderlik becerilerinin gelişip, üst düzey çalışma ortamına katılabilme,

- Küresel dünyada yer alabilme ve uluslararası platformlarda yaşam boyu öğrenen bireyler olma."

Bireyin gerek kendini gerçekleştirme, geliştirme ve nitelikli bir ferd olabilme arzusu gerek günümüzde artan uluslararası kültürel, siyasal, bilimsel, ticari vb. ilişkiler ile insanlar yabancı dil öğrenmektedir. Bu durumun sonucu olarak çok dillilik ve çok kültürlülük kavramları giderek önem kazanmaktadır. Bunun sonucunda Avrupa'da dil çalıştayları düzenlenmekte ve Avrupa eğitim sistemindeki öğretim programlarını, öğretim yöntem ve tekniklerini, ölçme-değerlendirme yöntemi ile öğretim stratejilerini kapsayan ve yabancılara dil öğretimine rehberlik edecek, çok dilliliği ve kültürlülüğü ele alan çalışmalar yürütülmektedir.

2.1.2.1. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi

Bir dili yabancı dil olarak öğretmek demek; öğretilen dilin yalnızca kendi alanı içinde öğretilmemesi farklı milletler ve kültürlerle iletişim içinde tanınmasının sağlanmasıdır. Bu sebeple dilin daha fazla gelişmesi, o dile yönelik çok çalışma yapılması anlamına da gelmektedir. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi yaygınlaştıkça öğretim materyalleri ve öğretim alanları da gelişim göstermektedir. Bununla birlikte yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde çeşitli yöntemleri geliştirirken yeni gelişen durumlar karşısında sorunlar da görülmektedir (Karababa, 2009: 268).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin tarihçesi hakkında araştırmacılar tarafından ortaya konan farklı görüşler bulunmaktadır. Bunun sebebi olarak çok eski dönemlerden yazılı bir kaynağın günümüze ulaşmaması gösterilebilir. Biçer'e (2012: 109-110) göre 'Şu' kaynağından örnekle Çinli bir rahibin Hunların dilini bildiğini iddiasında bulunmuş ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi tarihini Hunlara kadar dayandırmıştır. Durmuş ve Okur da (2013: 161) yabancı dil olarak Türkçe öğretimini, resmî olarak tarihsel süreç içerisinde çok köklü bir geçmişe kadar bağlanmasa da Türklerin tarih sahnesine çıkışı ile başladığını ifade etmiştir.

Türklerin, tarihsel süreç içerisinde Asya'dan Balkanlar'a, Afrika'dan Anadolu'ya kadar geniş bir coğrafyada yaşam sürmüş olmalarına rağmen, Türkçeyi bu coğrafyalarda zorla öğretmediği, Türkçe konuşma zorunluluğu gibi bir politika gütmediği görülmektedir (Açık, 2013: 485). Türkçenin ilk öğretildiği dönem

hakkında ortak bir kanı olmasa da yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yazılmış ilk eserin, Divanü Lugati't-Türk adlı eser olduğu bilinmektedir. Kaşgarlı Mahmut tarafından kaleme alınan bu başyapıtta dilin kuralları tespit edilerek dil bilgisi yöntemiyle öğretim hedeflenmiştir. 8624 kelimeden oluşan eser, Araplara Türkçeyi öğretmek gayesiyle Bağdat'ta Arap harfleriyle kaleme alınmıştır. Türk dilinin en az Arap dili kadar zengin olduğunu da ortaya koyan Divanü Lugati't-Türk'ün, Arap milletine Türkçenin öğretimine yönelik yüksek nitelikli bir eser olarak yazılması, Türk dilinin öğretimi ve dil bilincinin aktarılması açısından büyük önem arz etmektedir (Karakuş, 2006: 16-17).

Yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenme veya yabancı dil olarak Türkçe öğretme amacıyla her devirde karşılaşılmıştır. Özellikle Türklerin siyasi güç olarak dünyada ön planda olduğu devirlerde doğal olarak Türkçeye olan ilgi de çoğalmıştır. Türkçenin diğer dillere karşı üstünlüğünü ortaya koymak ve yabancıların Türkçeyi öğrenmelerini de kolaylaştırmak için birtakım çalışmalar yapılmış ve eserler ortaya çıkmıştır. Türkçeyi yabancılara öğretmek için kaleme alınan eserlerin ve yapılmış çalışmaların genelinin Arapça ve Farsça konuşanlara yönelik olduğu görülmektedir. Ancak diğer dil konuşucularına yönelik çalışmaların yapıldığına da günümüzde rastlanmaktadır (Aykaç, 2015: 161).

Günümüzde binlerce insan gerek yurt içinde gerek yurt dışında Türkçe öğrenmektedir. Bu talebi Durmuş şu şekilde açıklamaktadır:

> "Orta Doğu, Doğu Avrupa, Asya, Kafkaslar, Orta Asya, Akdeniz, Karadeniz hatta İslam Dünyası gibi önemli uluslararası çalışma sahalarının her biri için ayrı ayrı ilgi odağı olan Türkiye; yine uluslararası literatürü fazlasıyla meşgul eden petrol, doğalgaz ve bunların dünya pazarlarına ulaştırılması; terör, tehdit unsuru olarak öne çıkan savaşlar vb. belirli meselelerle ilgili olarak da bölgede önemli bir ilgi odağı olarak görülmektedir. Doğal olarak bu ilgi, önemli ölçüde Türkçe öğrenme talebi de doğurmaktadır" (Durmuş, 2013: 210).

Gerek yurt içinde gerek de yurt dışında olan Türkçeye yönelik talebin karşılanmasında birçok kurum çalışmalar yürütmektedir. Yurt içinde üniversitelerin Türkçe Öğretim Merkezleri (TÖMER) ülkemizde öğrenci olan ya da Türkçe öğrenmek isteyen yabancılara, Türkçe öğretimi noktasında önemli bir ihtiyacı karşılamaktadır. Yurt dışında da MEB, Yunus Emre Enstitüleri ile Türkiye Maarif Vakfı okulları Türkçe öğretimi faaliyetlerini yürütmektedir. Bu kurumlarımız dışında özel dil merkezleri ve birçok vakıf üniversitelerin Türkoloji bölümlerinde de yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yapılmaktadır.

2.1.2.2. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (CEFR)

Dil öğrenimi ve öğretimi yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Bu sürecin okul öncesi dönemden itibaren hayatın tüm evresinde desteklenmesi gerekmektedir. 'Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi', dil öğrenme sürecinde destekleyici bir etken olma özelliği taşımaktadır. Bu bağlamda dil öğreniminin, çerçeve metnine uygun hâlde gerçekleşmesini sağlamak amacıyla uluslararası komisyonlar bulunmaktadır. Avrupa Konseyi Yaşayan Diller Bölümü, bu komisyonların başında gelmektedir."Avrupa Konseyi Yaşayan Diller Bölümü, dil öğrenimini desteklemek, yaygınlaştırmak ve Ortak Başvuru Metni'ne oturtmak için çeşitli çalışmalar yapan devletlerarası bir organizasyondur" (Karababa'dan akt. Köse, 2007:110).

Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (AOÖÇ), Avrupa ülkelerinde hedef dillere yönelik öğretim programlarının, program yönergelerinin, sınav ve ders kitaplarının vb. hazırlanması için temel oluşturmaktadır. Yabancı dil öğrenen bireylerin, öğrenilen dilde bildirişimsel ihtiyaçlarını karşılamak için neler yapmaları, öğrenmeleri gerektiğini, bildirişimsel yönden başarılı olabilmeleri için hangi bilgi ve yeterliklerini geliştirmeleri gerektiğini detaylı olarak tasvir etmektedir. Bahsedilen tanımlamalar hedef dilin kültür boyutunu da içine almaktadır. Öneriler Çerçevesi aynı zamanda, dil öğrenenin hayat boyu ve öğrenim sürecinin her aşamasında elde ettiği kazanımın ölçülmesi için gerekli yeterlik seviyelerini de tanımlamaktadır (CEFR, 2013: 11).

AOÖÇ, bütün Avrupa ülkelerinde geçerli olacak biçimde kabul görmüştür. Dil becerileri anlama ve anlatma teknikleri olarak ele almak mümkündür. Anlama tekniklerinde okuma ve dinleme becerileri, anlatma tekniklerinde ise konuşma ve yazma becerileri bulunmaktadır. Konuşma becerisi karşılıklı konuşma ve bağımsız

konuşma olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Bu bağlamda dil öğreniminde beş beceri bulunmaktadır (Demircan, 2005: 24).

Yabancı dil öğretimi sürecinde başat olma özelliği taşıyan Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Metni, ilk yayımlandığı 2001 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'nın çalışmalarıyla çevirisi yapılmış ve ülkemizde yayımlanmıştır. Aradan geçen on yedi yıl sonrasında 2018 yılı içerisinde AOÖÇ güncellenmiş ancak henüz ülkemizde yayımlanması gerçekleşmemiştir. 2001 yılında yayımlanan AOÖÇ metninde açıklayıcı tanımlayıcı ölçekleri, CEFR'nin en yaygın şekilde kullanılan yönlerinden biridir ve orijinal tanımlayıcıların alaka düzeyi zaman içinde oldukça istikrarlı kalmıştır. Bu nedenle, güncellemede ele alınan ana yaklaşım, tanımlayıcıları değiştirmek yerine, ilk çerçeve metni tamamlamaktır. Bununla birlikte, CEFR'de az sayıda 'mutlak' ifadelerin değiştirilmesini CEFR'in kabul etmediği anlamına gelmemelidir. Aksine daha iyi yansıtılması amaçlanmıştır (CEFR, 2018: 45).

Güncellenmiş çerçeve metninde de dil öğrenme seviyeleri aynı şekilde belirtilmektedir ve AOÖÇ öğretici ve öğreniciler için bir yol haritası sunmaktadır. İlk olarak, temel kullanıcı (A1 ve A2), bağımsız kullanıcı (B1 ve B2) ve uzman kullanıcı (C1 ve C2) olmak üzere dil gelişim seviyeleri üç geniş kategoride ele alınmaktadır.

Temel Kullanıcı Seviyesi: A1 – A2

A1, AOÖÇ'nin en alt seviyesidir ancak hayal edilebilecek en düşük yeterlilik seviyesi değildir. AOÖÇ'ye göre aşağıdaki şekilde tarif edilmiştir:

Temel kullanıcı seviyesi, başlangıç seviyesi olarak görülmelidir. A1 dil kullanım seviyesi en düşük seviyesi olarak kabul edilir. Öğrencinin basit bir şekilde etkileşime girebileceği, kendileri, yaşadıkları yerler, tanıdıkları insanlar ve sahip oldukları şeyler hakkında basit sorular sorup ve cevaplayabileceği, duruma özgü ifadelerin sadece son derece prova edilmiş sözcüksel olarak düzenlendiği, acil ihtiyaç alanlarındaki veya çok bilinen konulardaki basit ifadeleri başlattığı ve bunlara cevap verdiği seviyedir (CEFR, 2018: 35).

A2 seviyesinde ise yabancı dil öğrenicisi ilgi alanıyla ilgili cümleleri ve sıklıkla kullanılan konuları anlayabilir. Bilindik aşina olduğu konularda, doğrudan doğruya bilgi alışverişi söz konusu olduğunda basit şekilde kendini ifade edebilir. Geçmişi,

eğitimi, çevresi ve doğrudan gereksinimleriyle bağlantılı şeyleri basit dilsel araçlar yardımıyla anlatabilir (CEFR, 2013: 31).

Bağımsız Kullanıcı Seviyesi: B1 – B2

B1 seviyesinde anlaşılır ve ölçünlü bir dille konuşulduğunda, iş, okul, boş zaman etkinlikleri vb. gibi bilinen şeyler söz konusu olduğunda, konuşmanın ana hatlarını anlayabilir. Öğrenmekte olduğu dilin konuşulduğu ülkeye yaptığı yolculuklarda karşılaştığı çoğu zorlukların üstesinden gelebilir. Bilinen konularda ve ilgi duyduğu alanlarda kendini basit ve bağlantılı olarak ifade edebilir. Deneyim ve olaylar hakkında bilgi verebilir; hayal, beklenti, amaç ve hedeflerini anlatabilir, tasarı ve görüşlerinin kısa gerekçelerini gösterir ya da bunlara açıklamalar getirebilir.

B2 seviyesinde ise soyut ve somut konular içeren metinlerin içeriğini ana hatlarıyla kavrayabilir; kendi uzmanlık alanındaki tartışmaları da anlayabilir. Kendini o denli akıcı ve anında ifade edebilir ki, ana dilli konuşurlarıyla az çaba göstererek anlaşabilmesi mümkündür. Kendini geniş bir konu alanında belirgin ve ayrıntılı bir şekilde ifade edebilir, güncel bir konuda görüşünü belirtebilir ve çeşitli olanakların olumlu ve olumsuz yönlerine değinebilir (CEFR, 2013: 31).

Uzman (Yetkin) Kullanıcı Seviyesi: C1 – C2

C1 seviyesinde geniş çapta, iddialı, uzun metinleri anlayabilir ve ima edilen anlamları da kavrayabilir. Sık sık sözcük arama zorunluluğu duymadan kendini anında ve akıcı bir dille ifade edebilir. Dili, toplumsal ve meslek yaşamında, eğitim ve öğretimde etkin ve esnek bir şekilde kullanabilir. Karmaşık konularda görüşlerini açık, düzenli ve ayrıntılı biçimde belirtebilir. Bu sırada çeşitli dilsel araçları uygun şekilde kullanarak metinleri birbirine bağlayabilir.

CEFR programında C2 seviyesi en üst seviyeyi gösterse de güncellenmiş pogramda ifade edildiği gibi bir "anadili" veya "iyi eğitimli bir anadili" performansı olarak adlandırılmaması gerektiği vurgulanmaktadır. CEFR'e (2018: 35) göre en üst seviye olan C2, aşağıdaki gibi tanıtılır:

"Seviye C2, 'Ustalık' olarak adlandırılmış olmasına rağmen, ana dili konuşmacı veya ana dili konuşmacı yeterliliği anlamına gelmez. Amaçlanan, yüksek derecede başarılı öğrenenlerin konuşmalarını belirten dilde hassasiyet, uygunluk ve kolaylık derecesini karakterize etmektir."

2.1.2.3. Yabancı Dil Öğretiminde Dil Becerileri

AOÖÇ'de belirtilen seviyeler, dil kullanım becerilerinin ölçülmesiyle oluşturulmaktadır. Her beceri alanı için seviye aralığında kazanımlar bulunmakta ve dil öğrenicisi o kazanımları sağladığı takdirde sonraki dil kullanım seviyesine geçiş gösterebilmektedir. 2001 yılındaki ilk çerçeve metninde anlama tekniklerinden dinleme ve okuma becerisi, anlatma tekniklerinden de bağımsız konuşma, karşılıklı konuşma ve yazma becerileri ele alınmıştır. Barın'a (2013: 268) göre dört temel dil becerisi olarak bilinen dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerileri eş zamanlı ve öğrencilerin seviyelerine uygun olarak kazandırılmalıdır. Bahsi edilen dört temel dil becerisini geliştirmek için dil bilgisi en önemli araç görevindedir. Çünkü dile ait olan her şey aslında dil bilgisini oluşturmaktadır.

Güncellenmiş yeni çerçeve metninde anlama teknikleri 'alım-alımlama' ve 'girdi alma' anlatma teknikleri ise 'işleme' olarak ifade edilmiştir. İşitsel alım (tek yönlü dinleme) faaliyetlerinde, dil kullanıcısı bir veya daha fazla konuşmacı tarafından üretilen sesli bir girişi alır. Görsel alım (okuma) faaliyetlerinde kullanıcı, bir veya daha fazla yazar tarafından üretilen yazılı metinleri alır. Görsel-işitsel alımda, dil kullanıcısı TV, video veya bir film izler ve altyazılı ve sesli olmayan veya çoklu medyayı kullanır (CEFR, 2018: 45).

Alımlama: Dinleme-Anlama Becerisi

Dinleme, ana dil öğreniminde ilk kazanılan beceri olmasına rağmen yabancı dil öğreniminde kazanılması en zor olan becerilerdendir. Fakat dinleme, öğrenmenin en kolay yolu ve iletişiminin ilk aşamalarındandır. Dinleme iletileni doğru bir biçimde anlama, yorumlama ve değerlendirme becerisidir (MEB, 2006: 6). Dinleme, henüz anne karnındayken başlamaktadır ve bu yönüyle kazanılan ilk dil becerisi olma özelliğindedir. Bireyin dil gelişiminde önemli bir role sahiptir. Çünkü bebeklik sürecinden başlayarak, çocuklar aile fertlerini dinleyerek ve örnek alarak öğrenirler (MEB, 2006: 6**).** Bu bağlamda diğer dil becerilerini en çok etkileyen beceri olarak dinleme becerisi karşımıza çıkmaktadır. Anlama yetisi için büyük öneme sahiptir. Barın'a (2013: 268) göre dinleme becerisinin kazandırılmasındaki asıl amaç, öğrencinin öğrenmekte olduğu dildeki bir iletiyi doğru olarak anlamasını sağlamaktır.

Dinleme becerisinde dili kullananlar bir ya da birçok konuşur tarafından üretilmiş olarak girdileri algılar ve işler (Telc, 2013: 68). Güncellenmiş AOÖÇ metninde ise dinleme becerisine, alımlama başlığı altında yer verilmiştir. Canlı izleyicilerin bir üyesi olarak dinleme becerisi, örneğin bir toplantıda veya seminerde, bir konferansta veya rehberli bir turda, bir düğünde veya bir kutlamada bir izleyiciye hitap eden bir konuşmayı dinlemekle ilgilidir (CEFR, 2018: 57).

Alımlama: Okuma - Anlama Becerisi

Okuma becerisinde dil kullananlar bir metni okurken bir ya da birçok yazar tarafından yazılanları girdi olarak algılar ve işler (Telc, 2013: 71). Barın'a (2013: 272) göre okuma, öğrencinin öğrenmeye çalıştığı dildeki yazılı bir ürünü doğru anlamasıdır. Okuma, yazılı anlatım ürününden anlam çıkarıldığı zaman gerçekleşen bir beceridir, yoksa yapılan iş yalnızca bir seslendirme olur.

CEFR'e (2018: 60) göre okuma, amaç ile belirli fonksiyonları sağlamakdüşüncesi arasında bir karışımdır. Bilgi / tartışma için okuma ile boş zaman etkinliği olarak okuma arasında temel bir fark vardır. İkincisi kurgu dışı iyi olabilir, aynı zamanda dergileri ve gazeteleri, blogları, biyografileri vb. içerecektir ancak kesinlikle literatür içermez.

İşleme: Konuşma Becerisi

Güneş'e (2013: 105) göre konuşma becerisi, en genel tanımla duygu ve düşüncelerin sözlü olarak aktarılmasıdır ve insanların çevresiyle iletişim kurmasının en etkili yoludur. Bu yolla duygu ve düşüncelerini başkalarına aktarılarak paylaşmaktır. Konuşma becerisinin, yabancı dil öğretiminde en önemli beceri olduğu söylenebilir. Çünkü dil, iletişimin temelini oluşturmaktadır ve iletişim konuşma ile başlar (Barın, 2013: 279). Konuşma becerisi, öğrencilerin çevreleriyle iletişim kurmalarında, iş birliği yapmalarında, ortak karar vermeleri ve karşılaştıkları sorunları çözmelerinde önemlidir. Konuşma becerisinin okuma, yazma ve dinleme/izleme becerileriyle desteklenmesi gerekmektedir (MEB, 2006: 6).

Konuşma becerisi CEFR'e (2018: 69) göre kişilerarası (karşılıklı konuşma) ve değerlendirici olmak üzere düzenlenmiştir. Bağımsız konuşma dediğimiz monolog konuşma; sürdürülebilir, sürdürülmüş ve sürekli monolog olarak üçe ayrılmıştır.

Sürdürülebilir monolog, deneyimin tanımlanması, temel olarak açıklamalara ve anlatılara odaklanırken, sürdürülmüş monolog bir dava koymak, tezi savunmak gibi uzun bir süre içinde yapılabilecek bir tartışmayı sürdürme yeteneğini açıklar. Sürekli monolog ise bilgi vermek, belirli tanımlayıcıların diyalogdan ziyade monologu ima eden bilgi alışverişi ölçeğinden aktarılmasıyla oluşturulan yeni bir ölçektir.

Üretim: Yazma Becerisi

Yazma; zihnimizdeki duygu ve düşüncelerin belli kurallara uygun olarak çeşitli sembollerle anlatılmasıdır. Bir başka ifadeyle zihinde düzenlenmiş bilgilerin yazılı anlatıma dökülmesidir (Güneş, 2013: 157). Yazılı anlatım beceri alanı, bireyin diğer becerilerden sonra en son kazandığı anlatım becerisidir ve kendini yazılı olarak etkin bir biçimde ifade edebilmesidir (MEB, 2006: 7). Barın'a (2013: 283) göre yazma becerisinin amacı, öğrencinin öğrendiklerini uygulamaya dökmesi, dil yapılarına görsel olarak alışması ve becerisini geliştirerek her konuda yazılı iletişime geçebilmesidir.

Yazılı üretim, 'işlem dili kullanımı' ve 'değerlendirme dili kullanımı' olmak üzere kiye ayrılabilir. Amaçlı yazma türlerini kapsar. Yazılı raporlar ve denemeler örnek gösterilebilir. Yaratıcı yazma ise, tecrübeyi betimlemek ve tasviri anlatıya yerleştirerek yazılı anlatım ürünü ortaya koymaktır. Yaratıcı yazarlık, çeşitli metin türlerinde kişisel, yaratıcı ifadeyi içerir (CEFR, 2018: 76-78).

Dil becerilerinde birey farklı sebeplerden dolayı iki dili de ana dili seviyesinde kullanabilir. Burada önemli olan husus, ana dilinden sonra öğrendiği dili yabancı dil olarak öğrenmeyip ait olduğu toplumda edinmeye başlamış olmasıdır. Anlama ve anlatmadaki tüm becerilerde ana dili seviyesindeki kullanıcı ne zaman ve ne ölçüde yararlı ve uygun olacağını öngörerek konuşmacıların dil becerilerine göre dili ayarlar ve gerektiğinde diller arasında karıştırma ve değiştirme yapabilir (CEFR, 2018: 161)

2.1.3. İki Dillilik

Yukarıdaki yapılmış olan açıklamalarda yabancı dilden farklılığı ortaya konulan "iki dillilik" hakkında birçok tanım bulunmaktadır. Farklı tanımların olması, iki dillilik olgusu üzerinde henüz görüş birliğin bulunmamasından kaynaklandığının göstergesidir. Bununla birlikte ortak görüşün olmamasının bir başka nedeni olarak; iki dilliliğin, "dil" alanındaki canlılığının beraberinde idari, siyasi ve sosyal

değişkenlere daha çok bağlı olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Örneğin, birey yetiştiği toplumun eğitim sistemi ve sosyal değişkenleri nedeniyle okulda tek dilliyken aldığı eğitim sonunda iki dilli olarak mezun olabilir ya da aksi bir durumda kullanmadığı ya da kullanamadığı dilin körelmesi ve yitirilmesi ile tek dilli birine dönüşebilir. Bir başka örnek olarak çocuk doğduğu ve mensubu olduğu toplumda doğal olarak iki dille yetişip iki dili de edinebilir ve iki dilli olabilir. Bu bağlamda ortak tanımın olmamasının ya da farklı görüşlerle tanımların yapılmasının, iki dilliliği oluşturan unsurlardan kaynaklandığı söylemek mümkündür. Bazı tanımlar dilsel unsurlara göre yapılırken (dili bilme düzeyi, bir dilin diğerine etkisi vb.) başka tanımlarda da toplumsal unsurlar (dil hangi amaçla öğrenilir, ne zaman ne boyutta kullanılır vb.) öne çıkmaktadır. Nitekim Güzel'e (2010: 31) göre iki dillilik, alanda ortak ve kabul görmüş bir tanımı olmayan, farklı unsurlara bağlı olarak değişik boyutlarıyla tartışılan oldukça yeni bir kavramdır. Ancak tüm tanımlara bakıldığında tek ortak görüş, bireyin iki dili de aktif ve ana dili seviyesinde kullanabilme yetisi olduğu görülmektedir.

İki dilliliğin İngilizce karşıtı olan "bilingualism" kelimesine bakıldığında Latince iki anlamına gelen "bi" ve dil anlamına gelen "lingualism" kelimelerinin bir araya gelmesinden oluştuğu görülmektedir (Cengiz vd., 2009). İki dillilik kavramıyla ilgili önemli araştırmalar yapan L. Bloomfield (1933: 55) konuya dair şu açıklamalarda bulunmuştur:

> "Yeni bir dilin tam ve eksiksiz öğrenilmesi doğuştan kazanılan dilin kaybolmamasını sağlar ise ortaya çıkan sonuç iki dilliliktir. İlk çocukluk döneminden sonra birçok kişi oldukça iyi derecede fiziksel ve zihinsel özgürlüklere sahip olurlar veya oldukça fazla şans yakalayabilir ve bunlar zamanlarını yabancı bir dil öğrenmek için kullanırlar. Bu tür iki dilliler aramızda çok fazladır. Göçmenler de bunlara bir örnek oluşturabilir. Ayrıca yurt dışı gezileri ve araştırmaları vb. faktörler de örnekler arasında yer alabilir. Ancak bir iki dilli olarak görüldüğünde, tabi ki hiç kimse o dilde gerektiği gibi yeterlilik derecesini belirleyemez çünkü farklılık görecelidir."

Braun'a (1937) göre iki dillilik birden fazla dili aktif kullanabilmek ve bu dillerde ana dil seviyesinde uzman olmaktır. Weinrich'e (1968: 1) göre de birbirine alternatif olacak şekilde iki dilin kullanılmasına iki dillilik, bu dil kullanımlarını yapan bireye de iki dilli denir. Alternatif olarak kullanma durumuna değinen bir başka araştırmacı Mackey'e (1970) göre ise bir insanın iki veya daha fazla dili alternatif şekilde kullanımına iki dillilik denir. İki dillilikle ilgili ilk yapılmış tanımlarda ortak kanının birden çok dili ana dil seviyesinde aktif olarak kullanabilme yetisi olduğu

görülmektedir. İki dili aktif kullanma sürecinde de tercih etmenin söz konusu olmadığı iki dillilik, bir dili diğerine tercih etmeden benlik gelişiminin ana dil süreci içinde gerçekleşmesine olanak sağlayan bir durumdur (Özdemir'den akt. Yol, 2011: 122). Aksan ise iki dilliliği, çeşitli koşullara bağlı olarak anadili ile aynı seviyeye yakın olarak edinilmesi durumu ya da iki dili de anadili seviyesinde öğrenilmesi olarak açıklamıştır (Aksan, 2007: 26). Aksan dilin doğuştan edinilmesi ya da o coğrafyanın getirmiş olduğu şartlardan dolayı öğrenilmesi durumuyla iki farklı yolla iki dilli olunduğuna dikkat çekmiştir. İnsanların bazen coğrafyanın getirmiş olduğu şartlara uyum sağlayarak ihtiyaçlarını giderebilme adına bir veya birden fazla dili öğrenmek durumunda kalırlar. İnsanların ana dilleri haricinde başka dili daha öğrenmesi/edinmesi ile iki dillilik süreci ortaya çıkar. İki dillilik, dilbilim ile sosyolojinin kesişmesi ile ortaya çıkan disiplinlerarası çalışma alanıdır (Yılmaz, 2014: 1649). Bir başka tanıma göre iki dillilik, "Bireyin, ikinci dili, ana dili gibi yorumlamaktan ziyade kendi yapısına ve kavramlarına uyarak konuşma becerisidir" (Hammers vd., 2000: 6-7).

İki dilli bireylerin dil kullanımlarına ilişkin görüşler, idealist dil anlayışına göre ve rasyonel dil anlayışına göre ele alınabilir. İdealist dil anlayışına göre "dil dünyanın yorumlanmasında ve tanınmasında aracılık eder. Anadil aracılığıyla gerçeklik görüntüleri belirlenir. Bu anlamda anadil yoluyla kişi dünyayı, yaşamı algılar, düşüncelerini biçimlendirir, ulusal kültürel kimliğini oluşturur. İki dilli kişi ise, iki ayrı dile sahip olmakla iki ayrı kültürel kimlik arasında bocalayacaktır" (Tokdemir, 2000: 62). Bu bakış açısına göre iki dilli bireyler, dil kullanımları ve kültürel kimlikleri sorunlu bireyler olarak değerlendirdiğini söylemek mümkündür. Bu dil anlayışına karşıt olan rasyonel dil anlayışı göre ise, "iki dilli kişiler düşüncelerini ifade etme konusunda iki araca sahiptirler ama bu gerçek onların iki ayrı dünya görüşüne, iki ayrı kimliğe, iki ayrı düşünce biçimine sahip oldukları anlamına gelmez" (Tokdemir, 2000: 63). Anlaşılacağı üzere rasyonel dil anlayışına göre iki dilli bireyler, gerek dil gerek kültür bağlamında sorunlu bireyler olarak görülmez. Bilakis rasyonel dil anlayışında, iki dilli bireylerin, tek dilli bireylere göre dünyayı algılamada farklı yollar kullanabildikleri anlatılmaktadır.

Yukarıda yapılmış tüm tanımlara bakıldığında iki dilliliğin göreceli bir kavram olduğu anlaşılmaktadır. Bu açıdan Charlote Hofmann'ın yaptığı araştırma ile iki

dilliliğin çerçevesi olarak kabul edilen örneklerle açıkladığı genel profil önem arz etmektedir. Charlote Hofmann'ın oluşturduğu iki dilliliğin çerçevesine göre:

- "Teknik tercüman ya da önemli bir kamu yöneticisinin özel tercümanı,
- Annesiyle İngilizce, babasıyla Galelice konuşan iki yaşındaki çocuk,
- İletişiminin önemli bir kısmını İngilizce sağlayan Japon pilot,
- Montreal'de, ailesiyle İngilizce, okulda Fransızca konuşan çocuk,
- ABD'de ailesi ve akrabalarıyla İtalyanca konuşup dışarıda İngilizce konuşan İtalyan,
- Uzmanlık alanıyla ilgili çalışmaları İngilizce yürüten Portekizli kimyacı,
- Evde ve arkadaş çevresinde ile Türkçe konuşurken; işte ve resmî makamlarda sözlü ve yazılı olarak Almancayı kullanan Almanya'ya göç etmiş Türkler,
- Brüksel'de çevresiyle Flamanca konuşup iş ortamlarında iş gereği Fransızca konuşan memurlar" (Hofmann, 1991: 22).

Bu ifadelerden de anlaşılacağı üzere iki dilliliğin türleri daha çok farklı koşullar altında ortaya çıkışına, gelişimine göre ele alınmıştır. Hofmann'ın çizmiş olduğu genel çerçeveye bakıldığında iki dilliliğin birçok sebebinin olduğu anlaşılmaktadır. Bu bağlamda iki dilliliğin farklı şartlar altında gerçekleşmesine bağlı olduğu belirten Karaağaç (2011: 227), çalışmasında iki dilliliği bireysel iki dillilik ve toplumsal iki dillilik olmak üzere ikiye ayırmıştır: "Bireysel iki dillilik, bireyin kod çözümleme yeteneğini geliştirip onu zenginletirirken; toplumsal iki dillilik, iletişimin zorlayıcı birebirlik yasası gereği, bu iki dilden birinin ölümüyle sonuçlanır" Bu açıdan bakıldığında iki dillilik türlerinin belirlenmesinde farklı dil kullanımları da göz önüne alınmıştır. Ömer vd., (2013: 60) bireysel iki dillilik için:

> "Bireyin iki dil bilmesi ve kullanması durumu. Bireyin bu dilleri edinimi ve öğrenimi açısından çeşitli iki dillilik türleri ayırt edilmiştir. Örn. iki dillilik derecesine göre tam iki dillilik-yarı dillilik, ikinci dili öğrenme yaşı ve öğrenme biçimine göre doğal/birincil iki dillilik-ikincil iki dillilik; işlevsel anlamda edilgen iki dillilik-üretken iki dillilik vb."

tanımını yapmışlardır. Toplumsal iki dillilik için ise "Bir toplumda iki dilin çoğunluk dili ve baskın dil olarak kullanılması durumu. Toplum dilbilim alanında toplumsal iki dillilik üzerine yapılan çalışmalar, konuşulan iki dilin birbiriyle etkileşimi, diller arasındaki değiştirim üzerine yoğunlaşmakta, ayrıca toplumdaki siyasal, ekonomik, kültürel ve eğitsel etkenlerin bu iki dilin kullanımı üzerindeki etkileri incelenmektedir" (Ömer vd., 2013: 248). Bireysel iki dilliliğin farkı üzerine durularak toplumsal olaylara bağlı olarak geliştiğini belirtmişlerdir.

Bireysel ve toplumsal iki dillilik hakkında yapılan tanımlardan hareketle özetle bireysel iki dillilik bireyin kendi tercihi doğrultusunda iki dili de ana dili seviyesinde aktif olarak kullanabilme yetisine sahip olması iken toplumsal iki dillilik toplumdaki

sosyal nedenlere bağlı olarak gelişen baskın dil olarak kullanılması ve iki dilin eş ya da eşe yakın seviyede kullanılma durumu olarak belirtilmektedir.

İki dilliliği farklı değişkenlere göre türlerine ayıran bir başka araştırmacı Wei'ye göre iki dilliliğin 27 türü bulunmaktadır (Wei'den akt. Karahan, 2005: 1153):

Tablo 1. İki Dilliliğin Türleri

İki Dillilik Türleri	Tanım
1. Eklemeli İki Dilli	Bireyin iki dili, bütünleyici ve zenginleştirici tarzda birleşiktir.
2. Yükselen İki Dilli	Kullanım artışı nedeniyle ikinci dildeki işlev yeteneği artan birey
3. Dengeli İki Dilli	Bireyin iki dildeki uzmanlığı yaklaşık olarak birbirine eşdeğerdir.
4. Birleşik İki Dilli	Bireyin iki dili öğrenme zamanı ve genellikle şartları aynıdır.
5. Düzenli İki Dilli	Birey iki dili özel olarak ayrı şartlarda öğrenmiştir.
6. Örtülü İki Dilli	Birey, tutumsal eğilim nedeniyle söz konusu dilin bilgisini gizli tutar.
7. Çapraz İki Dilli	Birey, standart dille ilişkisiz, standart olmayan dil veya lehçeyle iki dilliliktir.
8. Baskın İki Dilli	Birey, bir dili, diğer dile göre, önemli ölçüde daha yeterli kullanır.
9. Keşfedilmemiş/ Sönmüş İki Dilli	Birey, önemli bir zaman diliminde yabancı bir ülkeye göç etmiştir ve ana dilini etkin kullanma şansı çok düşüktür.
10. Erken İki Dilli	Birey, iki dilliliği çocukluğunun erken dönemlerinde edinmiştir.
11. İşlevsel İki Dilli	Birey, mevcut görevde tamamen akıcı olarak ya da olmayarak iki dili işletebilir.
12. Yatay İki Dilli	Birey, benzer ya da eşit statüdeki iki farklı dillerde iki dilliliktir.

13. Yeni Başlayan İki Dilli	Bir dilin tam gelişmediği yerde, iki dillilikliğin erken seviyelerinde olan bireydir.
14. Geç İki Dilli	Çocukluğundan daha sonra iki dillilik olmaya başlayan bireydir.
15. Azami İki Dilli	Birey, iki ya da daha fazla dile, anadili konuşuruna yakın seviyede hâkimdir.
16. Asgari İki Dilli	Birey ikinci dilde sadece birkaç kelime ya da cümle kullanabilmektedir.
17. Doğal (Birincil) İki Dilli	Herhangi bir özel eğitimden geçirilmemiş ve genellikle iki dil arasında tercüme yapma durumunda olmayan yetkin birey.
18. Üretken İki Dilli	İki ya da daha fazla dili sadece anlayabilen değil aynı zamanda bu dillerde konuÇan ve muhtemelen yazan birey.
19. Algısal (Edilgen) İki Dilli	İkinci dilde konuşma ve yazma formlarını anlayan; ancak bu dili konuşmak ya da yazmak zorunda olmayan iki dillilik.
20. Gerileyen İki Dilli	Birey, kullanım eksikliği nedeniyle rahatça anladığı ve kendini ifade ettiği dilde bazı zorluklar hissetmeye başlar.
21. İkincil İki Dilli	Birey, ikinci dili yönerge aracılığıyla ilk diline eklemektedir.
22. Yarım Dilli	Birey her iki dilin bilgisinde yetersizdir.
23. Eşzamanlı İki Dilli	Konuşmaya başladığı zamandan şu ana kadar iki dillilik olan birey.
24. Tümleyen İki Dilli	Birey ikinci dildeki yapıların kullanımın zayıflaması nedeniyle ilk dilden ikinci dile karışma sergiler.
25. Eksiltici İki Dilli	Önceden edinilmiş dildeki yeteneği harcanarak ikinci dil edinen birey.
26. Ardışık İki Dilli	İlk dili belli bir seviyede ilerledikten sonra ikinci dili ekleyen iki dillilik birey.
27. Dikey İki Dilli	Standart dil ile bu dilden farklı ancak bu dille ilişkili dil veya lehçede iki dillilik olan birey.

Wei'nin iki dilliliğin türleri tablosundan hareketle daha önce de bahsedildiği üzere iki dillilik, edinildiği ya da öğrenildiği yaşa, sürecine, nedenine ve kullanımdaki becerilerine göre tanımlanır ve farklı başlıklara ayrılabilir. Ayrıca hangi koşullar altında hangi kişilerle hangi dilde iletişime geçileceği de iki dilliliğin türlerinin belirlenmesinde önem arz etmektedir. Nitekim Garipova'ya (2009: 65) göre dil

seçimi; konusuna, konuşmanın yapıldığı mekâna ve zamana, bireylerin sosyal ve demografik özelliklerine, dil becerisine, bir dilden diğerine sağlıklı geçebilmesine bağlıdır. İki dilliliğin kullanımını, türlerini ve tercih nedenlerini ele alan araştırmacılar, bireylerde iki dilliliğin ne boyutta olduğuna yönelik sağlam ölçme araçlarına ihtiyaç olduğunu belirtmektedirler. Ancak bu ölçme araçlarını geliştirerek iki dilliliğin bireydeki seviyesini ölçmek, bilişsel süreçlerde göz önüne alındığında oldukça zordur. Yağmur'a (2006: 62) göre iki dilliliğin ölçümü ile iki dilliliğin türlerine göre dildeki kullanım becerilerinin önemi farklı şeylerdir. Literatürde iki dilliliğin ölçümüne ilişkin çok yetkin araçlar bulunmamaktadır. Güzel (2010: 153-164) ise iki dilliliğin ölçümünü Aktarılan (Dolaylı) Dil Davranışları ve Gözlenen (Dolaysız) Dil Davranışları olmak üzere ikiye ayırmıştır:

a. Aktarılan (Dolaylı) Dil Davranışları

İki dilli bireyin kendisinden anket, görüşme formu gibi yollarla sağlanan tüm bilgiler bu başlığa dâhildir. *Alt yapı verileri* ve *kendini değerlendirme verileri* olarak ikiye ayrılır. Altyapı verilerinde iki dilli kişinin her iki dili de ne zaman, nerede ve kime karşı kullandığı yapılan görüşmeler ve uygulanan anketlerden elde edilen verilerle ortaya konmaya çalışılır. Bu şekilde elde edilen verilerde beceri ile performans ayrımının yapılamadığı söylenebilir. Kendini değerlendirme yönteminde ise bireylerin kendilerini birinci ve ikinci dil kullanımları ya da iki dillilik bilgileri bağlamında değerlendirme yapmaları istenir. Bu yöntemdeki hata payı ise daha çok önem arz eden dil hakkındaki bilgi durumunun abartılı bir şekilde ifade edilebilmesidir. Bu yöntem iki dil kullanıcısının ait olduğu toplumda eşit olarak kabul görüyor ve her iki dil de resmî dil statüsünde ise iki dillilik ölçümünde kullanılması mümkündür.

b. Gözlenen (Dolaysız) Dilsel Davranışları

Gözlenen, dolaysız dilsel davranışlar ise sınırlı tutumlar ile enstrümantal ve entegratif tutumlar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Sınırlı tutumlarda, iki dilli bireyler dil davranışlarını değerlendirirken, mensubu oldukları topluma karşı olumlu ya da olumsuz tutumlarını ve dil kullanımlarını değil, bireyin kendi tutumunu, o dilleri konuşanlarla ilgili değil sadece o dillerle ilgili kendi tutumlarını esas alarak sınırlandırma yapılması gereklidir. Araştırmayı toplumun olumlu-olumsuz tutumları

ya da bireyin o dili konuşanlarla ilgili görüşleri etkilememelidir. Enstrümantal ve entegratif tutumlar ise iki dilli bireyin dili kullanma amacıyla ilgilidir. Güzel bu konuda "Bir enstrümantal yönelme faydacı ögeleri vurgularken, entegratif diğer dil grubunu tanımak ve belki de bu grubu tanımlamak ister. Bu grubun parçası olmak için dilini öğrenmeyi gerekli görür." (Güzel, 2012: 160)

İki dillilik hakkındaki tüm tanımlara bakıldığında genel olarak iki ana başlıktan yirmi yedi çeşide kadar geniş ölçüde ele alındığı görülmektedir. Bununla birlikte bireyin yeterli ve sağlıklı bir şekilde gelişim göstermesiyle daha çok avantajlı bir durum olduğunu belirten araştırmacılar, iki dilliliğin pozitif yönleri üzerine durmuşlardır. Berlin vd.,'den akt. Cengiz (2006)' e göre iki dilli olmanın avantajlarını şu şekildedir:

- İki dilli çocuklar, pragmatik dil görüşlerine karşı daha duyarlıdırlar.
- İki dilli çocuklar, yaratıcılık testlerinde ve kavram yapılarında daha iyi bir performans sergilerler.
- İki dilli bireyler, kendi dillerinde daha başarılı ve yetkin bir konuma gelirler.
- İki dilli bireyler, göreli olarak kendi dil görüşlerine daha fazla önem vereceklerdir.
- İki dilli bireyler, kavramsal isimler üzerinde daha dikkatlidirler.
- İki dilli çocuklar, daha karmaşık dil yapılarını takip etmede tek dillilere oranla daha yeteneklidirler.

Ülke içinde birçok milletin yer aldığı Amerika Birleşik Devletleri'ndeki iki dillilik bürosu da pozitif yönlerini ele alarak avantajları üzerine durmaktadır (Cengiz, 2006):

Kişisel ve Sosyal Faydaları:

- Başarılı seyahat tecrübeleri edinebilme,
- Diğerlerini daha iyi anlama,
- Kültürel ve dilsel sınırlarını genişletme,
- Kültürel olguları daha derin bir boyutta anlama,
- Farklı bir sistemin değerlerini daha iyi anlama,
- Değişen ve gelişen sosyal yapı içinde iletişim yeteneği geliştirme,

- Aile üyeleri ile daha iyi ilişkiler geliştirme ve aile ile toplum değerlerini anlama.

Kişisel ve sosyal faydalara bakıldığında iki dilli olmanın bireyleri özellikle iletişim odaklı olumlu etkilediği söylenebilir. Özgüven sahibi, etkileşime açık, tek dilli bireylere göre daha sosyal ve bu açıdan kişisel ve toplumsal değerleri daha iyi kavrayan bireyler, akademik alanda da başarılı olma noktasında avantajlı bir konuma sahip olurlar. Bu bağlamda kavramsal ve akademik faydalar şu şekilde sıralanabilir:

Kavramsal ve Akademik Faydaları:

- Yeni dünyalara açılmak,
- Geniş bakış açısı kazandırmak,
- Birçok metinden bilgi edinebilmek,
- Düşünme süreçlerini geliştirebilmek,
- Farklı dil yapılarındaki ayrıntıları yakalayabilmek,
- Anlama ve okuma süreçlerini geliştirmek,
- Akademik çalışmaları inceleme imkânına sahip olmak,
- Sorgulama ve mantık süreçleri oluşturmak.

İki dilli olmanın anlamayı geliştirdiği, düşünce dünyasını zenginleştirdiği, farklı bakış açıları kazandırdığı görülmektedir. Sağladığı bu avantajlarla tek dilli ya da ikinci yabancı dili olan bireylere nispeten daha sorgulayıcı, eleştirel ve ayrıntıları iyi yakalayabilen bireyler olduğundan kavramsal ve akademik açıdan da öenmli ayrıcalıklar oluşturduğu göz ardı edilemez bir durumdur.

İki dilli bireyin, iki dilliliğin dinamikliğini hangi boyutta yaşadığı ancak iki dilli olmanın etkilerinden ne şekilde ve ölçüde etkilendiğine bağlıdır. Bu bağlamda iki dilliliğin kişisel ve toplumsal hayattan bireyin akademik çalışmalarına kadar avantajlarını ele alırken, iki dilliliğin olumlu ve olumsuz etkilerini de dikkate almak yerinde olacaktır.

2.1.3.1. İki Dilliliğin Olumlu ve Olumsuz Etkileri:

İki dillilik hakkında iki dilli olmanın olumlu ve olumsuz etkilerini de detaylandıran araştırmacılar, iki dilliliğin insanların kimliklerine, işlerine, evliliklerine, hayata

bakış tarzlarına, düşüncelerine yön verdiğini; insanın sosyal hayatı üzerinde aktif rol oynadığını belirtmektedir. Bu noktada iki dilliliğin olumlu ve olumsuz yönlerine aşağıda yer verilmiştir (Ustabulut, 2014: 25).

İki Dilliliğin Olumlu Etkileri

- Düşünce zenginliği,
- Derslerde başarı,
- İki dilde okuma ve yazma zenginliği,
- Üçüncü veya daha fazla dili daha kolay öğrenme,
- Özgüven ve saygınlık duyma,
- Değişik topluluklarla kültürel alışveriş ve iletişim imkânı,
- İş bulmada kolaylık ve tek dillilere göre avantajlı olması.

İki Dilliliğin Olumsuz Etkileri:

- Kişi her iki dilde de yetersiz olursa iletişimde sorun yaşaması,
- Kimlik çatışması,
- Dil aktarımı, dil karıştırma, dil değiştirme, ödünçleme sözcük kullanımları, düzenek kaydırma gibi sorunları yaşabilmektedir.

İki dillilik olumlu yönleri geliştirildiğinde, tek dil ya da ikinci yabancı dil kullanıcılarına göre bireye birçok açıdan önemli katkılar sunarken, olumlu yönlerinin geliştirilmemesi ve olumsuz yönlerinin engellenememesi durumunda iki dili de etkisiz kullanılmasına sebep olacaktır. Bu durumda birey, iki dilin zenginlikliklerinden de mahrum kalacak, kişisel gelişimini tamamlayamayacak, kendini gerçekleştiremediği için iletişimde sorunları olacak ve kimlik çatışması yaşayacaktır. İki dilde de yeterli seviyede gelişim gösteremeyen bireylerde yaşanan birtakım sorunlarla birlikte meydana gelen dil olayları da görülmektedir.

2.1.3.2. İki Dillilikte Dil Olayları

İki dillilikte, kültür çatışması da denilen kimlik çatışması ile birlikte iki dili de yeterli seviyede konuşamayan bireylerde birtakım dil sorunları da görülmektedir. Bu noktada dil olaylarının tespit edilmesi önem arz etmektedir. Ustabulut' a (2014: 25-26) göre dil olayları aşağıdaki gibi verilmiştir.

- *Etkileşim:* Mackey'e (1970: 554) göre etkileşim, bir dilin anlatım teknikleri olan konuşma ve yazma beerilerinde öteki dilin özelliklerinin kullanımıdır. Etkileşim ses biliminde, dil bilgisinde ve sözcük kullanımında görülmektedir.
- *Ödünçleme:* Adından da anlaşılageldiği gibi başka dillerden alınan ve zamanla kendi dillerine göre uyarlanan sözcüklerdir.
- *Dil Karışımı*: Kod karışımı olarak da bilinen dil karışımı, iki dilli bireyin her iki dilden unsurlar alıp bu unsurlar ile yeni bir yapı ortaya koymasıdır.
- *Yarım Dillilik:* Her iki dilde de yeterli seviyede olamama durumudur.
- *Dilin Unutulması:* Dilini çocuklukta öğrenip kendi isteği veya dış etkenlere bağlı olarak kullanımlarının azalması ile oluşan durdurma durumudur.

Dil olaylarını etkileyen bir başka unsur da bir dilin baskın dil olması durumudur. Baskın dil olmasından kaynaklanan iki dilli bireylerin dil kullanımlarında ortaya çıkan farklılıklara ilişkin görüşler de bulunmaktadır. Nalbant'a (2009: 1607) göre diller arası ilişkide ve dil olaylarında, alıntının yönü genel olarak üst kültürden alt kültüre, yönetenden yönetilene, merkezden kırsala, üretimi yapandan tüketimi yapana doğru olmaktadır.

Yukarıdaki tüm olumlu-olumsuz etkileriyle dil olaylarına bakıldığında iki dilliliğin olumlu yönlerinin, olumsuz yönlerinden daha fazla olduğu görülmektedir. Profesyonel bir destek ve eğitimle, dil sorunlarının ve iki dilliliğin olumsuz yönlerinin önüne geçirilmesi ve olumlu yönlerinin geliştirilmesi, iki dilliliğin sosyal hayatta olumlu bir dinamik konumda olmasını sağlamaktadır.

Dil, yabancı dil ve iki dillilikle ilgili verilen tüm tanımlardan ve araştırmalardan da hareketle sistematik bir yapılar olduğu, sürekli gelişim gösterdiği ve çevresindeki gelişmelerden de etkilendiği belirtilmektedir. Ancak dilin iletişim aracı olmasının yanında, toplumları farklı kılan, ortak bağ kurarak millet haline getiren büyük bir güç olduğu da vurgulanmaktadır. Dil, duygu ve düşünceyi insana aktaran bir vasıta olduğundan insan topluluklarını duygu ve düşünce birliği ile millet hâline getirmektedir (Kaplan, 2013: 37). Bu bağlamda dili sadece iletişim yönüyle ele almak, edinme ve kullanım şekillerine göre çeşitlendirmek, ayrılmaz bir bütün halinde olduğu kültürle ilişkisine değinmemek, dilin anlamlandırılması açısından eksik olacaktır.

2.2. KÜLTÜR

Kültür kavramı üzerine yapılmış birçok tanım bulunmakla birlikte tüm tanımları çevreleyen nitelikteki tanım, 1982 yılında UNESCO tarafından düzenlenen Dünya Kültür Politikaları Konferansı sonuç bildirgesi ile gelmiştir. UNESCO'ya (1982: 8) göre kültür; sadece sanat ve bilimle ilişik olmayan bir toplumu tanımlayan kendine has manevi değerler bütünü ile zihinsel ve duygusal özelliklerini barındıran yaşam tarzını, insan olmanın temel hak ve değer yapılarını, gelenek ve inançlarını içeren bir bütündür. UNESCO'nun yapmış olduğu tanımdan da anlaşılacağı üzere kültür muhtevası genişliği ile birçok açıdan tanım yapılması mümkün bir kavramdır. Nitekim Türk Dil Kurumu tarafından hazırlanan Güncel Türkçe Sözlük'e bakıldığında kültür kelimesinin anlamı şu şekilde verilmektedir:

"1. Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin.

2. Bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü.

3. Muhakeme, zevk ve eleştirme yeteneklerinin öğrenim ve yaşantılar yoluyla geliştirilmiş biçimi.

4. Bireyin kazandığı bilgi

5. Tarım.

6. Uygun biyolojik şartlarda bir mikrop türünü üretme" (TDK, 2019).

UNESCO ve TDK'nın yapmış olduğu geniş tanımlamalara bakıldığında kültürün insan demek olduğu anlaşılmaktadır. Kültür, insanın mensubu olduğu toplumun maddi ve manevi alanda ortaya koyduğu tüm eserleridir.

Toplumların gelenek-göreneklerini, yaşam biçimlerini, inanışlarını, dillerini, kullandıkları araçları, sanat anlayışı vb. her şey kültüre göre şekillenmektedir (Koç, 2007: 8). İnsanı merkeze alarak yapılan bir başka genel tanım da Demirel ve Tikici'den gelmiştir. "Kültür; insanların davranışlarına parametre oluşturan soyut ya da somut anlam ifade eden değerlerden oluşan bir bütündür" (Demirel vd.,2004: 53). Miyasoğlu'na (1999: 13) göre kültür; milletlerin ortaya koyduğu, din ve devletle varlığını sürdüren, en çok dilde ifadesini bulan ve gelişmesine yardımcı olan manevi bir değerdir. Kültür, insanlar tarafından meydana getirilir (Çobanoğlu, 2012: 3). İnsanların mensup olduğu toplum açısından yapılan genel açıklamalardan bir başkası da Kafesoğlu'ndan gelmiştir. "Belirli bir topluluğa ait sosyal davranış ve teknik kuruluşlar 'kültür'ü meydana getirir" Kafesoğlu (2003: 16). Emin Bilgiç'e (1986: 27)

göre ise kültür bir millete kimliğini veren ve bu kimlikle diğer milletler arasındaki farkı tespit etmeye yarayan, tarihi süreç içerisinde tezahür etmiş, kendine has maddi ve manevî varlık ve değerlerin ahenkli bir bütünüdür. Kültür, bir milletin tarihsel süreç içerisinde ürettiği ve nesilden nesile aktarımını sağladığı her türlü manevi ve maddi özelliklerdir (Küçük, 2012:15). Tural (1992: 138) tarafından yapılan bir tanım ise şu şekildedir:

"Tarihin derinliklerinden süzülüp gelen; zamanın ve ihtiyaçların doğurduğu şuurlu tercihlerle, manalı ve zengin bir sentez oluşturan; sistemli ve sistemsiz şekilde nesilden nesile aktarılan; bu suretle her bir insanda benlik ve mensubiyet duygusu, kimlik şuuru kazanılmasına yol açan; çevreyi ve şartları değiştirme gücü veren; nesillerden her birinin yaşadıkları zamana ve geleceğe bakışları sırasında geçmişe ait atıf düşüncesine yol açan, inanışların, kabullenişlerin, yaşama şekillerinin bütününe, tamamına kültür denir."

Kültür, milletin mensubu olan her bir insanın edindiği bilgi, beceri, ahlak, inanç, hukuk ve törelerle her türlü alışkanlıkları içeren karmaşık bir bütündür (Güvenç, 1979: 58).

Tanımlara bakıldığında kültürün belli bir millete ait olduğu, o milletin ferdleri tarafın meydana getirildiğini ve yine milleti etkileyen unsur olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim Yiğit'e (2017: 32) göre " insanlar arasındaki karşılıklı iletişim, etkileşim ve işbirliği; kültürü besler, değiştirir ve dönüştürür." Bu bağlamda kültür, hem insan tarafından meydana gelmekte ve geliştirilmekte hem de insanın hayat tarzlarını etkilemekte ve yine insanlar tarafından nesilden nesile aktarımının yapıldığı bir miras olma özelliği göstermektedir. Bir milletin sahip olduğu maddi ve manevi kıymetlerden teşekkül eden kültür, öyle bir bütündür ki, cemiyet içinde mevcut her şeyi; bilgiyi, ilgiyi, değer ölçülerini, duygu düşünceleri, tüm davranış şekillerini içine alır. Bütün bunlarla birlikte kültür, o toplum mensuplarının ortak ürünü olan ve onu diğer toplumlardan ayırt edilmesini sağlayan hususi bir yaşam biçimi olarak karşımıza çıkar (Turhan, 1997: 48).

2.2.1. Kültür Aktarımı

UNESCO ve TDK'dan hareketle yapılmış olan tüm tanımlara bakıldığında kültürle ilgili iki değerlendirmede bulunulabilir. Öncelikle bir toplumda ortaya çıkan kültürün temel işlevi yine ortaya çıktığı toplumun varlığını korumaktır. Bununla birlikte

kültür, ortaya çıktığı toplumun yaşam biçimini de ifade etmektedir. Kültür, toplumdaki davranışların biriktirilerek aktarılan sonuçlarıdır (L.J. Carr'dan akt. Memiş, 2003). Bu toplumların yaşam biçimi nesilden nesile aktarılarak kültürel miras olarak topluma mâl olur. Kültürel miras, insanların yaşadığı, biriktirdiği, geliştirdiği ve sürekliliğini sağlayıp kendinden sonrakilere aktardığı veriler bütünüdür (Çankaya, 2006: 8). Kültürel miras gelecek nesillere aktarılmak istenen her şeydir.

Kültürel miras zaman içerisinde gelişim göstererek değişikliğe uğrayabilen bir bütündür. Ancak son dönemde meydana gelen sanayileşme ve kentleşme sonucunda bu mirasın yok olma tehlikesi doğmuştur (Türkyılmaz, 2013: 41). Dolayısıyla kültürel mirasın aktarılması insanlığın her döneminde ortak sorunu olmaktadır. Kültürel mirası korumanın yolu ise, kültür politikalarından geçmektedir (Basat, 2013: 62). Nitekim somut olmayan kültürel mirasın korunabilmesi ve nesillere sağlıklı aktarılması için 2003 yılında UNESCO tarafından hazırlanan Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması sözleşmesi yapılmıştır. Bu sözleşmede somut olmayan kültürel miras kavramı; toplulukların, grupların ve kimi zamanlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, bilgiler, beceriler, anlatımlar ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekânlar olarak açıklanmıştır (UNESCO, 2003: 2). İlgili sözleşmede somut olmayan kültürel miras alanları ise şu şekildedir:

- Gösteri sanatları,
- El sanatları geleneği.
- Doğa ve evrenle ilgili veriler ve uygulamalar,
- Toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şölenler,
- Somut olmayan kültürel mirasın aktarılmasında taşıyıcı görevi gören dil ile birlikte sözlü gelenekler ve anlatımlar.

Ekici ve Fedakar'a (2013: 51) göre 2003 yılında yayınlanan ve 180'den fazla ülke tarafından kabul gören Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması sözleşmesi ile önceki sözleşmelerin aksine insan kavramı öne çıkarılmıştır. Ayrıca bu sözleşmede kültürel mirası yaşatacak, aktarılmasını sağlayacak koruma kavramı üzerinde durulmuştur. Taşıyıcı görev gören dilden bahsedilmiştir. Çünkü dil ve kültür iç içedir

ve milletlerin kültür aktarımı dil ile olmaktadır. Nitekim Kaplan'a (2011: 151) göre; gelecek kuşaklara kültürün aktarımının temel taşı dildir. Öyle ki insan, dil aracılığıyla düşünür, anlamlandırır, üretir ve sonrasında da paylaşır. Dolayısıyla kültürlerin aktarılmasında da dil en önemli unsurdur ve kültür dil aracılığıyla gelişim gösterir. Dil kültür aktarımını sağlar ve kültür de iç dinamikleri sayesinde ortak kodlar yoluyla dilin işlevlerini yerine getirmesine olanak tanır. Kültürel ögelerin nesilden nesile aktarılması dil ile olur ve kültür aktarımı gerçekleştikçe kültür gelişir ve değişir (Yiğit, 2017: 9). Bu bağlamda dil ile kültür arasında sıkı bir bağ vardır ve dil öğrenmek kültür edinimini de beraberinde getirir. Kültürün gelişim göstermesi dili de geliştirir ve dilin gelişmesiyle kültür de gelişir ve zenginleşir. Kültür araştırıldığı zaman dile, dili araştırdığımız zaman kültüre ulaşılır. Dil ve kültür toplumdan etkilenmekte ve etkilemektedir. Toplumların tarihi süreç içinde tüm maddi ve manevi alandaki birikimleri gelecek kuşaklara dil sayesinde aktarılmaktadır (Koç, 2007: 8). Toplum ve kültürde ne varsa dilde ifade bulur. Bu açıdan dil, kültür hazinesinin içinde barındıran kutu gibidir. Dolayısıyla bir milletin kültürünü, gelenek-göreneklerini, değerlerini, kurallarını öğrenmek için kutuya bakmak, dili hakkında bilgi sahibi olmak gerekmektedir. Kültürü oluşturan değerler bütününün ve yapıların incelenmesinde temel unsur dildir. Kültürün maddi olmayan öğesi dildir (Öztürk, 2004: 10).

Yabancı bir dilin öğretiminde kültürel öğelerin aktarılmasının büyük önemi bulunmaktadır. Tomalin vd.,'den akt. Kutlu (2014: 699)'ya göre kültür öğelerinin aktarılmasının yedi amacı vardır:

1. Öğrencilerin, insanların davranışlarının kültürün tesiri ile olduğunu anlamalarına yardımda bulunmak,
2. İnsanların konuşmalarının ve hareketlerinin etkisi ile olduğunu anlamalarına yardımda bulunmak,
3. Öğrencilerin, öğrenilecek kültürdeki benzer durumlarda gösterilen benzer davranışların farkında olmalarına yardımda bulunmak,
4. Öğrencilere öğrenilecek kültürle alakalı motivasyonu sağlamak, ilgi uyandırmak ve o kültürdeki insanlarla empatilerini sağlamak,
5. Öğrencilerin, öğrenilecek kültüre ilişkin genelleme yaparken nesnel bir gözle değerlendirmelerine yardımda bulunmak,

6. Öğrencilerin, öğrenilecek kültürle ilgili veri toplama becerilerinin gelişim göstermesine yardımcı olmak,
7. Öğrencilerin, bazı kelime ve cümlelerin, öğrenilen kültürün bir sonucu olmasından dolayı, ayırt etmelerine yardımda bulunmak.

Tüm milletler dilini ve kültürünü, tarihi süreçte yoğurmakta ve kimliklerini oluşturmaktadır. Dil, milli kültürün temel öğesi durumundadır ve toplumları birbirinden farklı kılarak insanları o toplum içerisinde birbirine yaklaştıran en önemli araçtır. Dil ile kültür arasında güçlü bir etkileşim söz konusudur (Göktuna Yaylacı, 2012: 35). Bir millet, kültür bakımından gelişmiş, ileri düzeyde düşünce yapısı ve yaşam tarzı oluşmuş ise dilleri de gelişim gösterecektir. Aynı şekilde dili gelişim gösterememiş, bozulmuş bir milletin kültür açısından gelişim göstermesi beklenemez. Dil ve kültür ayrılmaz bir bütünüdür ve her ikisi birlikte gelişim gösterirler (Akarsu, 1998: 88).

2.3. TUNUS ÜLKE BİLGİLERİ

Araştırmanın evrenini oluşturan Tunus, Afrika'nın kuzeybatısında yer almaktadır. Konumu itibariyle stratejik bir öneme sahiptir. Akdeniz bölgesinde yer almasıyla Türkiye ile iklim ve kültür benzerlikleri bulunmaktadır. Tarihsel süreç içerisinde üç asır kadar aynı sınırlar içerisinde yer aldığımız Tunus'un günümüzdeki nüfusu 13 milyon civarındadır. Resmi dil olarak Arapça ve Fransızca kullanılmaktadır. Araştırmanın bu bölümde Tunus hakkında genel bilgilere, coğrafi ve demografik yapısına, sosyo ekonomik durumuna, tarihine ve siyasi durumuna yer verilmiştir.

2.3.1. Coğrafi ve Demografik Yapı

Tunus coğrafi anlamda Kuzey Afrika ülkeleri içerisinde stratejik bir konuma sahiptir. Konumu itibari ile Avrupa ülkelerine olan yakınlığı ve Fas, Cezayir, Libya ve Mısır'a olan eşit uzaklığı sayesinde Kuzey Afrika'nın orta bölgesinde önemli bir geçiş güzergâhı olmaya devam etmektedir. 162.155 km^2 yüzölçümüyle Kuzey Afrika'da yer alan ülkenin doğusu ve kuzeyinde Akdeniz, güneydoğusunda Libya, batı ve güneybatısında Cezayir bulunmaktadır. Kuzey bölgelerde ve kıyı kesimlerde Akdeniz iklimi, güney bölgelerde ve iç kesimlerde yarı kurak çöl iklimi hâkimdir. 1300 km^2 kıyı şeridine sahip olan Tunus'un kuzeyi ve güneyi arasında yer şekilleri

ve haliyle iklim açısından büyük farklılıklar bulunmaktadır. Ülkede en düşük sıcaklıklar Aralık ayında, en yüksek sıcaklıklar da Temmuz ayında görülür. Kış mevsimi boyunca sağanak yağışlar görülür. İç bölgelerde zeytin ağaçları, güney bölgelerde ise hurma ağaçları bulunmaktadır (Dış Ticaret Servisi, 2016: 4).

2014 verilerine göre nüfusu 12 milyon civarındadır. Şehir merkezleri devamlı göç almaktadır ve güncel verilere göre ülkedeki şehirli nüfusun oranı % 64'tür. Ülkede 23 şehir bulunmaktadır ve ülke ile aynı ismi taşıyan başkent Tunus'ta 2.300.000 kişi yaşamaktadır. Arapların nüfus içerisindeki oranı olan % 98, Müslüman nüfusun oranını da oluşturmaktadır. Dini yönden de kozmopolit bir demografi mevcuttur. Kalan % 2'lik orana sahip Hristiyan ve Yahudiler de birlikte yaşamaktadırlar. Kuzey Batı Afrika'da stratejik bir konumda bulunmasıyla Tunus, tarihin çeşitli dönemlerinde etnik karışıma ve medeniyetler arası etkileşime ev sahipliği yapmıştır (El Mseddi, 2009).

2.3.2. Sosyo-Ekonomik Durumu

Tunus ekonomisinin genel yapısına bakıldığında bağımsızlığın kazanıldığı 1956 yılından 1970'li yıllara kadar devletin, ekonomik yaşama çok önemli müdahaleleri görülmektedir. Sömürge düzeninin getirmiş olduğu bir sonuç olarak yabancıların elinde bulunan geniş araziler, 1964 yılında kamulaştırılarak köylülere verilmesi sağlanmış, aynı dönemde köylüleri tarım kooperatiflerinde örgütlemeye yönelik girişimlerde bulunulmuş, ancak sözkonusu çalışmalar kırsal kesimde yaygın olarak görülen muhalefet ve kredi sağlayan yabancı devletlerin baskısı sonucunda başarısız olmuştur (Dış Ticaret Servisi, 2016: 7).

Ülke ekonomisi içinde tarım ve balıkçılık Tunus önemli yer tutmaktadır. İhracat rakamlarının % 9'unu tarım sektörü oluşturmaktadır. Tarım arazilerinin ülke içinde kapsadığı alan 8,5 milyon hektardır ve bu alanın 4,9 milyon hektarı kullanılabilmektedir. Tarım arazilerinin % 90'ı özel sektöre aittir ve tarımla geçimini sağlayan nüfus 516.000 civarlarındadır. Ülkede başlıca tarım ürünlerini zeytincilik ve zeytinyağı oluşturmaktadır. Tunus; İspanya ve İtalya gibi ülkelerin de yer aldığı AB grubundan sonra dünyada en fazla zeytinyağı ihraç eden dördüncü ülke konumundadır. Üretimin yaklaşık % 75'i ihraç edilmektetir. Ayrıca Tunus dünyanın en büyük hurma ihracat eden ülkesidir. Ülkenin başlıca ihracat maddeleri; zeytinyağı

(% 43), deniz ürünleri (% 14), hurma (% 13), hububat (% 12), meşrubat (% 8), konserve ürünleri (% 4), tohum yağları (% 3) ve diğer tarım ürünleridir (% 3). Tarımdaki olumlu tablonun aksine sanayi faaliyetleri pek gelişmemiştir. Deri, kâğıt, gıda gibi hafif sanayi alanlarında önemli bir üretim vardır. Turizm sektöründe son yıllarda büyük gelişmeler görülmüş ve bu alanda yatırımların artmıştır. Bunun sonucunda ülkeye gelen turist sayısında da önemli artışlar yaşanmıştır (DEİK, 2017: 5-6).

Ekonomik ve toplumsal refah düzeyinin ülke genelinde artırılmasının temel stratejik hedefler arasında bulunuyor olmasından kaynaklı olarak, eğitimli nüfusun artmasına özen gösterilmektedir. Bu açıdan okula giden kız ve erkek öğrenci sayıları neredeyse aynıdır. 13 tane üniversite bulunan ülkede yaklaşık 350 bin yükseköğrenimi tamamlamış öğrenci bulunmaktadır (Dış Ticaret Servisi, 2016: 6).

2.3.3. Tunus Tarihi ve Günümüzdeki Siyasi Durumu

Tunus, tarihsel süreç içerisinde ilk olarak Berberilere ev sahipliği yapmış, sonraki dönemde M.Ö. 9. yüzyılda Fenikelilerin bugün başkent Tunus içerisinde yer alan Kartaca'yı kurmasıyla siyasi, ekonomik ve askeri alanda gelişim göstererek Akdeniz'de büyük bir deniz gücü haline gelmişlerdir. Ardından Kartaca, Roma ile uzun süren savaşların merkezi hâline gelmiş, son olarak MÖ. 146'da Tunus, Romalıların eline geçmiştir (SETA, 2011: 5). M.Ö dönemler yaşanmış olan Kartaca Savaşı ile birlikte Romalılar Tunus halkını Afri olarak adlandırmıştır. Bu dönemden sonra Tunus'un da bulunduğu bölge Kuzey Afrika olarak isimlendirilmiştir (Şerif, 1993:17-18).Romalıların bölgeye hâkim olmasıyla Kartaca Hristiyanlaşmıştır. 7. yüzyılda ise bölgeye Arapların girmesi ve Berberi ayaklanmalarını bastırmalarıyla Tunus büyük oranda Araplaşmıştır. Uzun bir süre Hafsilerin yönetiminde olan bölgeye son olarak İspanyol akınları başlamıştır. Bu süreçte Tunus'ta, Osmanlılarla İspanya ve müttefikleri arasında büyük mücadeleler yaşanmış bu nüfuz mücadelesini 1574 yılında Barbaros Hyreddin Paşa komutasındaki Osmanlı ordusu kazanmıştır. Ülkenin Osmanlı hâkimiyetine girmesiyle Tunus, Osmanlı Padişahı tarafından atanan paşalar tarafından yönetilmiştir (SETA, 2011: 5).

İlerleyen dönemlerde Osmanlı egemenliği zayıflamaya başlamasıyla 19. yüzyılın sonlarına doğru Fransa'nın Afrika'nın kuzeyindeki etkinliği artmış ve İngiltere'nin

de desteğiyle Fransızlar, Tunus'u işgal etmiştir. Dönemin Tunus Beyi ile 12 Mayıs 1881'de Bardo Antlaşması imzalamış ve Tunus, Fransız himayesini kabul etmiştir. 19. Yüzyılın sonlarında gerçekleşen işgal süreciyle birlikte Fransızlar, Tunus'ta hayatın her alanına müdahale etmiş ve başta eğitim sistemi olmak üzere birtakım değişiklikler yapmıştır. Eğitim sistemindeki düzenlemeleriyle eğitim dili içerisinde öncelikli olarak Fransızca yerini almış ve bu dönemde Arapça eğitimi zayıflamıştır. Fransızcanın yoğun şekilde öğretilmesi ve Arapçanın zayıflatılmasıyla ilk direniş hareketleri de başlamıştır. Şeyh Muhammed Senusi tarafından başlatılan Fransız mandasına karşı direnişleri, ülkedeki Arapça eğitim açısından önemli bir geçmişe sahip olan Zeytune Medresesinde hocalık yapan önderlerden El Mekki b. Azuz devam ettirmiştir. Bununla birlikte tasavvufi hareketlerin de direniş gösterdiği gözlenmiştir (SETA, 2011: 6).

Bu dönemde Tunus Vatan Hareketi gibi çeşitli sömürge karşıtı oluşumlar ortaya çıkmış akabinde 1920 yılında ilk milliyetçi dalga olan Özgür Anayasa partisi girişimine ön ayak olmuştur. 1930'larda dünyada yaşanan ekonomik kriz ve Ortadoğu'daki istikrarsız ortam sonucunda bölgedeki Fransız otoritesi giderek sarsılmaya başlamıştır (Okumuş, 2015: 17). Habib Burgiba, 1934 yılında Yeni Anayasa Partisi'ni kurmuş ve bağımsızlık hareketini başlatmıştır. 20 yılı aşkın süren bağımsızlık mücadelesi ile Mart 1956'da Bardo Anlaşması iptal edilmiş ve Tunus bağımsızlığını kazanmıştır. Bu süreçten sonra Tunus Cumhuriyeti kurularak ve Habib Burgiba ilk Cumhurbaşkanı olmuştur. Mart 1975'te Burgiba, parlamento tarafından ömür boyu Cumhuriyetin Cumhurbaşkanı olarak seçilmesiyle tek parti rejimi başlamıştır.

Ülke içinde bulunan çeşitli grupların düzen arayışı, 1950'lerin sonunda çok daha görünür hale gelmiştir. Özellikle Soğuk Savaş'ın başlaması ile yükselen ve sosyalist ekonomi modelini talep eden Sosyalist Düstur Partisi ortaya çıkmıştır. Tunus'un cumhurbaşkanı Burgiba ise İslami söylemler üzerinden seküler bir politika anlayışı yürüterek sosyalist grupları ortadan kaldırmaya yönelik karşıt hamleler yürütüyordu. Benzeri politikalar neticesinde artan ekonomik istikrarsızlık ülkeyi demokratikleşme açılımlarına itmiştir. 1980'lerde çok partili hayata geçiş çabaları dikkat çekerken seçimlere girme başvurusunda bulunan Gannuşi önderliğindeki İslami Yöneliş Hareketi ise hızlı bir şekilde yasal olmayan örgütlenme olarak ilan edilmiştir. Bu

dönemde Gannuşi'nin partisine üye pek çok kişi tutuklanmıştır (Okumuş, 2015: 40-84).

İlk kez çok partili seçimler 1981'de gerçekleştirilmiş ve seçimleri Sosyalist Anayasal Partisi yüksek bir oy alarak kazanmıştır. Devam eden süreçte 7 Kasım 1987'de Başbakan Zeynelabidin Bin Ali, sağlık sorunları yaşayan Cumhurbaşkanı Burgiba'dan görevi almıştır. Bu görev değişikliği, modern Tunus tarihinde 'sessiz devrim' olarak bilinmektedir. Cumhurbaşkanı Bin Ali döneminde baskı rejimlerinden birinin daha yaşandığı ve basın, internet ile diğer hak ve özgürlüklerin bulunmadığı vurgulanmaktadır. Yaşanan bu süreçte toplumsal ve bölgesel dengesizlikler öne çıkmış, ekonomik krizler de devrime giden sosyal tepkilere zemin oluşturmuştur (SETA, 2011: 6).

Demokratikleşme çabalarının da sonuç vermediği Tunus'ta, 1984 itibari ile yapılan ekmek zammı Tunus halkını ayağa kaldırara 'ekmek ayaklanmasının' ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Pek çok kişinin ölümüyle sonuçlanan olaylar sonrasında hükümet geri adım atmış olsa da 1987'de farklı bir dalga; Fransa yanlısı Tunus hükümetinin, ABD yanlısı Zeynelabidin Bin Ali tarafından 'Beyaz Devrim' ile yıkılması sonucu başlamıştır. Böylece ABD, Tunus üzerinde hâkimiyetini tesis etmeye ve çatışmaları derinleştirmeye başlamıştır. Özellikle İslami çizgide hareket eden grup ve siyasi partilerin önü kesilmiştir. Nahda hareketinin başında bulunan Gannuşi ve hareketin mensupları hakkında tutuklama kararı çıkmıştır. Bu süreçte basın sansürü uygulamaları da artış göstermiştir. Hatta Türkiye ve Katar gibi ülkelerin Nahda ile ilişkili olduğu propagandası da o dönem Tunus'ta bulunan basın-yayın organlarınca yürütülmüştür (Okumuş, 2015: 40-50).

Tüm bu olumsuzlukların gölgesinde Tunuslu genç Muhammed Buazizi'nin polis memuru Fadiye Hamdi tarafından tartaklanarak tezgâhına el konması, 17 Aralık 2010'da kendisini yakmasına neden olmuş, bu olayla Tunus'ta devrime giden süreç başlamıştır. Hastanede yaşamını yitiren Buazizi'nin cenaze törenindeki kalabalıklar Bin Ali rejimini protesto etmiştir. Protestoları bastırmayı başaramayan Tunus Devlet Başkanı Zeynelabidin Bin Ali, çatışmalarda çok sayıda insanın hayatını kaybetmesi üzerine 14 Ocak 2011'de Suudi Arabistan'a iltica etmiştir. Bin Ali'nin ülkeyi terketmesiyle başlayan geçiş döneminde eski Meclis Başkanı Fuad Mubzi geçici devlet başkanı, Muhammed Gannuşi Başbakan görevine gelmiştir (SETA, 2011: 7).

Tek partili baskı rejiminin sona ermesiyle gelen yeni dönemde birkaç geçiş hükümeti denemesinden sonra 2014 yılı Ekim ayında yeni anayasa çıkarılmış ve akabinde 2014 yılının Aralık ayında Cumhurbaşkanlığı seçimi yapılmıştır. Bu seçimde dikkat çekici durum Nahda'nın seçimlere katılmaması ve herhangibir adayı da desteklememesidir. Bunun da etkisiyle laik seküler olan ancak dine karşı hoşgörülü bir tutum sergileyeceğini her fırsatta seçim beyanlarında dile getiren El-Baci Kaid es-Sibsi, oyların % 55'ini almayı başararak ülkenin çok partili sistemde seçilmiş, seçimle gelen ilk Cumhurbaşkanı olmuştur (Okumuş 2015: 49). Bu sonuçla Essibsi, Tunus devletinin yeni anayasası altında ilk cumhurbaşkanı seçilmiştir (National Democratic Institute, 2014: 37).

2.3.4. Türkiye-Tunus İlişkileri

İki kutuplu uluslararası sistemin bir sonucu olarak Türkiye ve Tunus arasındaki ilişkiler düşük seyirde devam etmiştir. Özellikle 1990'larda Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte Türkiye'nin Afrika'ya açılım politikaları başlamıştır. 15 Temmuz 1992 tarihinde imzalanan, ticari anlaşma ile birlikte, Tunus, Türkiye'den buğday, fındık, nohut gibi temel besin maddeleri almaya başlamıştır. Türkiye ise Tunus'tan hurma, hurda bakır, suni kâğıt hamuru temin etmiştir (İslam Ansiklopedisi, 2010). 2000'li yıllarda Tunus ve Türkiye arasındaki ticari ilişkiler 97 milyon dolar boyutuna ulaşmıştır. TÜİK verilerine göre iki ülke arasındaki ticaret hacmi gelişerek 2016 yılında 696 milyon dolar olmuştur (DEİK, 2017: 15-20).

Demokratikleşme çabaları içerisinde olan Tunus, iç işlerindeki bunalımlı atmosferi bu sefer 2011 yılında dışa vurarak, bölgesel ve küresel ölçekte kırılmalara neden olmuştur. Seyyar satıcılık yapan Muhammed Buazizi'nin içinde bulunduğu yaşam koşullarına yönelik 2010 yılının Aralık ayında kendisini ateşe vermesi ile başlayan protestolar sonucu, Arap Baharı adlı bölgesel ayaklanmaları tetiklemiştir. Buazizinin hayatını kaybetmesinden sonra 14 Ocak 2011 tarihinde Tunus'un 23 yıllık devlet başkanı Bin Ali hem istifa etmiş hem de ülkeden kaçmak zorunda kalmıştır (Çelik, 2015: 37). Bu durum Türkiye-Tunus arasındaki ilişkiye büyük bir etki etmemiştir.

25 Aralık 2012 tarihinde ise Türkiye ve Tunus arasında imzalanan Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi Kurulmasına İlişkin Ortak Bildiriyle ikili ilişkiler 6 Haziran 2018'de stratejik seviyeye ulaşmıştır. İki ülke arası ilişki Devlet liderleri

düzeyinde de devam etmiş ve 2012 yılında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA) Tunus'ta bir şube açarak, altyapı hizmetlerine aktif destek vermeye başlamıştır (T.C. Dışişleri Bakanlığı, 2017).

Tablo 2. İkili Ticari ve Ekonomik İlişkiler

Yıllar	2014	2015	2016	2017	2018
İhracat	915	820	910,7	915	904
İthalat	197	144	214,3	206	182
Hacim	1.112	964	1.125	1.121	1.086
Denge	718	676	696.3	709	722

Kaynak: T.C. Dışişleri Bakanlığı/TUİK (Milyon ABD Doları)

Son verilere göre 50 Türk şirketi Tunus'ta faaliyet göstermeye devam etmektedir (Özer, 2018). Öte yandan kolluk ve sınır güvenliği ile alakalı güvenlik güçlerini reforme etme çabası içerisinde olan Tunus parlamentosu, Türkiye'den askeri teçhizat almak amacıyla 200 milyon dolar değerinde kredi anlaşması yapmıştır (NTV, 2019). Nisan 2019 itibari ile iki ülke arasındaki ticaret hacmi 1 milyar doları aşmıştır (T.C. Ticaret Bakanlığı, 2019).

Tablo 3. Ülke Ekonomisi (2017)

GSYİH (milyar ABD$)	40,25	**Enflasyon Oranı (%)**	**5,3**
Reel GSYİH Büyüme Oranı (%)	2	**İşsizlik Oranı (%)**	15,5
Nüfus (milyon)	11,4	**İhracat (fob-milyar ABD$)**	14,23
Nüfus artış hızı (%)	0,95	**İthalat (fob-milyar ABD$)**	20,67
Kişi Başına GSYİH (ABD$)	**3.521**		

Kaynak: T.C. Dışişleri Bakanlığı / T.C. Tunus Büyükelçiliği (değerler tahminidir)

Ülkede bulunan siyasi bunalım ve iktidarın ekonomiye büyük çaplı müdahaleleri dikkat çekmektedir. Ekonomik anlamda, nüfusun çoğunluğu orta sınıfta yer almaktadır. Halkın % 4'ü asgari yaşam koşullarının altında yaşamaktadır. Nüfusun

% 50'sinden fazlasının kentlerde yaşadığı Tunus'ta, teknolojik ve alt yapı imkânları açısından da yeterli donanımlar bulunmaktadır. Ülkedeki neredeyse tüm hanelerde elektrik, TV, su ve mobil telefon hizmeti bulunmaktadır. Verilen resmi rakamlara göre, % 18,3 işsizlik oranına sahip olan Tunus, ülkenin en önemli ekonomik sorunu olarak görülmektedir. Sektörel anlamda nüfusun neredeyse yarısı hizmet sektöründe görev alırken, % 33'ü sanayide % 18'i ise tarımda sektöründe bulunmaktadır. Ülkede kişi başına 2000 bilim adamı düşmektedir (GSO, 2017: 5-13).

Türkiye, Tunus'u ilk tanıyan devletlerden birisi olmuştur. İki ülke arasındaki ilişkiler, her dönem gelişerek devam etmekte ve diplomatik ilişkiler en üst düzeyde gerçekleşmektedir.

2.3.5. Tunus'ta Eğitim Sistemi

Tunus'un 1881 yılındaki Fransız işgalinden 1956 yılının sonunda Tunus Cumhuriyeti'nin kurulmasına kadar eğitim sistemi, Fransızların kendi kültür ve dillerine hizmet etmesi için uyguladıkları Franko-Arap sistemde oluşmuştur. Tunus, bağımsızlığını elde etmesinin ardından eğitim alanına yönelmiş, eğitime çok büyük yatırımlar yaparak eğitim politikalarını üç sütun üzerine inşa etmeye başlamıştır. Öncelikle bütçeden eğitime % 31,5 oranla en büyük pay tahsis edilmiştir. Akabinde 1960 yılında Tunus Üniversitesi'nin kuruluşu için girişimler başlatılmıştır. İkinci aşamada da öğretimi yaygınlaştırma ve ikili öğretimin kapılarını tüm erkek ve kız öğrencilere açma çalışmaları yapılmıştır. Son yıllarda Tunus hükümetinin bu alanda yaptığı en önemli yatırımlardan bir diğeri de, teknoloji tabanlı eğitim üzerinde olmuştur. Bilişimin tüm öğretim düzeyinde yaygınlaştırılması için bütçden çok ciddi kaynaklar aktarılmıştır. Bu bağlamda, bilgi toplumu mekanizmalarında yer edinme çalışmaları tamamlanmış ve 'Yarının Okulu için Uygulama Planı: 2002 -2007' olarak ifade edilen plan ile duyurulmuştur (El Mseddi, 2009). Tunus'ta eğitim alanında görülen ciddi iyileşmelerin eğitim sistemine de aynı şekilde yansımadığı söylenebilir.

Tunus'ta eğitim üç kademeden oluşmaktadır. İlköğretimde altı, ortaöğretimde üç, lisede ise dört yıl eğitim verilmektedir. On altı yaşına kadar eğitim zorunludur. Altı yaşındayken eğitim almakta olan çocukların oranı % 99, on bir yaşında katılım oranı % 97,3, on altı yaşında katılım oranı ise % 90,5'tir. Tunus'ta şu an 12 devlet

üniversitesi bulunmaktadır. Aynı zamanda vakıflara bağlı 20 kuruluşta da yükseköğrenim verilmektedir. Devlet üniversitelerinde 394.000 öğrenci eğitim almaktadır. 1956 yılındaki bağımsızlıktan bu yana, 2002 yılında Tunus eğitim sisteminde üç büyük reform uygulamaya konulmuştur. 2002 yılında yapılan bu reformla birlikte; herkese kaliteli bir eğitim sunmak, öğrencileri toplumda aktif bir rol oynamaya hazırlamak için okulları ve eğitimin tüm yönlerini çağın gereklerine uygun olarak modernleştirmeye odaklanmıştır (Smida, 2011: 928).

Tunus'un öğretim dillerinde resmi ulusal dili Arapçadır. Fakat okullada tüm fen-bilim dersleri Fransızca olarak verilmektedir. Tarihsel sebeplerden dolayı, Fransızca Tunus'ta önemli bir dildir ve öğrenciler 3. sınıfta Fransızca öğrenmeye başlamaktadırlar. İngilizce, 6. sınıftan itibaren ikinci yabancı dil olarak öğretilmektedir (Smida, 2011: 924).

2.3.5.1. İlköğretim

Tunus eğitim sisteminde ilköğretim altı yıldan oluşmaktadır. İlköğretim zorunludur ve 6-12 yaş aralığındaki öğrencileri kapsamaktadır. Okul öncesi eğitim ise 3-6 yaş arası çocuklar için geçerli olmakta ve özel ve kamu kuruluşlarında gerçekleşmektedir. Okul öncesi eğitim zorunlu değildir fakat eğitim bakanlığının sorumluluğu altındadır. İlkokul birinci sınıftan itibaren Arapça öğretimi ile eğitim başlamaktadır. Üçüncü sınıfta ve devamında haftada 6 saat Fransızca öğretimi yapılmaktadır (Smida, 2011: 923). Bu bağlamda ilkokul üçüncü sınıf, Fransızca hazırlık sınıfı niteliğindedir. Dördüncü sınıftan itibaren Fransızca olarak bilimsel ve teknik konular öğretilmektedir. O zamana kadar fen bilimleri ve teknoloji derslerinde Arapça kelime hazinesindeki kelimeleri kullanan çocuklar için keskin bir şekilde dördüncü sınıfta uygulanan eğitim dilinin Fransızcaya dönüşü zorluk oluşturmaktadır.

Temel eğitimin ilk dönemi boyunca, yıllık hacim 735 ile 980 saat arasında değişmektedir. Üçüncü yıldan başlayarak, her hafta 8 ila 9 saat Fransızca ile sınıflar iki dilli hale gelir. Bu noktada, öğrencinin günü iki bölüme ayrılmaktadır. Günün ilk bölümünde Arap dilinde; klasik Arapça (dikte, dil bilgisi, konjugasyon vb.) Din eğitimi, matematik, fizik, doğa bilimleri ve tarih-coğrafya yer almaktadır. Günün ikinci bölümü ise okuma, dikte etme, metin incelemesi, dil bilgisi ve konjugasyon dersleriyle Fransızca dilinin öğrenilmesine ayrılmıştır (Bouhdiba, 2011: 9).

Ülkenin en büyük şehirlerinde bulunan özel okullardaki müfredat devlet okullarından farklıdır. Öğrencilerin Fransızca ile tanışması üçüncü sınıfta değil, birinci sınıftan itibaren başlamakta ve ilk iki yıl Fransızca öğretimi devam etmektedir. Özel okullardaki öğrenciler Fransızca dilini daha iyi bir şekilde bilmektedir. İlkokuldan sonra Tunus'un iki Fransız lisesinde eğitimlerine devam etmek için çalışılmakta ve büyük bir kısmı Fransa'da yükseköğrenime devam etmeyi istemektedirler (Bouhdiba, 2011: 10).

2.3.5.2. Ortaöğretim

Tunus'ta ortaöğretim, ortaokul ve liseden oluşmaktadır. Öğrenciler lise eğitiminden sonra üniversite için Bakolorya adlı sınava tabi tutulmaktadırlar. Kolejlerde ve liselerde de ilköğretimde olduğu gibi eğitim iki dillidir (Bouhdiba, 2011: 12). Bilim, fen, matematik, teknoloji dersleri Fransızca; tarih, coğrafya ve felsefe dersleri ise Arapça verilmektedir.

Ortaokul 7.sınıf itibariyle başlayıp üç yıl devam etmekte ve 13–16 yaşları arasındaki çocukları kapsamaktadır. Lise ise dört yıl olmak üzere ortaöğretim okullarında gerçekleşerek 10. sınıftan 13. sınıfa kadar sürmektedir. Ortaöğretimin ilk yılının sonunda, öğrenciler fen ve teknoloji gibi uzmanlık alanlarına yönelmektedirler (Smida, 2011: 927).

2.3.5.3. Üniversite

Üniversitede, iki dil arasındaki fark daha da açıktır; Arapça, sadece beşeri bilimlerde (felsefe, sosyoloji, tarih, coğrafya) Fransızca ise, 'zor' bilimlerin dili olmaktadır. Bu da paradoksal olarak, bilim insanlarının edebi insanlardan daha iki dilli olmalarına sebep olmaktadır. Ülkede fen bilimleri, matematik ve teknoloji alanındaki derslerin Fransızca olması, iyi Fransızca bilen gençlerin daha çok tercih edebilme hakkı tanımakta ve istedikleri mesleğe daha kolay ulaşmalarının yolunu açmaktadır (Bouhdiba, 2011: 16).

Öğretim süresi bölümlere göre değişiklik göstererek 3 ila 6 yıl arasındadır. Master programı için en az iki yıl ve doktora için de en az dört yıl eğitim alınması gerekmektedir. Yükseköğretim reformu yapılmıştır ve bu reform tüm Yükseköğretim

kurumlarının özelliklerini dikkate alan realist bir yaklaşıma dayanmaktadır (National Report, 2004: 16).

2.3.5.4. Tunus Eğitim Sisteminde Fransızca Kurumlar

Fransız eğitim sistemi, ülkedeki özel okullarla ilkokul birinci sınıftan itibaren başlamaktadır. Bu okullara katılamayan birçok çocuk, Fransız İşbirliği Enstitüsü (IFC) tarafından öğretilen Fransızca derslerine katılmaktadır. Tunus'ta, Fransız dili, çeşitli nedenlerden dolayı, modern eğitimin garantörü olarak kabul edilir. Bu sebeplerden ilki tarihseldir: Modern Fransız okulu, Tunuslu aileleri koruyanın ilk yıllarından bu yana dikkat çeken güçlü bir çekiciliğe sahiptir. Lycée Carnot tarafından öğretilen Fransız bakaloryası, daha sonra Tunus'taki Pierre-Mendès-France ve Marsa'daki Gustave-Flaubert okulları, öğrencilere Fransız üniversitesine doğrudan erişim sağlamaktadır ve Fransız dili, üniversite seçiminden gelecek planlamasına kadar bir pasaport olarak algılanmaktadır.

Sonuç olarak Tunus'taki dilsel dinamiklere bakıldığında Tunus lehçesinin halk tarafından kullanıldığı, Fransızcanın ülke genelinde etkin bir güç ve sınıf unsuru oluşturduğu görülmektedir. Klasik Arapçanın egemen olmadığı, iki dilli olmanın ve iyi bir Fransızcanın piramidin üst kısmına geçiş için basamak olarak kabul edilmektedir (Bouhdiba, 2011: 22).

2.3.6. Tunus'ta Yabancı Dil Kullanımı ve Öğretimi

Ülkede Arapça ve Fransızca konuşanların oranı % 99'dur. Arapça ile birlikte Berberi dilini konuşanların oranı ise % 1'dir. Ortaokulda seçmeli yabancı dil olarak İngilizce, İtalyanca ve İspanyolca dersleri bulunmaktadır. Lisede ise seçmeli yabancı dillere Türkçe, İbranice, Almanca dersleri eklenmektedir. (El Mseddi, 2009).

Günümüzde Tunus'ta Türkçe öğretimi, ülkede seçmeli ders olarak okutulan bazı liselerdeki MEB tarafından görevlendirilmiş Türkçe öğretmenleri, Yunus Emre Enstitüsü ve Türkiye Maarif Vakfı Tunus okulları aracılığıyla yapılmaktadır.

Tunus Yunus Emre Enstitüsü, 2017 yılının sonunda hazırlıklarını tamamlamış ve 2018 Ocak ayı itibariyle de Türkçe öğretimi ile Türk kültürünün tanıtımına yönelik faaliyetleri yürütmeye başlamıştır. Aynı zamanda 2017-2018 eğitim-öğretim yılında kurulumu tamamlanan Türkiye Maarif Vakfı Tunus okullarında da 2018-2019

eğitim-öğretim döneminden itibaren Türkçe seçmeli ders statüsünde 2. sınıftan 9. sınıfa kadar öğrencilere öğretilmektedir.

2.3.7. Tunus'ta İki Dillilik

Kıtayı sarsan bağımsızlık hareketinin sona ermesinden bu yana, Fransız dilini çevreleyen konular, daha önce Fransa tarafından özellikle Batı Afrika ve Mağrip'te kolonileştirilen Afrika ülkelerinde büyük tartışmalara konu olmuştur. Bazıları için Fransızca modernleşme ve sosyoekonomik kalkınmaya erişimin bir aracı olarak görülmekteyken toplumun kalan kısmı için ise sömürgecilik sonrası strateji olarak kabul edilmektedir.

1956'da kazanılan bağımsızlıktan bu yana, eğitimin demokratikleşmesinin yolunu seçen, Fransızca konuşan bir ülke olan Tunus'un durumuna odaklanıldığında; tüm stratejilere yönelik geniş perspektifte verilen eğitimler, kız ve erkek öğrencilerin orta ve yükseköğrenim seviyelerine ulaşmalarında hızlı bir artışı sağlamıştır. Tabi bunun yanında Fransızca konuşulan ülkelerin çoğunda gerçekleşen senaryonun benzeri Tunus'ta da yaşanmakta ve Fransız dilinden özellikle 1881-1956 etkilendiği bu iki dilli sistem halen sömürge geçmişinin izlerini taşımaktadır. Ancak, birçok Afrika ülkesinin aksine Tunus'ta, bin yıldan daha uzun bir süredir yazılı bir ulusal dil vardır. Bu dil Arapça'dan başka bir dil değildi ve öncelikle Kur'an- Kerim dili olmasıyla kutsal dil sayılması gibi çeşitli nedenlerden dolayı muazzam prestijin göstergesiydi. Aynı zamanda, Müslüman ordularının başında, İslam beldeleri içinde dördüncü kutsal şehir olarak bilinen Kairouan kentini alıp 670'de Ulu Camii'ni inşa eden Oqba İbn Nafii tarafından konuşulan dil olması da halk nezdinde Arapçaya olan saygınlığı bir kat daha arttırıyordu. Fransızlar ilk olarak 1881 yılında Tunus'a geldiğinde, Tunus'ta derinden kök salmış olan Arap dili bu nedenle gerçekten tehdit edilemedi. Ancak sonraki süreçte Tunus Arap eğitim sistemi yine de Fransız kültüründen etkilendi (Bouhdiba, 2011: 3).

2.3.7.1. 1956-1972 Dönemi: İki Dillilik

1956'da Fransızların ülkeden siyasi olarak ayrılmasıyla başlayan eğitimde iki dilliliğe yönelim, Zitouna Üniversitesinde eğitim almış olan ve yabancı diller bilen Arap milliyetçisi eğitimcilerin direnişine rağmen uygulanmıştır (Ait-Chaalal vd.,1997: 94).

Bağımsızlığını kazanan Tunus Cumhuriyeti Devleti'nin ilk hükümeti, öncelikle 1957 yılında "Kouttab" olarak bilinen Kur'an okullarını ortadan kaldırılmıştır. 1958 yılı ekim ayı itibariyle eğitim sisteminde büyük bir reform başlatılmış ve genel inanç eğitimi yeniden sınıflandırılmıştır. Eğitimde Fransızcanın yeri korunmuş ve reformun temel amacı olarak eğitimin demokratikleştirilmesi olarak açıklanmıştır. Ülkenin bağımsızlığı ile birlikte, ilkokulun sadece ilk iki yılı tamamen Arap Dilinde olması ve geri kalan tüm örgün öğretim müfredatı iki dilliliğin dengesini korumaya yönelik Arapça için aylık 70 saat ve Fransızca için aylık 60 saat olarak yapılması yasal düzenlemeyle kalıcı hale getirilmiştir.

Arapça böylelikle sadece klasik Arapça ve din eğitiminin öğretim dili olmuş ve tarih, coğrafya ve felsefe derslerinde Fransızca ile birlikte Arapça kullanılmasına izin verilmiştir. Ancak tüm fen bilimleri ve matematik dersleri ile teknoloji gibi bilimsel alanlarda Fransız Dili zorunlu hale getirilmiştir. Fransızca zorunlu lisans sınavının dili olarak kabul edilmiştir. Ülkenin önde gelen üniversitelerinden biri olan Zitouna Üniversitesinde laikliğe aykırı olduğu gerekçesiyle ilahiyat öğretimi kaldırılmıştır, Arapçanın öğretimdeki yeri sınırlandırılmıştır (Bouhdiba, 2011: 3).

11 Mayıs 1968 yılında, Montreal'de Tunus Cumhuriyeti kurucu cumhurbaşkanı Habib Bourguiba, iki dillilik vizyonunu savunmuştur. Konuşma özetle şu şekildedir: " Aksine, yalnızca ulusal kültürümüzü zenginleştirmenin değil, onu yönlendirmenin, hiçbir şeyin silemeyeceği bir marka vermenin de gereği olarak Fransızcanın öneminin ve modern Tunus zihniyetini oluşturabileceğimizin farkındayız." Başkan Habib Bourguiba'nın 10 Ekim 1968'de Bizerte şehrindeki bir öğretmenin dersini izlediği sırada yaptığı bir diğer konuşma, Tunus'ta 'Frankofonun altın çağı' olarak nitelendirilen durumun özeti niteliğindedir:

" Fransızcayı kullanmak, egemenliğimizi veya Arap diline olan bağlılığımızı baltalamıyor, aksine modern dünyayla olan açığımızı kapatmamıza modern medeniyete entegre olmamıza büyük katkılar sunuyor. Bu iki dillilik aynı zamanda iki kültürlülükle Tunus; Arap Dilini ve geçmişini inkar etmiyor " (Bourguiba, 1978).

Bourguiba, Arapçanın yanında daima eski metropol dili olan Fransızcanın uluslararası arenada ülkesinin gelişiminde etkili olacağını beyan etmiştir (Marzouki, 2007: 35).

Aşağıdaki gerçekler göz önüne alındığında Burgiba'nın Fransızca konusundaki düşüncelerinin alt yapısını anlayabilmek mümkün olacaktır. Birincisi, iki ülkenin coğrafi yakınlığı ve ana ekonomik ortaklarından olma arzusudur. İki buçuk saate

kadar havayoluyla uluslararası standartlara uygun transferler konusunda çok uygun bir hizmet bulunmaktadır. Bu yakınlık büyük önem arz etmektedir. İtalya, daha yakın da olsa, Tunus'un ana ekonomik ortaklarından biri değildir (Marzouki, 2007: 35).

2006 yılında Fransa, bu ülkenin üretimindeki çeşitliliğe ve yeni pazarlara olan ilgisine rağmen Tunus'un ana ekonomik ortağı olmaya devam etmektedir. Fransa, Tunus mal ve hizmetlerinin en büyük ithalatçısı ve aynı zamanda Tunus'a mal ve hizmet ihracatında liderdir. Bu, Tunus'un uluslararası ticaretinde Fransız dilinin tartışılmaz karakterinin ana nedenlerinden biri olarak görülmektedir. Fransızcanın art arda yapılan reformlar ile eğitim sisteminde etkin olarak yer almasının da nedeni olarak kabul edilmektedir. Burgiba'nın Tunus'un aşırı Araplaşmasının önüne geçerek dengelenmesini istemesi üzerine 'ayrıcalıklı bir yabancı dil' olarak kabul edilen Fransızca, eğitim sistemi içerisinde ikinci bir dil olarak, ilkokulun üçüncü sınıfından itibaren bütün öğrenciler için zorunlu hale getirildi. Böylelikle Tunus'ta iki dillilik aktif olarak başlamıştır. Bunun sonucunda da Tunus, Avrupa Birliği ile bir ortaklık anlaşması imzalayan ilk ülke olmuştur (Marzouki, 2007: 36). Diğer tüm sektörlerde olduğu gibi, görsel-işitsel, dijital ve dijital olmayan alanlarda dilsel rekabet neredeyse yalnızca Arapça ve Fransızca arasındadır. İngilizce yeterince anlaşılmamaktadır.

Eğitimde, Fransızcaya olan talep önemini korumaktadır. Bağımsızlıktan beri en iyi performans gösteren okullar iki dilli olmuştur. Tunus, 1991 yılında eğitimin zorunlu hale gelmesine rağmen karma eğitim modelinde Fransızca olan hazırlık sınıflarının oluşturulduğu bir ülkedir.

Akademik özelliklere sahip bir ülkede oldukça nadir görülen bu seçkinler, biraz eğitimli olsalar bile, eserlerinde Arapçaya kadar Fransızcaya da başvurmaktadır. Kendini sosyal olarak diskalifiye etmemek için genellikle Fransızcaya başvururlar (Marzouki, 2007: 37).

2.3.7.2. 1973-1990 Dönemi: Arapça Hareketi

1970'li yılların başında, eğitim sistemindeki Arapça ve Fransızca dilleri arasındaki muhalefet doruğa ulaşmıştır. Hükümet, yoğun Fransızca derslerini, Arapça öğretiminin geliştirilmesinin önündeki bir engel olarak görmüştür. Bu nedenle, eğitim sisteminin yeniden değerlendirme ve hatta okul sistemindeki Fransız Dilinin

varlığını azaltma düşüncesi hâkim olmuştur (Benguerna vd., 2001: 56). Bu bağlamda 1973 yılında, eğitim sistemindeki Arapçanın varlığını güçlendirmek için üniversiteye giriş sınavının zorunlu dili olan Fransızca, zorunlu dil olmaktan kaldırılmıştır.

1976 yılında eğitim müfredatında Arapçanın güçlendirilmesi için Fransızcanın azaltılması konusu görüşülmüş sadece ayda 5 saatlik bir kısıtlama yapılarak 65 saat Fransız Diline karşılık 80 saatlik Arap Dilinde dersler yürürlüğü konulmuştur. Fransız Dilinin öğrenilmesinde değişiklik yapılmamış, ikinci yıldan itibaren Fransız Dili öğretimi yerini korumuştur. En büyük değişiklik, sosyal bilimler alanındaki tarih-coğrafya ve felsefe derslerinde olmuş ve derslerin sadece Arap Dilinde öğretilmesine karar verilmiştir (Laroussi: 2). Bu bağlamdan hareketle o zamandan itibaren, Arapçanın dolaylı olarak insan ve sosyal bilimlerin dili haline gelmiş olmasına rağmen, Fransızca dilinde eğitimi savunanların iddia ettiği gibi Tunus Hükümeti tarafından, Fransızca, 'zor' bilimlerin dili olarak onaylanmıştır. İki dilin bu gösterimi halen öğrencilerin, öğretmenlerin ve aynı zamanda ebeveynlerin de zihninde yer almaktadır (Bouhdiba, 2011: 5).

İlköğretim bitirme sınavlarının ve 1986 yılındaki 'Bakalorya Sınavı' incelemesinin sonucunun çok kötü olması ile hızlı bir şekilde gerçekleştirilen Arapça stratejisinin geçerliliğini eleştirmek için birçok ses çıkmıştır. Nitekim lisans sınav sistemi -bakalorya sınavı- Fransız eğitim sistemine entegre olarak devam etmiş durumda olduğundan, eğitim sistemindeki Arapçanın güçlendirilmesi çalışmaları anlamlı bir sonuç doğurmamış, Fransızca eğitimdeki önemini korumuştur. Fransızcanın, 1986'da ilkokulun ikinci senesinden, 1988'de üçüncü seneden, daha sonra tekrar 1989'da ikinci seneden itibaren müfredatta olması kabul görülmüş ve son olarak 1993 yılında üçüncü sınıftan itibaren müfredata girmesine tekrar karar verilmiştir. Okullar, öğretmenler, öğrencilerin velileri ve özellikle öğrencilerin kendileri bu acımasız değişikliklere uyum sağlamakta zorlanmışlardır. Ders kitaplarının basılmasından ve öğretim malzemelerinin ithal edilmesinden sorumlu olan Ulusal Pedagoji Merkezi (NPC), ayrıca, öğrencilere ve öğretmenlere zamanında gerekli belgeleri sağlamada gecikmelere neden olmuştur (Bouhdiba, 2011: 5).

Üniversitelerde, yalnızca beşeri bilimler Arapça hareketinden etkilenmiştir. 1976 yılında; sosyoloji, felsefe, tarih ve coğrafya öğretileri Arapça yapılmıştır. Zamanın birçok entelektüelleri için, Arapçanın kısmen de olsa beşeri bilimlerdeki derslere dönüşü, Fransız sömürgeciliğinin neden olduğu kimlik ayaklanmalarının üstesinden

gelmenin bir yolu olarak görülmüştür. Beşeri bilimlerdeki derslerin Arapça olarak değiştirilmesi, Maurice de Gandillac ve Henri Corbin gibi Fransız filozofların 'zor' disiplinlerin aksine, felsefenin daha iyi öğretilmesi için ana kültür dilinde olması gerektiğine olan görüşleriyle destek görmüştür (Bouhdiba, 2011: 6).

2.3.7.3. 1991-2010 Dönemi: Dengeli Arapça ve Fransızca

1990'lı yıllara gelindiğinde Fransız dili insanlar için modernize ve bilgi ile eş anlamlı olarak görülmeye başlanmış ve bu nedenle bölgesel ve uluslararası sahnede ortaya çıkmak isteyen bir ülkenin alternatifi olarak Arapça karşısında önemini daha da artırmıştır. 1991 yılında yeniden reformlar süreci başlamıştır ve son olarak günümüzdeki Tunus eğitim müfredatı, 29 Temmuz 1991 tarihli Tunus Cumhuriyeti Resmi Gazetesindeki maddelerle yasalaştırılmıştır.

Bu reformla eğitim müfredatının belirli aşamalarında diller arasında belirli bir dengeyi korumaya çalışılmaktadır. Tunuslu çocukların Fransızca öğrenmeye başladığı üçüncü sınıfta, haftada 9 saat Fransızca ve haftada 10 saat Arapça öğretilmektedir. Çocuğun Fransız dilini ve farklı bir alfabeyi öğrenmesi; çizgi filmlerle, Fransız kanalları aracılığıyla, günlük hayatta Fransızcanın etkin oluşuyla zaten temas halindeki çocuklar için çok zor olmamaktadır (Bouhdiba, 2011: 7).

III. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemine, veri toplama aracı ve çalışma grubu hakkında bilgilere yer verilmiştir.

3.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırma, nitel araştırma yöntemi ile yapılmıştır. "Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olaylarının doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanmaktadır. Bir başka deyişle nitel araştırma kuram oluşturmayı temel alan bir anlayışla sosyal olguları bağlı bulundukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır" (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 39- 40).

Nitel araştırmaların verileri süreç ve anlamla ilgili betimsel verilerdir. Araştırmacı veri toplamada ve analizde önemli bir araçtır. Nitel araştırmalarda araştırmacı elde edilmiş verileri ya da bulguları inceleyerek hipotezlerini çürütmek ya da desteklemek için bir çaba içerisinde değildir. Elde edilen verilerin sistemli ve planlı bir şekilde incelenmesi sonucunda tümevarım yöntemiyle kuram üretme yoluna gidilir. Öncelikle veriler incelenir, daha sonra bu incelemeyle birlikte araştırmayı yansıtacak teori ortaya çıkarılır (Ekiz, 2003).

3.2. ÇALIŞMA GRUBU

Araştırma kapsamında Tunus'un başkentinde bulunan Tunus Yunus Emre Enstitüsü'nde çoğunluğunun lise ve üniversite öğrencilerinin oluşturduğu Türkçe öğrenen yetmiş (70) öğrenciye ve T.C. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından görevlendirilmiş beş (5) Türkçe öğretmenine onar soru yöneltilmiştir. İki dilliliğin Tunus evreninden hareketle yabancı dil olarak Türkçe öğretimine etkisini sağlıklı bir şekilde ortaya koyabilmek amacıyla; doğrudan, samimi ve katılımcıların rahat olmalarına imkân tanıyan görüşme formu, grup görüşmeleriyle uygulanmış ve veriler elde edilmiştir. Tablo 2'de öğrencilere ait yaş dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Yaş Aralığı

Yaş Aralığı	f	% Yüzde
16-25	23	% 32,8
26-33	20	% 28,6
34-40	17	% 24,3
41-50	6	% 8,5
50+	4	% 5,8
Toplam	**70**	**% 100**

Tablo 4'e göre katılımcıların çoğunluğunu yüzde 32,8 ile 18-25 yaş arasındaki lise ve üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Bu grubu yüzde 28,6 ile 26-33 yaş ve yüzde 24,3 ile 34-40 yaş aralığındaki yetişkinler takip etmektedir. Araştırmaya katılanlar arasında 41 yaş ve üzeri 10 katılımcı bulunmaktadır. Araştırmaya katılım gösteren toplam öğrenci sayısı 70'dir. Katılımcıların Türkçe seviye bilgileri Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Öğrencilerin Türkçe Seviyeleri

Türkçe Seviyeleri	f	% Yüzde
A1	29	% 41,4
A2	24	% 34,2
B1	17	% 24,4

Tablo 5'e bakıldığında katılımcıların büyük çoğunluğunun yüzde 41,4 oranında 29 öğrenci ile A1 seviyesinden olduğu görülmektedir. Bu durum da çalışmanın yabancı dil olarak Türkçe öğrenmeye yeni başlamış öğrencilerin Türkçe ile yeni tanıştıkları ve en zorlandıkları seviyede oldukları göz önüne alındığında iki dilliliğin etkisini farklı boyutlarıyla ele alınmasını mümkün kılacağı düşünülmektedir. Diğer katılımcılardan A2 seviyesinde 24 öğrenci B1 seviyesinde ise 17 öğrenci bulunmaktadır. A1-A2 ve B1 seviyelerinde öğrencilerin olması farklı yorumlarla etkilerin geniş açıdan ele alınmasına olanak sağlamaktadır. Tablo 6'da öğrencilerin Türkçe seviyelerine göre cinsiyet dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo-6. Türkçe Seviyelere Göre Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımları

Türkçe Seviyeleri	Erkek	Kadın
A1	11	18
A2	9	15
B1	5	12
Toplam	**25**	**45**

Tablo 6'daki Türkçe seviyelerine göre cinsiyetlerine bakıldığında öğrencilerin büyük çoğunluğunun 45 kişi ile kadın olduğu görülmektedir.

3.3. VERİ TOPLAMA ARACI

Çalışmada, iki dilliliğin yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Tunuslulara etkisini tespit edebilmek amacıyla, nitel araştırma yöntemlerinde sıkça başvurulan veri toplama araçlarından yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunun hazırlanmasında Yıldız'ın (2012) 'Katılımcılara Ait Genel Bilgiler Formu'ndan ve Baker'in 'İki Dilliliğe Karşı Tutum Testi'nden (Baker'den akt. Yüksek, 2013) yararlanılmıştır. Büyüköztürk vd., (2011: 185) görüşmeleri; odak grup görüşme, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış olarak sınıflandırır. Berg'e (2000: 70) göre yarı yapılandırılmış görüşme formlarıyla önceden belirlenmiş sorular, katılımcılara sistematik ve tutarlı bir şekilde yöneltilir ancak görüşmenin gerçekleştirildiği kişinin konu dışına çıkma ya da farklı konulara da değinme gibi özgürlükleri vardır. Bu şekilde gerçekleştirilen görüşmelerde önceden hazırlanan soruların ötesine geçme de mümkün olmaktadır. Araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formlarının, alan uzmanlarınca geçerlik ve güvenirliği sınanarak son haline getirilmiştir. Öğrencilerin anlamada zorluk yaşamamaları adına Türkçe ile birlikte Arapça ve Fransızca olmak üzere 3 dilde sorular yöneltilmiştir. Bu tarz görüşmelerin bir diğer önemli özelliği de "bireylerin deneyimlerine, tutumlarına, görüşlerine, şikâyetlerine, duygularına ve inançlarına ilişkin bilgi sağlanmasında çok etkili olmasıdır" (Briggs'den akt. Yıldırım vd., 2011: 119).

3.4. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırma kapsamında öncelikle güvenirliği ve kapsam geçerliği, alan uzmanlarınca sınanmış ve uygun görülmüş yarı yapılandırılmış görüşme formunun 2019 Bahar döneminde Tunus YEE'de Türkçe öğrenen kursiyerlere uygulanması için gerekli izinler alınmıştır.

Uygulama süreci, gönüllü olarak katılım gösteren katılımcıların bilgilendirilmesi ile başlamıştır. Katılımcılara ayrıntılı bilgi verildikten sonra gruplar halinde yarı yapılandırılmış görüşme formlarını doldurmaları istenmiştir.

Uygulama sırasında katılımcılardan gelen sorular olduğunda gerekli açıklamalar yapılarak görüşme formunda boş madde bırakılmaması sağlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunun uygulanarak verilerin toplanması sürecinde Tunus YEE'nin yerel personelinden yardım alınmıştır.

3.5. VERİLERİN ANALİZİ

Çalışmaya katılım gösteren öğretmen ve öğrencilerden yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen veriler öncelikle seviyelerine göre kategorilize edilmiş, sonrasında içerik analizi (content analysis) yöntemi ile analiz edilmeye çalışılmıştır. İçerik analizinde asıl amaç, toplanan verileri açıklayabilecek ilişkilere ve kavramlara ulaşmaktır. Nitel araştırma yöntemlerinde fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir (Yıldırım vd., 2009: 259). Verilerin analizinden sonra evet veya hayır cevabına göre şekillenen öğrencilerin ve öğretmenlerin belirttikleri farklı görüşler yorumlama ve sonuçları yazma aşamalarından geçirilerek iki dilliliğin yabancı dil olarak Türkçe öğretimine etkisi tespit edilmeye çalışılmış ve sınıflandırılmıştır.

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Her yabancı dil öğrenicisi gibi iki dilli öğrenciler de yabancı dil olarak Türkçe öğreniminde birtakım zorluklar yaşamaktadır. İki dilli öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi noktasında iki dilli olmanın olumlu ya da olumsuz etkilerini araştırdığımız çalışmamızın bu bölümünde; telaffuz, kelime hazinesi, ödünçleme sözcük kullanımı, alfabe öğrenimi, dört temel dil becerisine olumlu-olumsuz etkisi, dil bilgisi öğrenimine yansımaları ve Türkçe kelime öğrenimine etkisi başlıkları altında, çalışma grubuna veri toplama aracıyla yöneltilen sorular doğrultusunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcılardan alınan veriler, Türkçe seviyelerine göre kategorilize edilmiş ve elde edilen bulgular ışığında yorumlanmıştır.

4.1. A1 SEVİYESİNDEKİ ÖĞRENCİLERE İLİŞKİN BULGULAR

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Tunuslu A1 seviyesindeki öğrenciler gerek Türkiye'ye ve Türkçeye ilgileri gerek de iki dilli olmanın vermiş olduğu avantajlar ile genel olarak hazır bulunuşluk düzeyi iyi olmaktadır. Özgüvenli olarak dil öğrenme gayretinde olan öğrenciler en çok Türkçenin sondan eklemeli bir dil olması nedeniyle zorluk yaşamaktadırlar. Bu bölümde henüz başlangıç seviyesindeki yabancı dil olarak Türkçe öğrenen iki dilli öğrencilerden elde edilen telaffuz, kelime hazinesi, ödünçleme sözcük kullanımı, alfabe öğrenimi, dört temel dil becerisi, dil bilgisi öğrenimi ve Türkçe kelime öğrenimine etkilerine dair bulgular yer almaktadır.

Tablo 7. A1 Seviyesindeki Telaffuz (Sesletim) İle İlgili Bulgular

SORU	EVET	HAYIR
1. Türkçede dil sürçmesi ve telaffuz sorunları yaşıyor musunuz?	**21**	**8**

Ö. 1: Türkçe telaffuzda zorluk yaşıyorum çünkü Fransızcadaki harfler gibi sesleri aynı değil.
Ö. 7: Türkçe kelimeler çok uzun. Arapça ve Fransızcadan çok farklı.
Ö. 12: Olumsuz cümleler Arapça ve Fransızcada daha kolay. Ama Türkçede her zamanda farklı olumsuzluk eki oluyor.
Ö. 13: Evet. Özellikle gelecek zaman cümlesini telaffuz etmek çok zor.
Ö. 19: Sorun yaşamıyorum. Çünkü Türkçe kelimelerin telaffuzu Arapçadaki sözcüklere benziyor.
Ö. 23: Türkçedeki "ı" harfinin telaffuzu çok zor. Bir de "ğ" kuralları belli değil.
Ö. 28: Fransızcadaki "e" harfi ile Türkçedeki "e" harfinin seslerini karıştırıyorum.

Araştırmaya katılan A1 seviyesindeki 29 öğrencinin 21'i Türkçede telaffuz sorunları yaşadığını 8'i ise yavaş konuşarak herhangi bir sorun yaşamadıklarını belirtmiştir.

Tablo 7'den hareketle öğrencilerin büyük çoğunluğunun Fransızcadaki benzer harflerin farklı seslendirilmesinden ve Türkçede olup Arapça ya da Fransızcada olmayan harflerden kaynaklanan telaffuz sorunları yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca Türkçenin sondan eklemeli bir dil olması nedeniyle kelimelerin uzun olması ve Arapça ile Fransızcada bu kadar uzun kelimelerin olmamasından ilk defa karşılaşmaları nedeniyle telaffuzlarının olumsuz yönde etkilediğini ifade etmişlerdir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen tüm öğrencilerde karşılaşıldığı gibi sahada iki dilli öğrencilerle A1 seviyesinde diyalog kurulduğunda, öğrenciler "ı", "ö", "ü" seslerini çıkarmada ve "ç", "ğ" ünsüz harflerini kullanmada zorluk yaşamaktadır. Fransızcanın etkisiyle "j", "p" ünsüzlerinde sorun yaşamadıkları, ancak "c" ile "s" ve "e" ile "ö" harflerinin telaffuzlarını karıştırdıkları görülmektedir.

Tablo 8. A1 Seviyesindeki Sözlük Kullanımı İle İlgili Bulgular

SORU	ARAPÇA	FRANSIZCA	İNGİLİZCE
2. Türkçe öğrenirken genelikle hangi dildeki sözlüğü kullanıyorsunuz?	**8**	**5**	**16**
Ö.2: İngilizceyi kullanıyorum çünkü Arapça ve Fransızcada her zaman doğru olmuyor.			
Ö.5: Fransızca kullanıyorum. Çünkü alfabe aynı ve daha kolay oluyor.			
Ö.8: İngilizce sözlük kullanıyorum. Önce Fransızcadan İngilizceye sonra İngilizceden Türkçeye çeviriyorum.			
Ö.15: Arapça sözlüğü tercih ediyorum genelde. Arapça ve Türkçenin birbirine daha yakın olduğunu düşünüyorum.			
Ö.19: Arapça sözlük kullanıyorum. Çok aynı kelimeler var ve benzer kelimelerle karşılaşmak ilgimi çekiyor.			
Ö.24: Tabiki Fransızca sözlük kullanıyorum. Çünkü Türkçe ile Fransızca, İngilizce gibi modern bir dil ve Latin alfabesini kullanıyorlar. Bu da işimi kolaylaştırıyor.			

Türkçe öğrenirken genellikle hangi dildeki sözlüğü kullanıyorsunuz sorusuna verilen cevaplara bakıldığında Arapça ve Fransızcadan çok İngilizcenin tercih edildiği ve bunu da Fransızcadan İngilizceye, İngilizceden de Türkçeye çevirerek yaptıkları görülmektedir.

Tablo 8'deki verilere bakıldığında öğrencilerin hemen hemen tamamının direkt olarak ya da dolaylı şekilde İngilizce sözlük kullandıklarını, bunda da alfabenin ve daha doğru sonuçları aldıklarını düşünmelerinin etkili olduğu görülmektedir. Bazı öğrenciler Arapça ile Türkçeyi yakın bulup ortak kelimelerin varlığı nedeniyle Arapça sözlük kullandıklarını, bazı öğrenciler de Latin alfabesinden kaynaklı olarak Fransızca, İngilizce ve Türkçeyi modern bulup Fransızca sözlüğü tercih ettiklerini ifade etmişlerdir.

Öğrencilerden elde edilen bulgularda da görüldüğü gibi birçok öğrenci İngilizce bilmemelerine rağmen İngilizce sözlük kullanmakta ve bunun gerekçesi sorulduğunda Fransızca sözlüğün başarılı olmadığını düşünmelerine, Türkçeyi modern dil olarak görmeleriyle Arapça sözlük kullanımına uygun bulmadıklarına bağlamaktadırlar. Ayrıca bazı öğrenciler, Tunus'ta olduğu gibi Türkiye'de de iki dilliliğin Fransızca kullanımının yaygın olmaması ile Türkçe-İngilizce şeklinde hâkim olduğu düşüncesiyle İngilizce sözlüğün en isabetli sonuçları vereceğine dair dönütler alınmıştır.

Tablo 9. A1 Seviyesindeki Ödünçleme Sözcük Kullanımı İle İlgili Bulgular

SORU	EVET	HAYIR
3. Türkçe konuşurken ya da yazarken ödünçleme sözcük kullanımı yapıyor musunuz? Genellikle hangi dilden ödünçleme sözcük alıyorsunuz?	**20**	**9**
Ö.3: Evet, kullanıyorum. Çünkü Türkçe bilmiyorum ve yeni öğreniyorum. Arapçayı tercih ediyorum. Aynı kelimeler çok var belki denk gelir diye düşünüyorum.		
Ö.8: Elimde değil çünkü Türkçe bilmiyorum. Konuşurken Arapça yazarken Fransızca kullanıyorum genelde.		
Ö.15: Evet en çok konuşurken. Arapça kullanıyorum.		
Ö.17: Kullanıyorum çünkü Türkçe bilmiyorum. Teknoloji ve fen konularında Fransızca, kültür ve sosyal konularda Arapça kullanmaya dikkat ediyorum. Böyle olunca anlaşılacağımı düşünüyorum.		
Ö.21: Hayır kullanmıyorum çünkü sadece Türkçe konuşarak Türkçe öğrenebilirim.		

Ödünçleme sözcük kullanımı ile ilgili soruya verilen cevaplar dikkate alındığında iki dilli olmanın, A1 seviyesinde ödünçleme sözcük kullanımını hissedilir derecede etkilediği görülmektedir.

Tablo 9'daki soruya verilen cevaplardan hareketle öğrenciler zorlandıkları anda hemen ödünçleme sözcük kullanmakta ve genellikle ödünçleme sözcükler de Arapça olmaktadır. Gerekçesi olarak da Arapça ile Türkçe arasındaki ortak kelimelerin çokluğu ile belki benzer kelimeyi seçmiş olacaklarını düşünüp doğru cevap verme ihtimallerinden kaynaklandığı belirtmişlerdir. Bununla birlikte bazı öğrenciler Fransızcanın İngilizce ile birlikte teknoloji ve fendeki etkisini göz önüne alarak bu alanda konuşmak ya da yazmak zorunda kaldıklarında Fransızcayı tercih ettiklerini, kültürel yakınlığı dikkate alarak da sosyal alandaki konularda da Arapça kullandıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca ödünçleme sözcük kullanımında İngilizce kullanan öğrenciler de bulunmaktadır. Bunun gerekçesi olarak da, öğrenciler, Türklerin İngilizceyi ikinci dil olarak kullanma durumunda olduklarını dile getirmişlerdir.

Öğrencilerle iletişim kurulduğunda kendilerini bir şekilde ifade edebileceklerine olan inançlarıyla özgüvenli oldukları görülmektedir. Bu duruma etki eden en büyük nedenlerden biri de bulgularda da rastlanıldığı gibi yoğun şekilde ödünçleme sözcük kullanımının olmasıdır. Öğrenciler cümle içinde Arapça-Fransızca ödünçleme sözcük kullanmakta ve bunu da sosyal konularda daha çok Arapça, modern teknoloji ve bilim konularında da Fransızca olarak seçmektedirler.

Tablo 10. A1 Seviyesindeki Alfabe Öğrenimi İle İlgili Bulgular

SORU	Olumlu Etkisi Vardır	Olumsuz Etkisi Vardır	Hiçbir Etkisi Yoktur
4. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dersindeki alfabe öğretimine olumlu ya da olumsuz etkileri var mıdır?	**14**	**9**	**6**

Ö.2: Türkçe ve Fransızca Latin alfabesini kullanıyor. Bu da öğrenmemi kolaylaştırıyor.
Ö.7: “ı”, “ü”, “e”, “ö”, “ğ”, “ç” harfleri dışında her şey Fransızca gibi. Çok kolay oluyor.
Ö.10: Arapça Türkçenin ruhu. Alfabe öğrenimini asla olumsuz etkilemez.
Ö.14: Hiçbir etkisi olduğunu düşünmüyorum. Her dilin alfabesi ve sesleri birbirinden farklıdır.
Ö.21: Türkçenin Arapça ile benzer olması ve latin alfabesinden oluşması çok büyük bir avantaj.
Ö.29: Türkçede ekstra harfler başka dillerde yok. Bunu kullanmakta ve söylemekte zorlanıyorum. “ö” harfi ile “e” harfini karıştırıyorum. “ğ” iki dilde de yok ve kuralı belli değil.

Alfabe öğrenimi ile ilgili verilen cevaplara bakıldığında olumlu etkisinin olduğunu düşünen öğrencilerin A1 seviyesindeki öğrenciler içerisinde hemen hemen yarısı kadar olduğu görülmektedir. Olumsuz etkilediğini dile getiren öğrencilerin sayısı 9, hiçbir şekilde etkisi olmadığını ifade eden öğrencilerin sayısı ise 6’dır.

Tablo 10’a göre öğrencilerin iki dilli olmasının, alfabe öğrenimini etkilediği ve genellikle olumlu yönde bir katkısının olduğu söylenebilir. Nitekim sahada karşılaşılan durum da verileri doğrular niteliktedir. Öğrenciler, Arapça ile Türkçede ortak kelimelerin bulunması ve latin alfabesi kullanımı ile Fransızcaya benzemesi nedeniyle alfabeyi tek dilli öğrencilerden daha hızlı şekilde kavramaktadır. Bununla birlikte olumsuz etkisi oduğu yönünde görüşler de alınmaktadır. Bunun sebebi olarak da “ı”, “e”, “ğ”, “ü”, “ö” gibi Fransızcada olmayıp Arapçada da karşılığı bulunmayan harflerin oluşu olarak görülmektedir.

Tablo 11. A1 Seviyesindeki Konuşma Becerisi İle İlgili Bulgular

SORU	Olumlu Etkisi Vardır	Olumsuz Etkisi Vardır	Hiçbir Etkisi Yoktur
5. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe konuşma becerisine olumlu ya da olumsuz etkileri var mıdır?	**9**	**16**	**4**
Ö.1: Konuşurken zorlanıyorum çünkü kelimeler çok uzun. Fransızca ya da Arapçada olmayan sesler var.			
Ö.6: Hem Arapça hem de Fransızca biliyor olmam işimi kolaylaştırıyor. Çünkü Arapçadan da Fransızcadan da ortak kelimeler kullanarak anlatmak istedğimi anlatabiliyorum.			
Ö.11: Cümle sistemi Arapça ya da Fransızca gibi değil. Bu sebeple rahat konuşamıyorum. Heyecanlanıyorum.			
Ö.17: Konuşmada olumsuzluk yaşamıyorum. Bazı kelimelerin dilsel yakınlığının olması avantaj.			
Ö.20: Olumsuz. Cümle sistemi farklı. Arapça ve Fransızca gibi fiil ortada değil. Kelimeler uzun. Çok sufiks var. Telaffuz çok zor.			
Ö.23: Bazen sesli harfleri Fransızcadaki gibi seslendiriyorum. Arapçadaki gibi uzun söylüyorum ama Türkçe çok daha sert ve uzun cümleli bir dil.			
Ö.29: Fiili nerede söyleyeceğimi karıştırıyorum. Sonra bazı kelimeler gerçekten çok zor. Fransızca gibi konuşmaya çalışıyorum ama her harfi seslendirmek zor oluyor.			

Arapça-Fransızca iki dilli olmanın A1 seviyesinde Türkçe konuşma becerisine etkisinin araştırıldığı bu sorudan elde edilen bulgulara bakıldığında, 9 öğrencinin

olumlu etkisinin olduğu yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. 16 öğrenci olumsuz bir etkisinin olduğunu, 4 öğrenci ise hiçbir şekilde konuşma becerisini etkilemediğini dile getirmiştir.

Tablo 11'deki bulgulara göre öğrencilerin büyük çoğunluğu konuşma becerisinde zorluk yaşadıklarını ve bunu da öncelikle Arapça ile Fransızcadan çok farklı olmasına bağlamışlardır. Türkçenin sondan eklemeli bir dil olması, kurallı cümlelerde yükleminin sonda yer alması, her sesli harfi telaffuz etme gerekliliğini hissetmeleri diğer başlıca sebep olarak öğrenciler tarafından gösterilmiştir.

İletişimin temelinin konuşma olduğu yadsınamaz bir gerçektir. İki dilli öğrenciler de tüm becerilerden önce konuşma beerisine ağırlık verilmesi gerektiğini ve her derste konuşma pratikleri yapma isteklerini dile getirmektedirler. Bağlamdan ortak keilmelerle konuşmayı tamamlamaya çalımakta ve ödünçleme sözcük kullanarak kendilerini ifade edebildiklerini düşünen öğrenciler için ortak kelimeler ve özgüvenli duruş konuşma becerisine olumlu yansımaktadır.

Bazı öğrencilerdeki verilerde de görüldüğü üzere iki dilli olmanın konuşma becerisine hiçbir etkisi olmadığı belirtilmekte ve her dilin kendi içinde değerlendirilmesi gerektiğini, Türkçenin kendine göre kuralları olduğunu ve Arapça ile Fransızcanın konuşma becerisini etkilemediği yorumunu yapmaktadır.

Tablo 12. A1 Seviyesindeki Yazma Becerisi İle İlgili Bulgular

SORU	Olumlu Etkisi Vardır	Olumsuz Etkisi Vardır
6. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe yazma becerisine olumlu ya da olumsuz etkileri var mıdır?	**6**	**23**
Ö.1: Türkçe yazarken bazen Fransızcadaki gibi çok sesli harf kullanıyorum. Bazı kelimeleri de Arapçada okuduğumuz gibi düşünüyorum. Türkçe yazmak benim için çok zor oluyor.		
Ö.8: Latin alfabesinin olması bir avantaj ama bu beni yanıltıyor. Çünkü Türkçede çok sesli harf yazılmıyor ve sesleri Fransızcadan farklı.		

Ö.10: Herhangi bir sorun yaşamıyorum. Yavaş yavaş okuyorum her harf bir telaffuz olacak şekilde yazıyorum. Fransızca da latin alfabesi. Arapçayı unutacağım.
Ö.14: Türkçenin kuralları gerçekten anlaşılmaz. Latin alfabesi ama çok vokal kullanılmıyor. Stres ve plan gibi kelimeleri yazmayı yanlış yapıyorum çünkü vokal yok ama sesi var.
Ö.17: Türkçeyi Fransızca gibi yazıyorum. Kelime telaffuzları benziyor ama sufiksleri yazması çok farklı oluyor.
Ö.25: Sufiksleri nasıl yazacağımı bilmiyorum. Bir de Türkçede iki sesli harfi birlikte yazılmaması beni yanıltıyor.
Ö.29: Bazı harfler bazı kelimelerde değişiyor. Bunu Arapçaya benzetiyorum ama aynı kurallar değil. Yazarken Fransızcadaki gibi çok sesli harfler var diye düşünüyorum.

Arapça-Fransızca iki dilli olunmasının Türkçe yazma becerisine etkisinin ölçüldüğü bu soruda öğrencilerin 6'sı olumlu etkisinden bahsetmiş, 23 öğrenci ise olumsuz etkisinin olduğunu dile getirmiştir.

Tablo 12'deki cevaplar ışığında öğrencilerin yazma becerisinde çok zorluk yaşadıkları görülmektedir. Zorluk yaşamalarının sebebi olarak da Türkçeye yeni başlamış olmalarını ve ortak kelimelerde olduğu gibi Türkçeyi Arapça ve Fransızcaya benzeterek ve taklit ederek yazmaya çalışmalarını göstermektedirler. Konuşma becerisine olumlu etkisi olduğuna yönelik görüş beyan eden 6 öğrenci ise Türkçenin her harfinin telaffuz ediliyor olmasının aslında kolaylık sağladığını, örneğin "televizyon" kelimesini okunduğu gibi yazılmasını ve Fransızca ile karşılaştırma yaparak doğrusunu yazdıklarını belirtmişlerdir.

A1 seviyesindeki birçok öğrencinin gerek yazma ödevlerinde gerekse sınavlardaki yazma sorularında yazdıkları metinlere bakıldığında karşılaşılan ilk durum Türkçeyi bitişik ve eğik yazmalarından kaynaklanan harf eksiliği ve harf yanlışlığıdır. Buna gerekçe olarak ülkedeki eğitim sisteminde Fransızcanın bitişik ve eğik yazılması ile Arapçanın bitişik yazılması gösterilebilir. Öğrenciler hızlı yazma düşüncesiyle

özellikle “ı” harfini “i” olarak yazmakta, “ö” harfi yerine Fransızcanın etkisiyle “e” harfini kullanmaktadır. Yine bir başka görülen yanlış ise eklerin yazım biçimidir. Öğrenciler, eklerden önce boşluk bırakma ya da Fransızcadaki gibi birçok sesli hafli birlikte kullanmaktadır.

Tablo 13. A1 Seviyesindeki Okuma Becerisi İle İlgili Bulgular

SORU	Olumlu Etkisi Vardır	Olumsuz Etkisi Vardır
7. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe okuma becerisine olumlu ya da olumsuz etkileri var mıdır?	**10**	**19**
Ö.4: Arapça ile benzer kelimelerle karşılaşmak ve latin alfabesinin olması çok büyük bir avantaj		
Ö.9: Fransızcadaki sesli haflerle Türkçedeki sesli harflerinin seslerinin farklı olması okurken beni zorluyor. Aynı şekilde aynı mana diye düşündüğüm başka kelime Arapçadaki gibi okuduğumda yanlış oluyor.		
Ö.14: Vokaller anlaşılmaz şekilde diziliyor. Az vokal olunca nasıl okuyacağım bilemiyorum. Ayrıca sufiksleri okumak gerçekten çok zor.		
Ö.19: Ortak kelimelerin hem Arapçada hem Fransızcada olması okurken büyük kolaylık sağlıyor.		
Ö.22: Latin alfabesi okurken kolay oluyor. Arapçayı unutacağım.		

Türkçe okuma becerisine, iki dilliliğin etkisinin sorulduğu bu soruya verilen cevaplara bakıldığında, 10 öğrenci okuma yaparken Arapça-Fransızca iki dilli olmalarının avantaj sağladığını, 19 öğrenci ise olumsuzluğa neden olduğunu ifade etmiştir.

Sahada A1 seviyesindeki iki dili öğrencilerin okuma becerisine yönelik isteklerinin çok düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Konuşma becerisindeki özgüvenlerinin

aksine okuma becerisinde kelimeleri benzetmeden kaynaklanan sesli okumadaki yanlışlarından dolayı öğrencilerin özgüvenleri kırılmakta, öğrenciler okumaya karşı istekli olmamaktadır.

Tablo 14. A1 Seviyesindeki Dinleme Becerisi İle İlgili Bulgular

SORU	Olumlu Etkisi Vardır	Olumsuz Etkisi Vardır
8. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dinleme becerisine olumlu ya da olumsuz etkileri var mıdır?	**18**	**11**
Ö.3: Dinlemede ortak ya da benzer kelimeleri duymak bana fikir veriyor. Anlamama yardımcı oluyor.		
Ö.8: Türkçenin cümle sistemi Arapça ve Fransızcadan farklı. Bunu anlamaya çalışırken, fiili beklerken cümleyi anlayamıyorum.		
Ö.15: Türkçede Arapçadan çok kelime var. Fransızcadaki gibi sesler çok akıcı.		
Ö.21: Benzer kelimelerin her zaman aynı manada olacağını düşünmek beni yanıltıyor. Mesela "elbette" kelimesi gibi.		
Ö.24: Türkçe dinlerken Arapçadan birçok kelime hatta Fransızcadan da kelimeler duyuyorum. Bazen bir iki kelime anlamama yardımcı oluyor.		
Ö.29: Bazen bir tanıdık kelime duyuyorum hem Arapça hem Fransızcadan. Ona takılıp kalıyorum ve konsantre olamıyorum.		

Arapça-Fransızca iki dilli olmanın, Türkçe dinleme becerisine etkisinin sorulduğu sekizinci soruya 18 öğrenci olumlu görüş bildirmiş, 11 öğrenci ise olumsuz etkisinin olduğunu ifade etmiştir.

Dinleme becerisinde öğrencilerin iki dilli olmalarından kaynaklanan müthiş derecedeki ortak kelimelerin varlığı ve Türk dizilerinin etkisiyle dinlemeye olan

hazırbulunuşlukları olmak üzere iki önemli avantajları bulunmaktadır. Öğrenciler, bağlamdan birçok cümlenin anlamını tahmin edebilmektedir. Tabiki her öğrencinin aynı seviyede gelişim göstermiş olması ya da gelişim göstermesi beklenmemektedir. Bazı öğrenciler, cümle içinde duydukları ortak kelime ya da benzer sesletime sahip sözcüklere takılmakta, cümle genelindeki anlamı edinemediği görülmektedir.

Tablo 15. A1 Seviyesindeki Dil Bilgisi Öğrenimi İle İlgili Bulgular

SORU	Olumlu Etkisi Vardır	Olumsuz Etkisi Vardır
9. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dil bilgisi öğrenimine olumlu ya da olumsuz etkileri var mıdır?	**2**	**27**
Ö.1: Arapça-Fransızca bilmek Türkçe dil bilgisi için kafa karıştırıcı.		
Ö.4: Dil bilgisi çok farklı bir şey. Türkçe çok kurallı, çok istisna dili. Arapçaya ya da Fransızcaya benzemiyor. Her kelimede sufiks oluyor.		
Ö.9: Arapça-Fransızca ortak kelimeler ya da latin alfabesinin olması dil bilgisini olumlu etkilemiyor. Türkçe daha önce görmediğim kadar zor ve farklı.		
Ö.15: Aslında dil bilgisi Arapçaya benziyor. Mesela isim tamlamaları. Bazen yardım ediyor.		
Ö.19: Dil bilgisi Arapça ve Fransızcaya benzemiyor. Fiil sonda ve sistemi sufiks.		
Ö.24: Arapça ile Fransızca birbirine benziyor. Erkek ve dişi kelimeler var. Ama Türkçe öyle değil ayrıca sufiks var. Çok farklı ve zor.		

Dil bilgisi öğrenimine dair iki dilliliğin etkisinin araştırıldığı bu soruda öğrencilerin hemen hemen tamamı Arapça-Fransızca bilmenin olumsuz etkisinin olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 15'ten hareketle öğrencilerin iki dilli olmasının; Türkçe dil bilgisi öğrenimine olumlu bir etkisinin olmadığını, hatta iki dilliliğin dil bilgisi öğrenmeyi olumsuz yönde etkilediğini söylenebilir.

Dil bilgisi konusu Arapça-Fransızca iki dilli öğrencilerin en çok zorluk yaşadıkları konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Sahada öğrencilerden gelen dönütlerde de Türkçenin farklı oluşundan dolayı zorluk yaşadıkları ifade edilmektedir. Öğrenciler, "Arapça ve Fransızca biliyoruz. Bazı arkadaşlar İspanyolca, İtalyanca, İngilizce de biliyorlar. Hiçbirinde zorlanmıyoruz. Ancak Türkçe çok farklı ve zor. Konuşma yapalım. Dil bilgisi konularını geçelim." gibi ders esnasında şikâyetlerini dile getirmektedir. Genellikle öğrencilerden Türkçe eklerin görevlerine yönelik liste talebi gelmekte ve öğrenciler ancak ekleri bu şekilde eszberleyip tanıdıklarında başarılı olabileceklerini düşünmektedirler.

Tablo 16. A1 Seviyesindeki Kelime Öğrenimi İle İlgili Bulgular

SORU	Olumlu Etkisi Vardır	Olumsuz Etkisi Vardır
10. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe kelime öğrenimine olumlu ya da olumsuz etkileri var mıdır?	**29**	**-**
Ö.1: Türkçe kelimeleri çok defa Arapçadan bazen de Fransızcadan benzetiyorum.		
Ö.6: Kelimeleri ezberlemek kolay oluyor çünkü telaffuzu ve manası benziyor. Ben sadece yazmaya dikkat ediyorum.		
Ö.12: Türkçede çok transfer kelimeler var. Pert, asansör, diyet, mesela, adliye, kravat, adalet.		
Ö.15: Ortak kelimeler zaten var. Ben sadece farklı kelimelere bakıyorum.		

Ö.19: Hem Fransızcadan hem Arapçadan transfer kelimeler var. Ben nasıl yazıldığını ezberliyorum.
Ö.27: Türkçede Arapça kadar Fransızca kelimelerin de olması çok yardım ediyor. Ambulans, abajur, küvet, aksesuar, bagaj, gardılop, pijama, monitör.

A1 seviyesindeki son soruya verilen cevaplar ışığında kelime öğrenimi ile ilgili bütün öğrenciler iki dilli olmalarının olumlu etkisinin olduğunu dile getirmişlerdir.

Tablo 16'ya bakıldığında öğrencilerin tamamı Arapça-Fransızca iki dilli olmanın Türkçe kelime öğrenimine olumlu etkisi olduğunu belirtmişlerdir. Hem Arapçadan hem de Fransızcadan örnekler vererek sadece yazma noktasındaki farklılıkları öğrendiklerini ifade etmişlerdir.

İki dilli öğrencilerde karşılaşılan en belirgin ve önemli olumlu etki, kelime öğretimi alanında görülmektedir. Sahada öğrencilerle ilk diyalog kurulduğunda, öğrencilerin birçoğu ortak kelimelerden haberdar bir şekilde anlamlı ya da anlamsız cümleler kurmaya çalışmaktadır. Doğru yönlendirildiğinde, A1 seviyesindeki iki dilli öğrencinin, A2 seviyesinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen tek dilli öğrencilerden daha fazla kelime bilgisine sahip olduğu söylenebilir.

4.2. A2 SEVİYESİNDEKİ ÖĞRENCİLERE İLİŞKİN BULGULAR

A2 seviyesinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Tunuslu öğrencilere bakıldığında, öğrencilerin hızlı bir gelişim gösterdikleri, konuşma becerisinde seviye üstü ifadeler kullandıkları, Türkçenin sondan eklemeli dil olmasından dolayı bir önceki seviyedeki kadar zorluk yaşamadıkları görülmektedir.

Araştırmanın bu bölümünde, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen iki dilli öğrencilere yöneltilen on sorudan elde edilen telaffuz, ödünçleme sözcük kullanımı, kelime ve alfabe öğrenimi, dört temel dil becerisi, dil bilgisi öğrenimine dair bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 17. A2 Seviyesindeki Telaffuz (Sesletim) İle İlgili Bulgular

SORU	EVET	HAYIR
1. Türkçede dil sürçmesi ve telaffuz sorunları yaşıyor musunuz?	**10**	**14**
Ö.30: Telaffuz sorunları yaşamıyorum. Çünkü Türkçeyi biliyorum. Yavaş okuyorum ve her harfi seslendiriyorum.		
Ö.33: Birtakım telaffuz sorunları hâlâ yaşıyorum. Arapça ve Fransızcadan Türkçeye geçerken yavaşlıyorum.		
Ö.37: Farklı harflerin sesini iyi öğrendikten sonra yavaş konuşunca hata yapmıyorum.		
Ö.41: Sufikslerde zorlanıyorum. Özellikle araya olumsuz sufiksi geldiği zaman. Keşke Arapça ve Fransızca gibi ayrı bir kelime ile olumsuz cümle yapılsa.		
Ö.49: Telaffuz sorunları yaşamamı gerektiren bir şey yok. Ben çok dil biliyorum. Vurgulu konuşuyorum.		
Ö.53: Sorun yaşamıyorum. Bir harf bir telaffuz yapıyorum. Bu sebeple Fransızcada sorun yaşayabilirim.		

A2 seviyesindeki öğrencilere yöneltilen dil sürçmesi sorunları ile ilgili soruya verilen cevaplar doğrultusunda öğrencilerin 14'ü telaffuz sorunu yaşamadığını, 10 öğrenci ise halen bu tarz sorunları bazen yaşadığını ifade etmiştir.

Tablo 17'deki bulgulara göre A2 öğrencilerinin telaffuz sorunlarını kısmen düzelttikleri görülmektedir. Öğrencilerin bir seviyeyi bitirmiş olmalarına bağlı olarak A1 seviyesindeki öğrencilere nispeten daha az telaffuz sorunları yaşadıkları söylenebilir.

Genellikle A2 seviyesindeki öğrencilerin sahada karşılaşılan en belirgin özelliği artık Türkçeyi biliyor olduklarını düşünmeleridir. Bunda da iki dilli olmalarının vermiş olduğu özgüven gösterilebilir. Zorluk yaşayan öğrenciler ise yeterli gelişim gösteremeyen A1 seviyesindeki öğrenciler gibi sesli harflerden, Türkçenin sondan eklemeli dil oluşundan ve kelimelerin uzunluğundan dolayı telaffuzun zor olduğunu ifade eden öğrencilerdir.

Tablo 18. A2 Seviyesindeki Sözlük Kullanımı İle İlgili Bulgular

SORU	ARAPÇA	FRANSIZCA	İNGİLİZCE
2. Türkçe öğrenirken genelikle hangi dildeki sözlüğü kullanıyorsunuz?	**10**	**7**	**7**
Ö.30: Arapça kullanıyorum tabiki. Benzer kelimeleri görünce daha iyi anlıyorum.			
Ö.34: Latin alfabesi olduğu için Fransızca kullanıyorum. Hem daha pratik hem Fransızcada karşılığı bazen Türkçede de kullanılıyor.			
Ö.39: Önce Fransızcadan İngilizceye sonra da İngilizceden Türkçeye çeviri yapıyorum. Böylece hem latin alfabesi ile kolay oluyor hem de iki farklı dilden Türkçeye daha iyi anlıyorum. Bazen transfer kelimeler de görüyorum.			
Ö.43: Arapçayı tercih ediyorum. Türkçe ve Arapça akraba diller.			
Ö.48: Arapçadan çeviri yapıyorum. Arapça ve Türkçe ortak çok kelime var.			
Ö.52: İngilizce sözlük kullanıyorum. Türkler, ikinci dil olarak İngilizceyi kullanıyorlar ve İngilizce daha doğru sonuçlar veriyor.			

Sözlük kullanımıyla ilgili verilen cevaplara bakıldığında A2 seviyesinde 24 öğrencinin 10'u Arapçadan, 7'si ise Fransızca ve İngilizceden çeviri yaptıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 18'e göre öğrencilerin Arapça sözlük kullanımları A1 seviyesine nispeten artış göstermiştir. Fransızca ve İngilizce sözlük de Arapça sözlük kadar kullanılmaktadır.

Öğrencilerin Latin alfabesini daha çok benimsediği, Türkçenin direkt Arapça ya da Fransızcadan değil her konuda İngilizce çeviriden daha doğru sonuçlar vereceğini düşündükleri görülmektedir.

A1 seviyesindeki İngilizce kullanımının aksine A2 seviyesindeki öğrencilerin Arapçayı daha çok tercih etmelerinin nedeni, sahadan edinilen tecrübe doğrultusunda öğrencilerin Arapça sözlük kullanımıyla Türkçe yeni kelimeler öğrenebilme düşüncesi ile gösterilebilir. Öğrenciler elbette bir seviye sonra tamamen İnglizce sözlükten vazgeçmemektedir. Ancak sahada görülen en belirgin neden öğrencilerin, Türkçenin Arapça ile daha fazla ortak kelime olduğunu düşünmelerinden gelmektedir. Ayrıca öğrencilerin kelime bilgisinin gelişmesi ile birlikte Arapça-Türkçe sözlük okuma becerilerinin de gelişim göstermiş olması da bir diğer etken olarak gösterilebilir.

Tablo 19. A2 Seviyesindeki Ödünçleme Sözcük Kullanımı İle İlgili Bulgular

SORU	EVET	HAYIR
3. Türkçe konuşurken ya da yazarken ödünçleme sözcük kullanımı yapıyor musunuz? Genellikle hangi dilden ödünçleme sözcük alıyorsunuz?	**15**	**9**
Ö.30: Evet, Arapçadan ödünç sözcük kullanıyorum. Benzer kelimeler çok olduğu için doğru olabilir diye düşünüyorum.		
Ö.33: Ödünçleme sözcük kullanıyorum. Türkçesi aklıma gelmediği zaman cümleye göre bazen Arapçadan bazen Fransızcadan oluyor. Ama genelde Arapçadan kelimeler seçiyorum.		
Ö.41: Ödünçleme sözcük kullanıyorum. Sosyal alanlarda Arapçadan, fen ve teknoloji konuları olduğunda Fransızcadan alıyorum. Böyle yaptığımda daha iyi anlaşılacağımı düşünüyorum.		
Ö.47: Ödünç sözcük kullanmıyorum. Artık Türkçe biliyorum ve daha iyi öğrenmem için kullanmamak gerek.		

Ödünçleme sözcük kullanımı ile ilgili yöneltilen soruya verilen cevaplar doğrultusunda; 15 öğrencinin ödünçleme sözcük kullandığı, 9 öğrencinin ise ödünçleme sözcük kullanmadığı görülmektedir.

Tablo 19'daki 3. Sorudan elde edilen bulgulara bakıldığında; öğrencilerin ödünçleme sözcük kullanımını bilinçli bir şekilde yaptığını, bunda da Arapça ve Fransızcadan birçok ortak kelimenin Türkçede bulunmasının etkili olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Ödünçleme sözcük kullanmayan öğrencilerin de Türkçeyi daha iyi öğrenebilme yönünde ödünçleme sözcük kullanımının olumsuz etkileyeceğini düşündükleri anlaşılmaktadır.

Ödünçleme sözcük kullanımı, iki dilli öğrencilerle iletiime geçildiğinde karşılaşılan başlıca dil olaylarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrenciler ödünçleme sözcük kullanımın yanlış olduğunu düşünmemekte aynı anlamı Türkçede olan ortak sözcüklerle sağladıklarını dile getirmektedirler.

Tablo 20. A2 Seviyesindeki Alfabe Öğrenimi İle İlgili Bulgular

SORU	Olumlu Etkisi Vardır	Olumsuz Etkisi Vardır
4. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dersindeki alfabe öğrenimine olumlu ya da olumsuz etkileri var mıdır?	**19**	**5**
Ö.33: Türkçe alfabeyi öğrenmemde iki dilli olmamın kesinlikle avantaj sağladığını düşünüyorum. Çünkü Arapçadan ortak kelime ve hatta seslerle Fransızcadan Latin alfabesini Türkçede gördüm.		
Ö.38: Arapça-Fransızca iki dilli olmak, Türkçe alfabe öğrenmede çok büyük kolaylık.		
Ö.40: Türkçe alfabe öğrenirken sesli harflerde zorluk yaşadım. Çünkü Fransızcadaki harflerle karıştırdım. Hem Fransızcada hem de Arapçada olmayan harfler de vardı.		
Ö.51: Arapça ve Fransızcadaki kelimelerin çoğu Türkçede de var. Latin alfabesinin olması da çok yardımcı oldu.		

Alfabe öğrenimine dair elde edilen verilere bakıldığında 19 öğrenci iki dilli olmanın olumlu etkisi olduğunu, 5 öğrencinin ise olumsuz yönde etkilendiklerini belirttikleri görülmektedir.

Tablo 20'deki 4. Sorudan elde edilen bulgulara göre öğrenciler alfabe öğrenirken iki dilli olmanın ortak kelimeler ve latin alfabesinden dolayı kolaylık sağladığını ifade etmişlerdir. Sadece 5 öğrenci sesli harflerde karışıklık yaşadığını dile getirmiştir.

A2 seviyesinde alfabe öğreniminden kaynaklanan bir sorun yaşanmamaktadır. Öğrenciler A1 seviyesinde yaşadıkları kolaylık ya da zorlukları dile getirmişlerdir. Tunus'ta A2 seviyesindeki iki dili öğrenci gruplarında, alfabe öğretiminde zorluk yaşayan öğrenci yok denecek kadar az sayıdadır.

Tablo 21. A2 Seviyesindeki Konuşma Becerisi İle İlgili Bulgular

SORU	Olumlu Etkisi Vardır	Olumsuz Etkisi Vardır
5. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe konuşma becerisine olumlu ya da olumsuz etkileri var mıdır?	**16**	**8**
Ö.32: Elbette olumlu etkisi var. Mesela zorlandığım zaman Arapça ya da Fransızca kelime kullanıyorum ama anlaşılıyorum. Bu beni daha da cesaretlendiriyor.		
Ö.37: Düşündüğümden daha çok ortak kelimenin olması bana çok yardımcı oluyor.		
Ö.43: Cümle sistemini ve vokalleri iyi öğrendikten sonra konuşurken ortak kelimeleri de kullanıyorum. Konuşmak kolay oluyor.		
Ö.50: Arapçada da Fransızcada da fiil ortada ve çok uzun karışık kelimeler yok. Türkçede çok kural çok sufiks var. Sadece fiili söylemek bile bazen çok yorucu.		

Türkçe konuşma becerisi bağlamında öğrencilerden 16'sı iki dilliliğin Türkçe konuşma becerisine olumlu etkisinin olduğunu, 8'i ise Türkçe konuşma becerisini iki dilliliğin olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir.

Tablo 21'deki bulgulardan hareketle A2 seviyesindeki öğrencilerin iki dilli olmasının Türkçe konuşma becerisini olumlu etkilediği, bazı öğrencilerin cümle yapısı ve

Türkçenin sondan eklemeli bir dil olmasından dolayı Türkçe konuşma becerisinde zorluk yaşadığı tespit edilmiştir.

A2 seviye gruplarındaki iki dilli öğrencilerden edilen tecrübe, konuşma becerisinde istisnai farklılıklardan ve olumsuzluk eklerinden kaynaklanan zorlukların öğrencilerin konuşmasını yavaşlatması durumudur. Özellikle geniş zaman kullanımında öğrencilerin zorluk yaşadığı görülmekte ve konuşurken hemen şimdiki zaman kalıbına geçiş yaptıkları gözlemlenmektedir. Bunun haricinde iki dilli olmanın vermiş olduğu özgüven yadsınamaz bir gerçektir. Kendilerini en başarılı buldukları beceri, konuşma becerisidir. Gerek ödünçleme sözcüklerle, gerek seviye üstü kelime bilgileriyle konuşma becerisinde gayet istekli ve başarılı öğrenciler bulunmaktadır.

Tablo 22. A2 Seviyesindeki Yazma Becerisi İle İlgili Bulgular

SORU	Olumlu Etkisi Vardır	Olumsuz Etkisi Vardır
6. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe yazma becerisine olumlu ya da olumsuz etkileri var mıdır?	**9**	**15**
Ö.31: Latin alfabesi olması yardımcı oluyor ama "ı" ve "ö" gibi sesli harflere hala alışamadım. Fransızcada yok o yüzden genellikle "i" ya da "e" yazıyorum farkında olmadan.		
Ö.35: Sesli harfleri bazen fazla yazıyorum bazen de karıştırıyorum.		
Ö.39: Türkçenin Latin alfabesinde olması çok kolay yazmamı sağlıyor. Hem ortak kelimeler de var. Yazarken daha rahat hissediyorum.		
Ö.46: Türkçede harfler çok değişiyor ve sufikslerde çok istisna var. Bu nedenle yavaş yazıyorum.		
Ö.51: Latin alfabesinde Fransızcada birleşik yazıyoruz. Ama Türkçede öyle yazamıyorum çünkü farklı harfler var ve bazı harfleri de karıştırıyorum.		

Tablo 22'ye göre iki dilli olmanın Türkçe yazma becerisini olumlu yönde etkilediğini belirten 9 öğrenci, iki dilli olmanın Türkçe yazma becerisini olumsuz yönde etkilediğini ifade eden 15 öğrenci olduğu görülmektedir.

Yazma becerisinde iki dilli olmanın etkilerini ölçmeye yönelik sorudan elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin çoğu iki dilli olmanın Türkçe yazma becerisini olumsuz etkilediği görüşüne varmışlardır. Buna sebep olarak da farklı harflerin yer alması, bitişik yazmaya alışmış olmaları, Türkçe cümle yapısının Fransızca ve Arapça cümle yapısından farklı olmasını göstermişlerdir. İki dilliliğin Türkçe yazma becerisini olumlu etkilediğini belirten öğrenciler ise ortak kelimelerin var olmasına dikkat çekmişlerdir.

A1 seviyesinde olduğu gibi A2 seviye gruplarında da yazma becerisi alanında benzer sorunlar devam etmektedir. Öğrencilerde özellikle Fransızcanın Türkçe yazma becerisine bariz etkisi görülmektedir.

Tablo 23. A2 Seviyesindeki Okuma Becerisi İle İlgili Bulgular

SORU	Olumlu Etkisi Vardır	Olumsuz Etkisi Vardır
7. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe okuma becerisine olumlu ya da olumsuz etkileri var mıdır?	**18**	**6**
Ö.30: Türkçe okumak Arapça ve Fransızca bilen biri için çok kolay olmalı. Çünkü hem alfabe hem birçok kelime aynı.		
Ö.36: Türkçe okumak gayet kolay oluyor. Ortak kelimelerle karşılaşıyorum ve her harfi yavaş yavaş sesli okuyorum.		
Ö.42: Türkçede uzun kelimelerin ve sufikslerin olması hem konuşmayı hem de yazmayı zorlaştırıyor.		
Ö.48: Fransızcadaki gibi hızlı okumak isterken son sesli harfi okumuyorum. Bu da yanlış oluyor. Ayrıca "ı" ve "ğ" okuması çok zor.		
Ö.53: Olumlu etkiliyor. Ortak kelimeler, Latin harfleri. Soldan sağa okumaya alıştım. Arapçayı unutacağım.		

7. sorudan elde edilen verilere göre; 18 öğrenci iki dilli olmanın Türkçe okuma becerisine olumlu etkisinin olduğunu, 6 öğrenci ise iki dilli olmanın Türkçe okuma becerisine olumsuz etkilerinin bulunduğunu belirtmiştir.

Sahada edinilen tecrübeler ve öğrencilerden alınan dönütler, elde edinilen bulguları doğrular niteliktedir. A1 seviyesinde görülen endişe ve yanlış okuma korkusundan kaynaklanan isteksizliğin tam aksine A2 seviyesinde sesli okuma yarışması yapacak boyuta gelmiştir. Öğrenciler en çok diyalogların yer aldığı metinleri seslendirme yapmayı istemektedir. Türkçenin Fransızcada olduğu gibi Latin alfabesi ile soldan sağa doğru okunması nedeniyle bazı öğrencilerden "Arapça okumayı unutacağız." gibi dönütler alınmaktadır.

Tablo 24. A2 Seviyesindeki Dinleme Becerisi İle İlgili Bulgular

SORU	Olumlu Etkisi Vardır	Olumsuz Etkisi Vardır
8. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dinleme becerisine olumlu ya da olumsuz etkileri var mıdır?	**20**	**4**
Ö.34: Elbette olumlu etkiliyor. A1'de Arapça kelimeleri çok duyuyordum. Şimdi de Fransızca kelimeleri. Bir kelime bile anlamama yardımcı oluyor.		
Ö.37: Bu soruya sadece ortak kelimelerin çok olması olumlu etkiliyor diyebilirim. Ama Türkçe dinleme kolay değil.		
Ö.44: Ortak kelimeler Fransızcadaki gibi akıcı. Dinlemeyi olumlu etkiliyor.		
Ö.50: Türkçe cümle sistemi farklı. Fiili beklerken diğer kelimeleri anlamıyorum.		

Tablo 24'e bakıldığında, iki dilli olmanın Türkçe dinleme beerisini olumlu yönde etkilediğini ifade eden 20 öğrenci bulunmaktadır. Yalnızca 4 öğrenci iki dilliliğin Türkçe dinleme becerisine olumsuz etkisinden bahsetmektedir.

8.sorudan elde edilen bulgular ışığında, iki dilli öğrenciler, A2 seviyesi Türkçe dinleme becerisinde başarılı olmaktadırlar. Yalnız dört öğrenci cümle sisteminin

farklı oluşu gibi nedenlerden dolayı iki dilli olmanın Türkçe dinleme becerisini olumsuz etkilediğini belirtmektedirler.

A2 seviyesinde öğrencilerin kelime bilgisinin çok ileri seviyede gelişim göstermiş olması ve özellikle Türkçe şarkıların Fransızcadaki gibi akıcı olduklarını düşünerek şarkı dinlemeleri nedeniyle Türkçe dinleme becerisi de öğrencilerin başarılı olduğu alandır.

Tablo 25. A2 Seviyesindeki Dil Bilgisi Öğrenimi İle İlgili Bulgular

SORU	Olumlu Etkisi Vardır	Olumsuz Etkisi Vardır
9. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dil bilgisi öğrenimine olumlu ya da olumsuz etkileri var mıdır?	**2**	**22**
Ö.31: Arapça-Fransızca birbirine benzerken Türkçenin çok farklı kaideleri var.		
Ö.37: Türkçe dil bilgisi çok farklı. Arapça-Fransızca ile karşılaştırma yaptığımda yanlış yapıyorum.		
Ö.44: Hem … hem, ne … ne ve isim tamlamaları gibi konularda iki dilli olmam yardımcı oluyor. Çünkü benzerleri Arapça ve Fransızcada da var.		
Ö.51: Türkçe dil bilgisi için iki dilli olmanın kesinlikle olumlu etkisi yok. Türkçe diğer dillere benzemiyor.		

Tablo 25'e göre A2 seviyesindeki öğrencilerin hemen hemen tamamı iki dilli olmanın Türkçe dil bilgisi öğrenimini olumsuz etkilediğini belirtmiş, sadece iki öğrenci iki dilli olmanın Türkçe dil bilgisine olumlu etkisinin var olduğunu ifade etmiştir.

Dil bilgisi öğrenimi ile ilgili A2 seviyesindeki öğrencilerden elde edilen bulgulara göre Arapça – Fransızca iki dilli olmanın Türkçe dil bilgisi öğrenimine olumlu etkisi bulunmamaktadır.

Dil bilgisi alanı, öğrencilerin her seviyede zorluk yaşadıklarını dile getirdikleri bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. İki dilli olmalarına rağmen dil bilgisinde zorlanmalarının sebebini Türkçenin zor oluşuna bağlayan öğrenciler, Fransızcanın

haber kiplerinin çok olması nedeniyle en zor dil olduğunu, Fransızca bildiklerini ancak Türkçenin kurallı ve istisna kullanımlarla anlaşılmasının güç olduğunu dile getirmektedirler.

Tablo 26. A2 Seviyesindeki Kelime Öğrenimi İle İlgili Bulgular

SORU	Olumlu Etkisi Vardır	Olumsuz Etkisi Vardır
10. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe kelime öğrenimine olumlu ya da olumsuz etkileri var mıdır?	**24**	**-**
Ö.32: Arapça ve Fransızcadaki kelimelerin çoğu Türkçede de var. Bu da kelimeleri kolaylıkla kullanmamı ve ezberlememi sağlıyor.		
Ö.39: Fen, teknoloji, ev eşyaları genellikle Fransızcadaki kelimelere benziyor. Sosyal bilgilerde de Arapça ile Türkçede çok ortak kelime var. Sadece yazımlarına dikkat etmem gerekiyor.		

Kelime öğrenimi ile ilgili öğrencilerin vermiş oldukları cevapların tamamına göre Arapça – Fransızca iki dilli olmanın ortak kelimelerin varlığından ötürü Türkçe kelime öğrenimine olumlu etkisi bulunmaktadır.

Tunus sahasında edilen tecrübeden de hareketle A2 seviye gruplarındaki iki dilli öğrencilere bakıldığında, kelime öğretimine iki dilli olmanın olumlu etkisiyle birlikte seviye üstü kullanımların yapıldığı ve yabancı dil olarak Türkçe öğrenen tek dilli öğrencilere göre çok daha üst seviyede kelime bilgilerinin olduğu görülmektedir.

4.3. B1 SEVİYESİNDEKİ ÖĞRENCİLERE İLİŞKİN BULGULAR

Çalışma grubunda, Türkçe A2.2 seviyesini başarıyla tamamlayan ve seviye tespit sınavlarında B1 seviyesinde Türkçe bildikleri tespit edilen öğrencilerden yabancı dil olarak Türkçe öğrenen, iki dilli 17 öğrenci bulunmaktadır. B1 seviyesine gelmiş öğrencilerin öz güvenli oldukları, özellikle konuşma ve yazma becerilerinde seviye üstü kullanımlar yaptıkları görülmektedir. Öğrenciler, mecaz ve nükteli söz kullanımları yapma gayretindedir ve hızlı bir gelişim göstermektedirler.

Çalışmanın bu bölümünde Türkçe B1 seviyesindeki iki dilli öğrencilerden yarı yapılandırılmış görüşme formu aracıyla; telaffuz, ödünçleme sözcük kullanımı, kelime ve alfabe öğretimi, dört temel dil becerisi ile dil bilgisi öğrenimi alanlarında, olumlu ya da olumsuz etkilerini tespit etmeye yönelik elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 27. B1 Seviyesindeki Telaffuz (Sesletim) İle İlgili Bulgular

SORU	EVET	HAYIR
1. Türkçede dil sürçmesi ve telaffuz sorunları yaşıyor musunuz?	**4**	**13**
Ö.54: Üçüncü dil olarak Türkçe biliyorum ve hiçbir dilde telaffuz sorunu yaşamıyorum.		
Ö.57: Bazı uzun yapılarda hızlı konuşurken takılıyorum. O anda Fransızcadaki gibi son heceyi söylemiyorum.		
Ö.61: Herhangi bir telaffuz sorunu yaşamıyorum. Türkçe çok akıcı bir dil.		
Ö.70: Türkçe artık benim için Arapça-Fransızcadan sonra en kolay dil. Bir sorun yaşamıyorum.		

B1 seviyesinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen iki dilli Tunuslu öğrencilerden elde edilen verilere göre 4 öğrenci Türkçede dil sürçmesi ve telaffuz gibi sorunlar yaşadıklarını, 13 öğrenci ise Türkçede herhangi bir telaffuz sorunu yaşamadıklarını belirtmiştir. Türkçe telaffuz sorunu yaşamayan iki dilli öğrenciler, kendilerini iyi dil kullanıcısı ve öğrenicisi olarak ifade etmektedir.

B1 seviyesindeki öğrencilerle diyalog kurulduğunda telaffuz sorunlarının genellikle seviye üstü ve uzun kelimelerde yaşadıkları gözlenmektedir. Öğrenciler kendinden emin ve tonlamaya uygun olacak şekilde kelimeleri telaffuz etmeye çalışmaktadır.

Tablo 28. B1 Seviyesindeki Sözlük Kullanımı İle İlgili Bulgular

SORU	ARAPÇA	FRANSIZCA	İNGİLİZCE
2. Türkçe öğrenirken genelikle hangi dildeki sözlüğü kullanıyorsunuz?	**4**	**7**	**6**
Ö.55: Türkçe kelimenin karşılığını önce İngilizcede sonra da Fransızcada buluyorum. Böyle daha doğru oluyor.			
Ö.59: İngilizce kullanıyorum çünkü Türkçeden sonra, İngilizce ikinci dil olarak daha doğru geliyor.			
Ö.62: Genellikle Türkçe öğrenirken Arapça kullanıyorum. Çünkü Arapça ve Türkçe arasında çok ortak kelimeler var.			
Ö.66: Latin alfabesi ile kolay olduğu için genellikle Fransızca kullanıyorum.			
Ö.69: Hem Fransızca hem de İngilizceye bakıyorum.			

Tablo 28'e göre öğrencilerin 4'ü Arapça, 7'si Fransızca ve 6'sı da İngilizce sözlük kullanmaktadır.

B1 seviyesindeki yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin Arapça sözlük kullanımlarında gözle görülür bir azalma olduğu görülmektedir. Bununla birlikte Fransızca ile İngilizcenin beraber kullanılmasının sebebi, öğrencilerin, Türkleri Türkçe-İngilizce iki dilli olduğunu düşünmelerinden ve İngilizcenin uluslararası bir dil olarak görülmesinden kaynaklanmaktadır.

Sözlük kullanımı ile ilgili A1 seviyesinde olan İngilizcenin ağırlığı, A2 seviyesinde Arapça sözlük kullanımına yönelim sergilemekte, B1 seviyesi iki dilli öğrenci gruplarında ise hemen hemen eş dağılım göstermektedir. Bu durum edinilen tecrübeler ve dönütler ışığında; öğrencilerin A1 seviyesinde İngilizcenin Türkiye'de ikinci dil hatta Türklerin Türkçe-İngilizce iki dilli bilinmesine, A2 seviyesine gelindiğinde Türkçe-Arapça sözlük kullanımı becerilerinin artış göstermesine ve Türkçenin Arapçaya kelime birikimi olarak daha çok benzerlik göstermesine

bağlanabilir. B1 seviyesinde ise daha çok fen, teknoloji, modern dünyadaki gelişmeler hakkında görüş bildirme durumuyla karşılaşıp yine Fransızca ve İngilizcede doğru karşılık bulacaklarını düşünmelerinden kaynaklanabilir.

Tablo 29. B1 Seviyesindeki Ödünçleme Sözcük Kullanımı İle İlgili Bulgular

SORU	EVET	HAYIR
3. Türkçe konuşurken ya da yazarken ödünçleme sözcük kullanımı yapıyor musunuz? Genellikle hangi dilden ödünçleme sözcük alıyorsunuz?	**4**	**13**
Ö.54: Türkçesi aklıma gelmediğinde benzettiğim Arapça ya da Fransızca kelimeleri Türkçesi yerine kullanıyorum.		
Ö.60: Ödünçleme sözcük kullanmıyorum artık Türkçe biliyorum zorlandığım zaman Arapça benzerini kullanıyorum o da doğru oluyor.		
Ö.66: Arapça ya da Fransızcadan çok kelime Türkçede var. Onlardan birini tercih ediyorum. Türkçede olmayan kelimeyi kullanmamaya çalışıyorum.		

Tablo 29'daki verilere göre ödünçleme sözcük kullanan 4 Türkçe B1 öğrencisi bulunmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen iki dilli 13 b1 seviye öğrencisi ise ödünçleme sözcük kullanımı yapmamaktadır.

Türkçe B1 seviyesi öğrencilerinden elde edilen bulgulara bakıldığında ödünçleme sözcük kullanımının gözle görülür derecede azaldığı, öğrencilerin eş anlamlısı olduğunu düşündükleri kelimeleri tercih ettikleri görülmektedir.

B1 seviyesinde gelindiğinde öğrenci kendisini çok iyi dil öğrenicisi olarak görmekte ve seviye üstü kullanımlar yapmaya çalışmaktadır. Öğrencilerin Arapça ve Fransızca bildiklerini göstermekten çok Türkçeyi normalden daha iyi konuşabildiklerini gösterme arzusundan dolayı ödünçleme sözcük kullanımın azaldığı söylenebilir.

Tablo 30. B1 Seviyesindeki Alfabe Öğrenimi İle İlgili Bulgular

SORU	Olumlu Etkisi Vardır	Olumsuz Etkisi Vardır
4. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dersindeki alfabe öğrenimine olumlu ya da olumsuz etkileri var mıdır?	**13**	**4**
Ö.54: Kesinlikle olumlu etkiliyor. Çünkü latin alfabesi ve bazı sesler Arapçadaki gibi zaten.		
Ö.57: Latin alfabesi olması yardımcı oldu. Alfabeyi ezbere biliyorum.		
Ö.61: Fransızcadaki gibi latin alfabesi. Bazı harflerin sesi de hem Arapçada hem Fransızca da aynı.		
Ö.67: Latin alfabesi ama karıştırdığım harfler var. Çünkü Fransızcadaki gibi aynı sesler yok ve Türkçede ekstra harfler var.		

Türkçe B1 seviyesindeki öğrencilere yöneltilen alfabe öğrenimi ile ilgili soruya öğrencilerin 13'ü iki dilli olmanın Türkçe alfabe öğrenimine olumlu etkilerinin olduğunu, öğrencilerin 4'ü ise iki dilliliğin Türkçe alfabe öğrenmeyi olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

Tablo 30'daki sorudan elde edilen bulgulara bakıldığında, öğrencilerin büyük çoğunluğunun Türkçenin Latin alfabesini kullanması ve Türkçeyi Arapçadaki seslendirmeye benzetmeleri nedeniyle iki dilli olmanın Türkçe alfabe öğrenmeyi olumlu etkilediğini, yalnızca dört öğrencinin özellikle Türkçedeki farklı seslerin ve farklı harflerin oluşundan dolayı zorluk yaşadıklarını belirttikleri görülmüştür.

Tablo 31. B1 Seviyesindeki Konuşma Becerisi İle İlgili Bulgular

SORU	Olumlu Etkisi Vardır	Olumsuz Etkisi Vardır
5. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe konuşma becerisine olumlu ya da olumsuz etkileri var mıdır?	**14**	**3**

Ö.55: Konuşmada zorluk yaşamıyorum. Arapça ve Fransızca biliyorum zaten Türkçe çok kolay oluyor.
Ö.59: Arapça ve Fransızcadaki gibi cümle sistemi yok. Türkçe biraz farklı. O yüzden hata yapmaktan korkuyorum yavaş konuşuyorum.
Ö.61: Türkçe ile Arapça akraba gibi. Çok kelimeler aynı. Fransızcadan da transfer kelimeler var. Yani çok kolay anlatıyorum. Bu bana özgüven veriyor.
Ö.66: Arapça kadar Fransızcadan da benzer kelimelerin olması bana yardım ediyor.
Ö.68: Keşke Türkçe de Arapça Fransızca gibi cümle sistemi olsa ve bu kadar sufiks olmasa. Aynı kelimeler kolaylık ama bu problem oluyor bende. Çok hızlı konuşamıyorum.

Tablo 31'e göre öğrencilerin 14'ünün Türkçe konuşma becerisine Arapça-Fransızca iki dilli olmalarının olumlu etkilediğini belirttikleri, 3 öğrencinin ise iki dilli olmalarından dolayı Türkçe konuşma becerilerinin olumsuz etkilendiğini ifade ettiği görülmektedir.

Konuşma becerisinin etkisini ölçmek için yöneltilen soruya verilen cevaplara bakıldığında öğrencilerin tamamına yakını iki dilde de ortak kelimelerin olmasının kendilerine özgüven kazandırdıklarını ve daha rahat konuştuklarını ifade etmiştir. Türkçe konuşma becerisinde zorluk yaşayan iki dilli öğrenciler ise Türkçe cümle sisteminden ve Türkçenin sondan eklemeli dil olmasından dolayı alışamadıklarını belirtmişlerdir.

B1 seviye grubundaki iki dilli öğrencilerle sözlü iletişime geçildiğinde seviye üstü konuşma becerisine sahip oldukları görülmektedir. Tek dilli öğrencilerden daha çok kelime bilmeleri, özgüvenli olmaları, mecaz kullanım yapmaları ve uzun cümleler kurmaları en çok karşılaşılan durumdur. Bu seviyedeki öğrencilerin üç dilde de karşılaştırma yaptıkları ve hızlı konuşmaya çalıştıkları da gözlenmektedir.

Tablo 32. B1 Seviyesindeki Yazma Becerisi İle İlgili Bulgular

SORU	Olumlu Etkisi Vardır	Olumsuz Etkisi Vardır
6. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe yazma becerisine olumlu ya da olumsuz etkileri var mıdır?	**5**	**12**
Ö.55: Türkçe yazmak, konuşmak gibi kolay değil. Farklı harfler var ve nereden kullanacağımı tam bilemiyorum. Fstkçşhp ve ktçp kuralları yazarken zor oluyor.		
Ö.58: "ı" ve "ğ" "ç" harfinden nefret ediyorum. "e" harfi de Fransızcadaki sesiyle aynı değil.		
Ö.61: Yazmaya olumlu etkisi yine latin alfabesinin olması, ortak kelimeler ve latin alfabesiyle soldan sağa yazmak. Ama bazı harfler farklı. Bu yüzden dikkatli ve yavaş yazıyorum.		
Ö.64: Yazma konuşmadan daha zor. Türkçede vokaller beraber olmuyor. Çok sufiks var. Bazı harfler sufikste bazı harflerden sonra değişiyor. Bunlar çok kafamı karıştırıyor.		
Ö.70: Türkçe hızlı yazmak mümkün değil. Arapça-Fransızca gibi bitişik ve hızlı yazamıyorum		

6. soruda B1 öğrencilerine yöneltilen Türkçe yazma becerisinde iki dilliliğin etkisine yönelik verilen cevaplarda 5 öğrenci iki dilli olmanın Türkçe yazma becerisine olumlu etkisinin olduğunu, 12 öğrenci ise Türkçe yazma becerisini iki dilliliğin olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir.

Yazma becerisi ile ilgili elde edilen bulgularda öğrencilerin sesli harfleri yerinde kullanmada zorluk yaşadıkları, Fransızcadaki gibi birçok sesli harfi beraber kullandıkları, Türkçenin sondan eklemeli dil olmasından dolayı karıştırdıkları ve Arapça ve Fransızcadaki gibi bitişik yazamadıklarından zorlandıklarını belirtmişlerdir. Türkçe yazma becerisinin iki dilli olmanın olumlu etkilediği görüşünde bulunan 5 öğrenci ise ortak kelimelerin ve Latin alfabesinin olmasını ve soldan sağa yazmaya alışkın olmalarını örnek göstermişlerdir.

Tunus'ta iki dilli öğrencilerde karşılaşılan başlıca olumsuz etki, yazma becerisinde görülmektedir. B1 seviyesindeki bir öğrenci halen "ö" telaffuzunu "e" harfi ile ifade etmekte, bitişik ve eğik yazımdan kaynaklanan yanlışlar yapmaktadır. Ayrıca büyük harf kullanımı ve kesme işareti gibi noktalama işaretlerindeki kuralları Fransızcaya benzetmelerinden kaynaklanan hatalarla da karşılaşılmaktadır.

Tablo 33. B1 Seviyesindeki Okuma Becerisi İle İlgili Bulgular

SORU	Olumlu Etkisi Vardır	Olumsuz Etkisi Vardır
7. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe okuma becerisine olumlu ya da olumsuz etkileri var mıdır?	**11**	**6**
Ö.54: Türkçe okuması çok zevkli. Latin alfabesi ve çok benzer kelime var. Bazen benzer kelimeleri yanlış okuyorum ama anlaşılıyor.		
Ö.56: olumlu etkiliyor. Arapça-Fransızca iki dilli olmak Türkçe telaffuz için asistan oluyor.		
Ö.63: Her harfi okumak beni yoruyor. Fransızcadaki gibi hızlı okunmuyor. Ayrıca çok uzun kelimeler ve kelime gibi sufiksler var.		
Ö.68: Türkçe okumak konuşmak gibi. Arapça ve Fransızcadan ortak aynı kelimeler ve latin harfler kolay oluyor.		
Ö.70: Türkçeyi hızlı okumak istiyorum. Fransızca gibi Latin alfabesi ama kelimedeki son sesli harfleri bile okumak gerekiyor.		

B1 öğrencilerinden 11'i Türkçe okuma becerisini iki dilli olmalarının olumlu etkilediğini, 6'sı ise iki dilli olmanın Türkçe okuma becerisini olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

Öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar ışığında Türkçe okuma becerisine iki dilli olmanın olumlu etkisinin Latin alfabesi ile ortak kelimelerden kaynaklanmaktadır. Ancak Tükçe yazma becerisinde B1 seviyesinde zorluk yaşayan öğrencilerin oranı da azımsanmayacak boyuttadır. Türkçe okuma becerisine iki dilliliğin olumsuz etkisi;

öğrencilerin Türkçedeki tüm harfleri telaffuz etmeden hızlıca okumaya çalışmalarından ve Fransızcadaki gibi son sesli harfleri okumama alışkınlarının olmasından, Türkçenin sondan eklemeli bir dil olmasıyla kelime kadar uzun eklerin oluşundan kaynaklandığı belirtilmektedir.

Öğrenci gruplarında, okuma becerisine olan istek ve okuma becerisindeki başarı her seviyede artış göstermektedir. B1 seviye gruplarında iki dilli öğrenciler sesli okumada Fransızca ile benzetme yapmakta ve hızlı okuma gayreti göstermektedir. Öğrenciler için Arapça ve Fransızcadaki ortak kelimelerin telaffuzu ve eklerin uzunluğu, sesli okumada bir tedirginlik yaşatmaya devam etmektedir. Hızlı ve akıcı okuma isteğiyle öğrenciler, Fransızcadaki gibi kelimedeki son harfin ünlü olması durumunda özellikle "e" harfinde seslendirme yapmamaktadırlar.

Tablo 34. B1 Seviyesindeki Dinleme Becerisi İle İlgili Bulgular

SORU	Olumlu Etkisi Vardır	Olumsuz Etkisi Vardır
8. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dinleme becerisine olumlu ya da olumsuz etkileri var mıdır?	**15**	**2**
Ö.54: Dinlemeyi olumlu etkiliyor çünkü ortak kelimeleri fark edebiliyorum.		
Ö.61: Türkçe dinleme çok akıcı. Fransızca dinliyor gibiyim bazen. Bazen Arapça kelimeler. Çok kolay anlıyorum.		
Ö.65: Fiilin sonda olması hemen anlamamı engelliyor. Uzun ekler, olumsuz cümleleri anlamıyorum. Tanıdık bir kelime duyunca oraya takılıp kalıyorum.		
Ö.69: Aynı okuma gibi. Benzer kelimelerden anlamam kolay oluyor. Ayrıca tane tane ve akıcı geliyor.		

Tablo 34'ten hareketle B1 seviyesindeki öğrencilerin hemen hemen tamamı Türkçe dinleme becerisini iki dilli olmanın olumlu etkilediğini belirtmişlerdir. 2 öğrenci, Arapça-Fransızca iki dilli olmalarının Türkçe dinleme becerisine olumsuz etkisinden bahsetmiştir.

8. sorudan elde edilen bulgulara göre öğrencilerin Türkçe B1 seviyesinde dinlemede zorluk yaşamadıkları, ortak kelimelerin ve Fransızcaya benzetmelerinin olumlu etkilediği anlaşılmaktadır. 2 öğrenci ise eklerin uzun ve fiilin sonda olmasından dolayı anlamayı olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

Dinleme becerisi, B1 seviyesinde konuşma becerisi kadar başarılı olunan bir beceri konumuna gelmektedir. Sahada karşılaşılan duruma göre de öğrencilerin çok Türkçe şarkı dinlemeleri, Fransızca gibi Türkçenin akıcı olduğunu düşünmeleri, ortak kelimelerle daha çok karşılaşmaları gibi nedenler, dinleme becerisini olumlu yönde etkilemektedir.

Tablo 35. B1 Seviyesindeki Dil Bilgisi Öğrenimi İle İlgili Bulgular

SORU	Olumlu Etkisi Vardır	Olumsuz Etkisi Vardır
9. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dil bilgisi öğrenimine olumlu ya da olumsuz etkileri var mıdır?	**-**	**17**
Ö.55: Türkçe çok farklı bir dil. Arapça-Fransızca ile alakası yok. Fiil sonda. Sufiksler var. Zor alıştım.		
Ö.58: Türkçenin grameri çok zor. Fransızcada sesli harfler beraber yazıyoruz. Türkçede bir sesli harf fazla yazdığımızda her şey değişiyor.		
Ö.63: Türkçenin grameri matematik gibi. Çok kural var. Arapça-Fransızca bilmek yetmiyor. Hatta yanlış yapıyorum.		
Ö.70: Türkçe dil bilgisi olumlu etkisi yok. Sistem çok farklı. Bazen Arapça bazen Fransızca gibi geliyor ama yanlış oluyor. Çünkü her dil farklı.		

Tablo 35'te öğrencilerin tamamının Arapça-Fransızca iki dilli olmalarının, Türkçe dil bilgisi öğrenimine hiçbir olumlu katkısının olmadığını, aksine iki dilli olmalarının Türkçe dil bilgisini olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir.

Dil bilgisi öğrenimi ile ilgili elde edilen bulgulara bakıldığında öğrencilerin Arapça-Fransızca ile hiçbir benzeşim kuramadıklarını, benzetme yaptıklarında yanlış

yaptıklarını, eklemeli ve kurallı dil oluşunun zorluk oluşturduğunu belirttikleri görülmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde tek dilli ya da iki dilli öğrencilerin geneli Türkçe dil bilgisinde zorluk yaşamaktadır. Bu durumun başlıca sebebi Türkçenin çekimli bir dil olmasıdır. Arapça-Fransızca iki dilli öğrenciler de bu durumdan dolayı zorluk yaşamaktadır. Öğrenciler, Arapça ile Fransızcanın aynı dil ailesine ait olmamasına rağmen benzer sistemleri ile kolay olduğunu ancak Türkçenin dünya üzerinde hiç karşılaşmadıkları şekilde farklı olmasının kendilerini zorladığını belirtmektedir. Dolayısıyla A1 seviyesinden B1 seviyesine kadar iki dilli tüm Tunuslu öğrenciler iki dilli olmanın Türkçe dil bilgisi öğrenimini olumlu etkilemediğini aksine iki dilli olmalarının Türkçe dil bilgisini olumsuz etkilediğini dile getirmektedirler.

Tablo 36. B1 Seviyesindeki Kelime Öğrenimi İle İlgili Bulgular

SORU	Olumlu Etkisi Vardır	Olumsuz Etkisi Vardır
10. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe kelime öğrenimine olumlu ya da olumsuz etkileri var mıdır?	**17**	**-**
Ö.55: Türkçe bazı kelimeler hem Arapçaya hem de Fransızcaya çok benziyor. Hatırlaması kolay oluyor.		
Ö.59: Türkçe kelimelere çok yabancılık hissetmiyorum. Ya telaffuzu ya manası benziyor.		
Ö.61: Sosyal bilgiler, hukuk alanında Arapça, teknoloji, fen ve eşyalarda Fransızca aynı kelimeler oluyor.		
Ö.70: Türkçe kelimeleri A1 ve A2'deki öğrenmek kolay oluyor. Arapça ve Fransızcadan çok transfer kelime var.		

Türkçe B1 seviyesinde kelime öğrenimi ile ilgili öğrenci görüşlerinin tamamı, Arapça-Fransızca iki dilli olmanın Türkçe kelime öğrenimine yardımcı olduğu yönündendir.

10. sorudan elde edilen bulgularda B1 seviyesindeki iki dilli Türkçe öğrencilerinin tamamı; Türkçede ortak kelimelerin olmasının ve bu kelimelerin kategorilize edilebilmesinin ve Arapça-Fransızca ile ses benzerliğinin bulunmasının Türkçe kelime öğrenimini olumlu etkilediğini ifade etmişlerdir.

İki dilli olmanın Türkçe dil bilgisinde görülen olumsuz etkinin aksine bir o kadar olumlu etki kelime öğreniminde yaşanmaktadır. Öğrencilerin gerek konuşmalarında gerek yazılı metinlerinde görülen durum ve edinilen tecrübeye göre, Arapça-Fransızca iki dilli öğrencilerin, Türkçe kelime öğrenmede en avantajlı bireylerin başında geldiği söylenebilir. Seviye üstü kelime bilgisi, soyut anlam ve ifadeler, mecaz kullanımları A2 seviyesinden itibaren yoğunlukla görülmektedir.

4.4. ÖĞRETMENLERE İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmada iki dilli Tunuslu öğrencilerle birlikte iki dilli Tunuslu öğrencilere yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenleri ile de görüşmeler yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu aracıyla 5 Türkçe öğretmenine 10 soru yöneltilmiş ve bu bölümde öğretmenlerden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Soru 1. İki dilli öğrenci grubuna öğretmenlik yapmak size farklı tecrübeler kazandırıyor mu? Örnek veriniz.

Öğretmen 1: Her etkileşim yeni şeyler öğrenilmesine ve tecrübeler kazanılmasına vesile olur. Metin yazarken, okurken, konuşurken veya yazarken Fransızcanın ve anadilleri Arapçanın farklı yapı ve sesletimlerinin yanı sıra Türkçe öğretimine olumlu ve olumsuz yansımaları görülebilir. Bir cümleye Türkçe başlayan öğrencinin Arapça ve Fransızca kelimeler kullanarak tamamladığını görmek, okurken kelime sonundaki bazı seslerin telaffuz edilmemesi gibi birçok örnek sıralanabilir...

Öğretmen 2: Elbette iki dilli öğrenci gruplarına öğretmenlik yapmak bizlere çok büyük tecrübeler kazandırıyor. Mesela Türkçemizde de bolca kullandığımız bazı Arapça ve Fransızca kelimelerin orijinal telaffuzları ve yazılışlarıyla karşılaşabiliyoruz. Fransızca kökenli “direkt” kelimesini biz “direk” olarak telaffuz ediyoruz.

Öğretmen 3: Kazandırıyor. Bir derste aynı konu içerisinde birden çok dilin kullanılması hem dil alanına bakış açımı hem kelime dağarcığımın gelişmesini hem de bir dilde anlatamadığını başka dili kullanarak anlatmaya çabalamanın yabancı dili daha iyi öğrenmeyi sağladığını deneyimledim.

Öğretmen 4: Kesinlikle kazandırıyor. İki dilli öğrencilerden iki dile dair birçok özelliği de anlamış oluyoruz. Arapça ve Fransızcadan ne kadar çok kelimelerin ortak olduğunu görüyoruz. Bu durumda en önmlisi kültürü tanımamıza olanak sağlıyor.

Öğretmen 5: Tek dilli öğrencilere yabancı dil olarak Türkçe öğrettiğimizde kazandığımız tecrübe ile iki dilli öğrencilere Türkçe öğretirken kazandığımız tecrübe kesinlikle aynı boyutta değil. Onlar bir dil öğrenirken bizler aynı anda iki dilin özelliklerini tecrübe edebilme imkânına erişiyoruz. Özellikle Arapça-Fransızca iki dilli öğrencilere yabancı dil olarak Türkçe öğretim sürecinde kelimelerin de oluşumu ve Tükçede kullanımı hakkında çok olumlu deneyimler yaşıyoruz. Hem Arapça hem de Fransızcanın genel özelliklerini de anlıyoruz. İki hatta üç dili de karşılaştırma yapma olanağımız oluyor.

Soru 2. Sizce yabancılara Türkçe öğretim yöntemleri, iki dilli öğrenci gruplarının ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde midir? Farklı yaklaşım, yöntem ve tekniklerinin kullanılması gerektiğini düşünüyor musunuz? Neden?

Öğretmen 1: Hiçbir yöntem veya teknik tek başına bir dili öğretmeye yeterli olmayacaktır. Mesele farklı yöntemlerin olması veya öğretmenin birini benimseyerek öğretim yapması değil; sınıfa, düzeye ve konuya uygun yöntem veya tekniklerin uygun bir şekilde kullanılmasıdır. Çeviri yöntemi sürekli kullanmak ne kadar doğru değilse sadece doğal yöntem veya bilişsel yöntemi kullanmak da doğru değildir. Alanda yeterince araştırma yapmış, öğrencinin düzeyini ve özelliklerini bilen öğretmen kısa zaman içerisinde mutlaka en uygun yöntemi uygulamalıdır. Önce tanıma sonra da uygun olanları belirlemek gerekir.

Öğretmen 2: Sanırım yabancılara Türkçe öğretiminde diğer milletlere göre biz biraz yeniyiz. En başta temel materyal olan Türkçe kitaplarımızla diğer yabancı öğrenci kitaplarını karşılaştırdığımızda bu fark çok net ortaya çıkmaktadır. Mesela dil öğretiminde artık sektör oluşturabilmiş yabancı dil öğrerim kitaplarında bir konu ele alındığında o konuyla ilgili kitabın arka kısmındaki destekleyici etkinlik, gramer, grup çalışması, yardımcı kitap, CD veya web sitelerine yölendirip o konuyu

pekiştirtmektedir. Bizdeki kitapların bu anlamda öğretmen ve öğrenciyi bu tarz yöntem ve teknikleri kullanmasına yönlendirmesi lazım diye düşünüyorum.

Öğretmen 3: Temel düzeyde yeterlidir ancak orta ve üst düzey öğrenmeler de yeni öğrenme ve öğretme tekniklerine ihtiyaç duyulmaktadır. Yaşayarak öğrenme yönteminin uygulanmasının(sosyal faaliyetler, etkinlikler vs. yardımıyla) çok sık kullanılmasının uygun olacağı kanaatindeyim. Çünkü canlı tutulmayan her şey unutulmaya yüz tutar.

Öğretmen 4: Yeterli olduğunu düşünmüyorum. Çünkü tek dilli öğrencilere yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile iki dilli öğrencilere yabancı dil olarak Türkçe öğretimi aynı şekilde olmamalı. İki dilliliğin olumlu yönlerinin ön plana çıkaracak öğretim yöntemi geliştirebilirsek süreci çok daha verimli hale getirebiliriz.

Öğretmen 5: İki dilli öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde öğetim yöntemlerimizin olduğunu kesinlikle düşünmüyorum. Zaten tek dilli öğrencilere yabancı dil olarak Türkçe öğretmekle iki dilli öğrencilere yabancı dil olarak Türkçe öğretmenin farklı olmadığı yönünde bir kanı var ki farklı yöntemler ve uygulamar bulunmamakta. Tek dilli öğrencilere yönelik kullandığımız materyallerin, yöntem tekniklerin ile iki dili öğrencilerle aynı olmaması gerektiğini düşünüyorum. Örneğin kelime öğüretimi ile ilgili arklı çalışmalar yapılabilir. Ortak kelimelerin öğretimi yapılabilir. Ya da dil bilgisinden kaynaklanan farklılıkları öğrencilere daha iyi anlatılması ynünde teknik geliştirilebilir. İki dilliliğin olumlu yönlerini geliştirip bu dinamiği Türkçe öğretim sürecine etkisini yansıtırsak hem verimliliği arttırma hem de süreci tek dilli öğrencilere nazaran kısaltma imkânımız olabilir.

Soru 3. Tunus özelinde; yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında çalışan öğretmenlerin, iki dillilik bilinci bağlamında özel bir eğitim almaları gerekli midir? Neden?

Öğretmen 1: Kesinlikle, öğretmenler arasında tecrübe paylaşımı gerekiyor. Öğrencilerin her iki dil veya birinden kaynaklanan ve Türkçe öğrenmesini zorlaştıran veya kolaylaştıran unsurlar mutlaka belirlenmeli ve bu alanda çalışan herkesle paylaşılmalı.

Öğretmen 2: Tükçe öğretimine başlayacak bir kişinin hem iki dillilik hem de diğer konularda kesinlikle bir eğitimden geçmesi lazım diye düşünüyorum. Çünkü dil

öğretimi başlı başına bir alandır ve bu alana yeni başlayanların formasyon eğitiminden geçmeleri gerekmektedir.

Öğretmen 3: Her kültür, ülke veya bölge için eğitimcilerin oraya gitmeden önce daha önce deneyimi olan kişilerden destek almalarının çok etkili olacağını düşünüyorum. Etkileşim kuracağı toplumun kültürünü ve dilini bilmek, eğitimcinin işini çok kolaylaştırır ve derse ilgiyi artırmada bu bilgileri sık sık kullanabilir.

Öğretmen 4: Tunus özelinde iki dillilik bilinci bağlamında kesinlikle eğitim alınması gerekli diye düşünüyorum. Hem İslam kültürü özelinde Arap dilinin etkisi hem de Avrupa kültürünün izlerini gördüğümüz Fransız dilinin kullanılması Tunus'u birçok anlamda farklı kılıyor. Kaldı ki iki dillilik, tek dillilere Türkçe öğretmekten daha farklı bir durum. Öğretmenin iki kültürü de iki dili de az çok bilmesi, o coğrafyayı bilen kişilerden tecrübe edinmesi gerekir.

Öğretmen 5: Öncelikle yabancılara Türkçe öğretimi eğitiminin yanında iki dillilere yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında ayrı bir eğitim verilmeli diye düşünüyorum. Tunus özelinde de elbette Arap ve Fransız kültürünün bir arada olması, Arapça-Fransızcanın aynı anda birlikte kullanılıyor olması Türk dili ve kültürü öğreticileri olan bizler için hem olumlu hem de olumsuz bir ortam teşkil etmekte. Bu olumlu ve olumsuz durumları ortaya çıkaracak, iki dilliliğin dinamikliğini olumlu yönde geliştirecek ve olumsuz yönlerine karşı önlemler alınmasını sağlayacak eğitimler yapılmalı. Karşıdaki kültürü ve dili olabildiğince bilmek ve hassas noktaları bilerek süreci ilerletmek hem öğretim sürecini verimli hale getirip kolaylaştıracak hem de Türk kültürü ve dilinin diğer baskın kültür ve diller arasında yer alabilmesini sağlayacaktır.

Soru 4. İki dilli eğitim ortamında, bir öğrencinin gururlandığı bir durumda (futbol, sanat, eğitim gibi) siz de o öğrencinin sevincini paylaşıp teşvik eder misiniz?

Öğretmen 1: Mutlaka, özellikle yaşanılan ülkenin sevincine ve hüznüne ortak olunamıyorsa orada kalmamak gerek, en azından öğrencileriyle bazı noktalarda aynı şeyleri hissetmek gerek. Ben bunu doğal olarak yapıyorum.

Öğretmen 2: Elbette teşvik edebilirim. Neden olmasın. Bu dersi olumlu yönde etkiler. Teşvik etme noktasında dikkati olunursa motivasyon unsuru olabilir.

Öğretmen 3: Evet ederim. Benim çok sık uyguladığım bir yöntemdir. Bazı öğrenciler dersten önce eğitimciyi sempatik bulmayı tercih ederler. bu yüzden doğum günü kutlaması, takımı kazandığı zaman tebrik etmek veya sevdiği müziği onunla söylemek gibi küçük ama teşvik edici uygulamalar yapılabilir.

Öğretmen 4: Öğrenciyi teşvik etme noktasında sınıf içi motivasyon çok önemlidir. Gruplaşmaya sebebiyet vereceksem temkinli davranırım ancak tüm sınıf için olumlu bir tavır varsa elbette teşvik eder ve bunu motivasyon unsuru olarak kullanabilirim.

Öğretmen 5: Bu biraz riskli bir durum. Elbette öğrencinin sevincini paylaşmak, teşvik etmek motivasyonu açısından da ders ve öğretmeni hakkında olumlu tutum geliştirmesi açısından da büyük önem arz etmektedir ancak sınıf içi dengeleri de göz ardı etmemek gerekir. Örnek vermek gerekirse Fransa milli futbol takımının başarısına sevinen öğrencileri tebrik edip gururlarını okşadığımda sınıfta büyük bir başka grubun o sevinci paylaşmadığını ve aksine zıtlaştığını gördüm. Bir öğrenciyi ya da bir grubu motive edebilme umuduyla diğer öğrencileri olumsuz etkileme durumu da söz konusu olabiliyor iki dilli öğrenci kitlesinde. Bu yüzden konuya göre dikkatli davranılmalı ve sınıf içi dengelere göre hareket edilmeli diye düşünüyoum.

Soru 5. İki dilli eğitim ortamlarında öğrencilerin kültürel aidiyetlerine atıf yaparak ders işlemenin, öğrenci iletişimine olumlu ya da olumsuz etkileri nelerdir?

Öğretmen 1: Öğretimde yakından uzağa ilkesinin bir çeşit uygulamasıdır bu durum. Kesinlikle uygun ve genel kabul görmüş kültürel unsurlar verilmeli. Kendi çevresinden veya değerlerinden izler görmek öğrencinin hem dikkatini çekecektir hem de mutlu edecektir. Tabi ki toplumun hassas olduğu mahremiyet gibi unsurlara dikkat edilmez veya rahatsız olduğu konulara değinilirse rahatsız edici bir durum ortaya çıkacaktır.

Öğretmen 2: Bu soru bazı durumlarda çok risk içerebilir. Eğer kültürel öğenin olumsuz yönünü kullanıp öğrencinin rencide olmasına sebep olacaksa olunsuz bir etki yapabilir. Olumluysa da güzel bir etki bırakabilir.

Öğretmen 3: Öğrencinin değerlerine hitap eden tüm atıflar veya söylemler ilgiyi derse çekmek için önemlidir. Müziği, yemeği veya milli-dini bayramlar vb. gibi değerlerine değinmek derse katılımı artırır ve bildiği şeyi gördüğü zaman dil

öğreniminin kolay olacağı düşüncesine kapılır. Dolayısıyla eğitimcinin işi kolaylaşır ve öğrenme gerçekleşir.

Öğretmen 4: Öğrencilerin kültürel aidiyetlerine atıf yapmak, kesinlikle motivasyonun olumlu yönde geliştirilmesini sağlamaktadır. Bu aslında her zaman derse ilgiyi çekebilmek adına yaptığımız bir durum. Öğrencilerin dikkatini zinde tutmanın bir yolu. Ortak değerler içinde kalınırsa olumsuz etkisinin olacağını düşünmüyorum.

Öğretmen 5: Kültürel aidiyetlere atıf yaparak ders işlemek öğrencide sınıf aidiyetini geliştirir. Ancak iki dilli hedef kitleye karşı ortak kültürden ve ortak tavırdan yana atıflarda bulunmak için özel çaba gerekmektedir. Aksi takdirde birkaç öğrenci ile geliştirilecek iletişim sınıf yönetimi noktasında sorun oluşmasına, diğer öğrencilerle olumsuzluk yaşanmasına sebebiyet verebilir.

Soru 6. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinde farklı kültürlerin (Türk, Arap, Fransız) sınıf içi motivasyona olumlu ya da olumsuz etkileri nelerdir?

Öğretmen 1: Ortak değerlerin çok fazla olduğu Tunus'ta kesinlikle olumlu bir etki var. Fransızcayı bilmeleri veya Fransız kültüründen etkilenmiş öğrencilerden kaynaklanan bir sorun olmadı.

Öğretmen 2: Özellikle Arap ve Fransız kültürlerinin sınıf içinde Türkçe öğretimine çok büyük olumlu katkıları olacağını düşünüyorum. Çünkü dilimizde bu iki kültürden bolca kelime kullanıyoruz bu durum sınıf içi motivasyona olumlu etki yapar ama eğer politik bir söylem geliştirilirse o zaman da ivme tersine döner.

Öğretmen 3: Farklı kültürlerin birbirini çektiğini düşünüyorum. Farklılık ilgi çekicidir ve birbirini tanıma çabası dil öğrenimi kolaylaştırdığı kanaatindeyim.

Öğretmen 4: Farklılığın zenginlik olarak görüldüğü coğrafya olan Tunus'ta politik söylemlerden ve hassas noktalardan uzak her konu, sınıf içi motivasyonu olumlu yönde etkilemektedir. Öğretmenler olarak bizlere düşen görev, ölçüsünü iyi ayarlamak oluyor.

Öğretmen 5: Tunus'ta baskın olan Fransız kültürünün yanında derslerde Türk dilini ve kültürünü işlemek, öğrencilerin motivasyonunu kesinlikle olumlu yönde etkilemektedir. Öğrencilerden aldığımız enerji, Türk kültürü ile Arap kültürünün "İslam kültürü" bağlamında birçok ortak noktasının olması nedeniyle pozitif yönde

olmaktadır. Bu durum da dersleri elbette olumlu etkilemekte, sınıf içi motivasyonu geliştirmektedir. Birçok öğrenci Türkiye'ye ve Türk kültürüne ilgi duyduğu için ve kültürler arası diyaloğa açık bir halk oldukları için farklılıkları zenginlik olarak yaşamakta, bu durum Türkçe öğretimi sürecine katkı yapmaktadır.

Soru 7. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen iki dilli öğrencilerinizle; dinleme–anlama, karşılıklı konuşma, okuma-anlama, yazılı anlatım gibi temel dil becerileri bağlamında karşılaşılan sorunlar nelerdir? Açıklayınız.

Öğretmen 1: Her iki dilin alfabesi ve telaffuzu mutlaka Türkçe öğrenen öğrencinin yazmasına, konuşmasına, okumasına veya dinlemesine yansıyor. Yeni bir kelimeyi telaffuz ederken veya yazarken yakın olduğunu düşündüğü dilin yazım ve söyleyiş şeklini benimsediği görülür. Saat kelimesinin yazım ve söyleyişinde Arapçayı temel alan öğrenci televizyon veya teknisyen kelimesinde Fransızcayı temel alabiliyor. Yeni dili öğrenirken her fırsatta bildiği dillere istemli veya istemsiz başvuruyor.

Öğretmen 2: Türkçenin cümle yapısı Arapça gibi dillerin tersi ve bazı seslerin Türkçede bulunmamasından kaynaklı olarak Türkçe öğrenen yabancılar bazen yazı ve konuşmada problemler yaşayabiliyorlar.

Öğretmen 3: Okumada alfabe farklılığı (Arap alfabesi) ve öğrencinin daha önceki alfabe bilgisi (Fransızca gibi) zorluk çıkarmasıyla karşılaşıyoruz. g harfini j olarak okumak gibi. Yazmada benzer zorluk mevcut. Yazarken kendi dilinin etkisi Türkçe yazmasına ket vurmakta. Anlama da ise bu sorunlar daha az oluyor, ilk zamanlarda yavaş konuşma yapıldığı sürece zorluklar aşılabiliyor. Öğrencinin ilgisi ve hazırbulunuşluk düzeyi de bu süreci etkilemektedir. Ayrıca dil zekâsı da dil öğrenme becerisinde önemli bir etkendir.

Öğretmen 4: Temel becerilerde genellikle yazmada sorun yaşıyorlar. Latin alfabesinin olması büyük avantaj ama beraberinde alışılmış kuralların, seslerin de yenisini öğrenmelerini zorlaştırıyor. İleriye olumsuz ket vurma diyebileceğimiz bir durum.

Öğretmen 5: Öğrencilerde temel becerilerde Arapça-Fransızca iki dilli olmalarının genellikle olumlu etkisinin söyleyebilirim. Dinleme anlamada ve konuşmada ortak kelimelerin olması birçok öğrenciyi rahatlatıyor ve özgüvenli bir şekilde süreci ilerletmelerini sağlıyor. Tabi bununla birlikte olumsuzluklar da mevcut. Dinlemede öğrenci duyduğu tanıdık bir kelimeye takılıp kalıyor ve bağlamdan kopuyor. Ortak

kelime olmasına rağmen anlayamadığı için motivasyonu düşüyor ya da Latin alfabesi olmasına karşın seslerdeki bazı farklılıklara ve farklı harflere alışamama durumu da söz konusu. Öğrenci yazmada "ı" ve "ğ" harflerini kullanamıyor. Aynı şekilde konuşmada da Fransızcadaki sesletime olan alışkanlıklarının önüne geçemiyor. Psikolojideki olumsuz ket vurma durumu ile benzer durum yaşıyorlar. Ancak sonuç olarak zamanla aşılan ve motivasyonlarını olumlu yönde etkileyen bir avantaj onlar için iki dillilik. Fransızcanın zor olduğunu ve Fransızca bildikleri için kendilerini özgüvenli hissederek birçok dili öğrenebileceklerini düşünüyorlar. Nitekim ortak kelimelerin bir hayli fazla olması öğrenciler için büyük avantaj durumunda.

Soru 8. İki dilli öğrencilerinizin Türkçe öğretimine karşı tutumları nasıldır?

Öğretmen 1: Olumlu, Türkiye'yi ve Türk insanını seven ve bize ilgi duyan öğrencilerimiz daha istekli ve daha hızlı öğreniyorlar.

Öğretmen 2: İlk başlarda kulak doygunluğu olmadığından bazı öğrenciler zor gibi görse de ilerleyen süreçte Türkçenin aslında kolay bir dil olduğunu görmekteler. Zaten birden fazla dil konuşabilenler genellikle diğer dilleri öğrenmek için olumsuz bir tutum sergilemezler.

Öğretmen 3: İlginin yüksek olması sevindirici. Özellikle de film ve dizilerden etkilenen büyük bir öğrenci kitlesi var hatta hiçbir eğitim almadan Türkçe konuşabilen öğrenciler mevcut.

Öğretmen 4: Olumlu tutumları var. İki dilli oldukları için özgüvenliler ve Türkiye'ye ilgi duyarak geldikleri ve birçok Türk dizisi takip ettikelri için çok çabuk ilerleme kaydediyorlar.

Öğretmen 5: Türkçe öğrenmeye karşı tutumları gayet olumlu. Başlangıç seviyesinde çok zorlanıyorlar ancak iki dilli olmalarının dinamikliğinden, olumlu yönlerinden (ortak kelimeler gibi) bahsederek sınıf içi motivasyonu sağladığımda çok çabuk aştıklarını görüyorum. Tutumları olumsuz olan öğrenci sayısı çok az. Söz dizimi noktasında sistem farkından ve dil bilgisinin ağır olmasından yakınıyorlar ama birçoğu zamanla ortak kelimeleri, benzer kültürleri, latin alfabesini gördükçe farklılıkları aşabiliyor.

Soru 9. Tunus'ta kültürel geçmiş ve kültürel ortaklıklar bağlamında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi nasıl olmalıdır?

Öğretmen 1: Bu çok uzun bir mesele, aslında bazıları bütün ülkeler bazıları ise Tunus için geçerli olacak önerilerimi kısaca şöyle ifade edeyim: Burada görevlendirilecek her öğretmen mutlaka bu alanda yetiştirilmiş olmalı. Tunus tarihi ve kültürü hakkında bilgi sahibi olmalı. Arapça bilmese de bu dilin yapısı ve özellikleri hakkında belli bir bilgiye sahip olmalı. Hedef kitlenin dil mantığını veya konuştuğu dilin özelliklerini bilmeli. -Teknolojik alt yapının yanı sıra uygun kitap ve materyaller bütün Türkçe öğrencilerinin rahatlıkla erişimine sunulmalı. Öğrenciye bütün dil becerilerini kullanabileceği ortamlar sunulmalı. Bilgi ve tecrübe paylaşımı yapılmalı.

Öğretmen 2: Tunuslulara kültürel geçmiş ve ortaklıklarımızı bu ortaklıklara bağlı olarak ortak kullandığımız yeme içme, giyim vs gibi kelimelerin etimolojik yapılarından bahsedilebilir.

Öğretmen 3: Tunus dil öğrenimine ilginin yüksek olduğu bir coğrafya. Ortak tarih ve din gibi etkenlerin fazla olması nedeniyle etkileşimin yüksek olduğu bir ülke. Türk dizilerinin yaygın olarak izlenmesi nedeniyle yakalanan bu yüksek ilgi; yine film, müzik ve halk dansları kullanılarak artırılmalıdır. Kültür ve sanatı ön plana alarak, bunları ders, kur ve etkinliklerle süsleyerek etkili bir dil eğitimi sağlanabilir.

Öğretmen 4: Tunus özelinde yabancı dil olarak Türkçe öğretecek her öğretmen öncelikle Arap ve Fransız kültürünün etkileşimini bilmeli. Ona göre Türk kültürü ile Arap kültürü arasındaki ortaklıklardan ve tarihsel bağdan bahsetmeli. Yoksa Fransız kültüründe olduğu gibi Türk kültüründen de baskın kültürü hisseden öğrenci dersten uzaklaşma eyleminde olabilir. Bu açıdan herkes tarafından kabul edilen İslam medeniyeti gibi ortaklıklar çerçevesinde Türk kültürü ve geçmişteki ortaklıklar ile Türkçe öğretimi yapılabilir ki yapılmalıdır da. Türkçe öğretiminde motivasyonu sağlayacak en önemli unsur da budur aynı zamanda.

Öğretmen 5: Tunus'ta yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yapacak öğretmenin öncelikle Arapça-Fransızca iki dilli olan Tunus özeline uzak olmamalı. Öğretmen iki kültürü ve iki dilin yapısını da az çok bilmeli ve bu bilgisini derste kullanarak iki dilliliğin dinamikliğini derste kullanmalı. Kültür konusu çok derin bir konu. Arap ve

Fransız kültürünün baskın olduğu coğrafyada geçmişten gelen bir bağımızın olduğunu öğrenciler zaten biliyorlar. Bu yüzden Fransız kültüründen daha çok Türk kültürünün bu coğrafyada ağır geldiği gibi söylemler öğrenciye vurgulanmamalı. Derslerde olabildiğince ortak kültürden, benzerliklerden, yemeklerden, düğünlerden, İslam kültüründen bahsedildiğinde zaten öğrenci kendiliğinden ilgisini arttıracak, Türkçe öğretimi için motivasyon sağlanacaktır.

Soru 10. Tunus'ta iki dillilik gerçeğinin yabancı dil olarak Türkçe öğretimine olumlu ya da olumsuz etkileri nelerdir?

Öğretmen 1: Olumlu etkilerini şöyle ifade edebiliriz: Her iki dilden çok sayıda kelime barındıran Türkçeyi öğrenenler birçok ortak kelime ile karşılaşıyor ve kelime bilgisi olarak ciddi bir seviyede oluyorlar. Öğrencinin her iki dilin alfabesini bilmesi- özellikle Fransızca- kullandığımız alfabenin öğretimini kolaylaştırıyor. Farklı dilin farklı kural ve yeni bir dünya olduğunu bilen öğrenci buna hazırlıklı oluyor ve bazen herhangi bir dilde karşılık aramadan verilen kuralı algılamaya çalışıyor. Yeni dile daha açık oluyorlar. Olumsuz etkileri ise; Yazarken, konuşurken veya okurken Arapça ve Fransızcanın çok belirgin etkisi oluyor. Bir dil değil, iki dilin olumsuz ket vurmasıyla aynı anda karşılaşılıyor.

Öğretmen 2: Arapça ve Fransızca konuştukları için Tunuslulara Türkçe öğretmenin en olumlu etkisi Türkçedeki Arapça ve Fransızca kelimelerin çokluğundan kaynaklanan kolaylıktır. Olumsuzluklar da var tabiki Türkçenin cümle yapısı, bazı seslerin olmayışı veya fazla oluşu, sesin telaffuz ve yazılışındaki farklılık, ortak kullandığımız kelimelerin bazen faklı manalarda oluşu gibi olumsuzluklar da var.

Öğretmen 3: Tunus halkı iki dilli yapısıyla dil eğitimine yatkın bir halk kitlesi. Birkaç dil bilen sayısı çok fazla. Bu da dil eğitimine ilginin fazla olmasını sağlamaktadır. Dil eğitimine karşı açık tavırları vardır. Ancak çok dil bilmenin getirdiği bazı sıkıntılarda görülmektedir. Daha önce öğrendiği dil Türkçe öğrenimi sırasında bazen engel olmaktadır. Farklı kültür, alfabe ve sosyal yaşam bu zorluğu artırmaktadır.

Öğretmen 4: Olumlu etkileri daha ağır basıyor. Alfabe, ortak kelimeler, kültürel etkileşim Türkçe dersini olumlu yönde etkiliyor. Ancak olumsuz durumlardan da etkilenen öğrenciler de azımsanmayacak kadar var. Yeni bir dil öğrenirken sistem

farklılığının olması en çok şikâyet ettikleri konu. Arapça ile Fransızca birbirine cümle yapısı ile benzerken Türkçenin bu kadar farklı olması onları olumsuz etkiliyor.

Öğretmen 5: Öncelikle olumlu etkilerini sıralayacak olursak alfabenin, ortak kelimelerin, benzer seslerin ve kültürel etkileşimin olduğunu söyleyebilirim. Ancak bununla birlikte gelen olumsuzluklar da var tabiki. Öğrenciler aynı alfabeyi yazarken farklı sesletim yapmada zorluk yaşayabiliyorlar. Harf Fransızcadaki ile aynı ama sesi farklı olunca alışmaları zaman alıyor. Bu da konuşmada ve yazmada zorlanmalarına sebep oluyor. Ortak kelimeleri de Arapçadaki ya da Fransızcadaki telaffuzları ile söyleyen öğrencilerde de bir başka olumsuzluk yaşanıyor. Tüm bunların yanında Türkçe öğrendiğini sosyal çevresinde duyurulmasını istemeyen öğrenciler gibi baskın olan Fransız dilinin ve kültürünün de olumsuz etkilediği durumlarla sınıfta karşılaşılabiliyor. Ancak açıkçası sonuç olarak Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenecek en iyi kesimin Arapça-Fransızca iki dilli hedef kitlenin olduğunu söyleyebilirim.

V. BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın amacı, iki dilliliğin etkisi bağlamında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecindeki olumlu-olumsuz yönlerini ele alarak yaşanan sorunlara çözüm önerileri sunmak ve olumlu yönlerin gelişmesini sağlamaktır. Bu bağlamda Arapça-Fransızca iki dilli öğrencilerden yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi süreçlerine dair yarı yapılandırılmış görüşme formlarıyla veriler elde edilmiştir. Aynı şekilde kapsam geçerliğinin ve güvenirliğinin sağlanması adına iki dilli öğrencilere yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenleriyle de yarı yapılandırılmış görüşme formu aracıyla görüşmeler yapılmıştır.

5.1. SONUÇ VE TARTIŞMALAR

Literatüre bakıldığında Türkçenin iki dillilere üçüncü bir dil olarak öğretimi üzerine yeterli çalışma görülmemektedir. Üçüncü bir dil öğrenmeyi tercih eden kimselerin neden bu dili öğrenme çabası içine girdiği de net olarak bir kuramsal çerçeve ile açıklanmamıştır. Bu bağlamda çalışmanın bu bölümünde, verilerden edinilen genel sonuç ortaya konup İngilizcenin üçüncü dil olarak öğrenilmesini değerlendiren çalışmalardan hareketle, dünyadaki diğer iki dillilerin üçüncü dil öğrenme durumları ele alınmış ve Türkçe öğrenen Tunusluların durumlarına dair bulgular kısmında yorumlanan verilerle karşılaştırılmıştır. Böylece iki dillilerin üçüncü bir dil öğrenimi ile alakalı tüm örüntüler, İngilizce üzerinden türetilerek Türkçe öğreniminin neden aynı şekilde kolay gerçekleşmediğine dair gerekçeler tartışılmıştır. Sonrasında ise öneriler kısmında, elde edilen bulgular ışığında iki dillilere yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecine dair öneriler getirilmeye çalışılmıştır.

İki dillilik kavramı olgusu günümüzde dünyanın pek çok yerinde yaygındır. Fakat küreselleşen dünya ve iletişim materyallerinin İngilizce başta olmak üzere çeşitli dillerde servis edilmeye başlaması, dil eğitimine dair araştırmalarını sürdüren uzmanların karşısına, üzerine çalışılması gereken yeni bir olguyu yani üçüncü dil öğrenimi meselesini ortaya çıkarmıştır.

Bu noktada uzmanlar bir kuramsal yaklaşım arayışına girmiş olsa da, sadece bazı yapısal ve kişinin kendi kabiliyetlerine bağlı örüntüleri ortaya çıkarabilmiştir. İki ana dile sahip olan ve üçüncü bir dil öğrenmeye çalışan kimselerin motivasyonları, içinde bulundukları koşullar ve ikinci ana dili öğrenirken yaşamış oldukları hadiseler gibi pek çok yapısal sebebin üçüncü bir dilin öğrenimine etkisi olduğu tespit edilmiştir. Böylesi bir sürecin karmaşık olduğu sonucuna varılmış olsa da belli teorik yaklaşımlar içerisinde bahse konu karmaşık süreç çözümlenmeye ve üçüncü bir dil kazanmaya çalışanların ne gibi motivasyonlara sahip olduğu anlaşılmaya çalışılmıştır (Williams vd., 1998: 23).

Man, Bui ve Feng Teng, Çin Halk Cumhuriyeti'nin Hong-Kong bölgesinde bulunan bir üniversitede, Japonca öğrenmek amacıyla yaz kursuna kayıt yapan; Çin'in Kanton lehçesini konuşan katılımcılara yönelik anket ve mülakat gerçekleştirmiştir. Bu araştırma sonucunda Çince konuşanların Japoncayı ve İngilizceyi öğrenmede; kariyer, akademik çalışmalara olan meraklılık, kültürel çabalar, pozitif algı, kendini güvende hissetme, özgürlük arayışı gibi faktörlerin etkili olduğu saptanmıştır. Özellikle İngilizceyi öğrenen kitlenin daha çok akademik ve iş kariyerine odaklandığı ve İngilizceyi dış dünyaya açılmak için bir araç olarak gördükleri tespit edilmiştir. Öte yandan Japonca ise kültürel ve pozitif algının bir getirisi olarak, Çince konuşanların tercih ettiği bir dil olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmaya göre küreselleşme çağında, coğrafi ve fiziksel uzaklık yahut yakınlık dil öğrenimini etkilemektedir (Man vd., 2018: 61-65).

Benzer şekilde Avrupa dil ailesine mensup herhangi bir dile sahip üçüncü dil öğrenenler kolaylıkla İngilizce öğrenebilmektedir (De Angelis, 2007: 22). Gardner, İngilizce öğrenme amaçlarını temelde uyum sağlayıcı ve araçsal olmak üzere ikiye ayırmıştır. Bu noktada işe başlama, sınav geçme gibi pragmatik kazançların etkili olduğu dile getirilmiştir (Gardner, 1985: 36-40). Deci ve Ryan ise "kendi kendine karar verme" teorisini ortaya atmıştır. Bu kuramsal yaklaşıma göre dil öğrenimini kolaylaştıran 'iç' ve 'dış' etkenler olmak üzere iki adet yaklaşım vardır. Buna göre kişinin düşük kaygı, pozitif algı gibi içsel koşulları ve ödül alma gibi dışsal koşulların İngilizce öğrenimini kolaylaştırdığı tespit edilmiştir (Deci vd., 2000: 19-30). Bu durumun aksine dil öğrenimini aksatan koşullar da bahse konu gereksinimlerin olmamasından kaynaklanmaktadır. Higgins'in ortaya attığı 'kendi içinde tutarsızlık' teorisi ise kişinin dışsal baskılara maruz kalması veya kendi iç

dünyasından kaynaklı motivasyon eksikliğine odaklanmaktadır. Bir diğer dışsal sebep olan; savaş, açlık, iç çatışma vb. toplumsal veya siyasal travmalar yaşamış toplumların bireylerinin, bahsi geçen olaylar kapsamında göçmen ya da mülteci olması sonucu ikinci veya üçüncü bir dili öğrenmesinin kolay olduğu tespit edilmiştir (Budría vd., 2014: 3-5).

Dışsal faktörlerin üçüncü dil öğreniminde kolaylaştırıcı bir faktör olduğu ortadır. Bu duruma literatürden başka bir örnek ise, çok dilli ve çok kültürlü toplumlarda yaşayan bireylerdir. Araştırmalara göre Belçika, Hollanda, Kanada, İspanya'nın Bask bölgesi ve Lüksemburg gibi bölgelerde üçüncü bir dil öğrenimi toplumun çeşitliliği ile beraber çok daha kolaydır (Cenoz vd., 2001: 1-10). Ayrıca bu durumla ilintili olarak iki dile sahip bireylerin üçüncü bir dil öğrenmede yaşadığı kolaylıklardan biri de "meta-dil" algısının gelişmesinden kaynaklı olarak "dil edinme farkındalığı"nın yüksek olmasıdır (Cook, 2003: 1-18). Bu bağlamda üçüncü dil öğreniminin hızlı öğrenilmesinde başlıca sebep şu şekilde sıralanabilir:

1. Yüksek düzeyde pragmatik amaçların güdülmesi, (Akademik kariyer, iş veya küresel gündemin takibinin yapılması)
2. Dilin bir araç olarak görülmesi,
3. Pozitif algı,
4. Avrupa dil ailelerinden herhangi birini bilme,
5. Bilimsel ve teknolojik terminoloji üzerinde etkili olması
6. Tarihsel olarak çok az değişim göstermiş olması,
7. Sömürge yoluyla öğretilmiş olması.

Türkçenin üçüncü dil olarak öğretiminde İngilizceye kıyasla günümüz dünyasında küresel ölçekte yeterince motivasyon kaynağı oluşturmaması, Ural-Altay dil ailesi dillerinden olup Avrupa dil ailesi ile yakınlığının bulunmaması, bilimsel ve teknolojik terminoloji üzerinde etkisinin yeterince olmaması ve tarihin hiçbir döneminde baskı yoluyla öğretilmemesi dolayısıyla Türkçenin üçüncü bir dil olarak iki dillilere öğretilmesi sürecine bakıldığında, yukarıda örnekleri verilen literatürdeki çalışmalarla doğru orantılı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Nitekim çalışma kapsamında 70 öğrenci ve 5 öğretmenden 10'ar soruyla elde edilen veriler incelendiğinde Türkçenin üçüncü dil olarak öğretimine iki dilli olmanın olumsuz etkilerin de olduğu göze çarpmaktadır.

Çalışmaya katılım gösteren öğrencilere ilk olarak Türkçede dil sürçmesi ve telaffuz sorunları yaşayıp yaşamadıkları sorulmuştur. Verilen cevaplar incelendiğinde A1 seviyesinde 21 öğrenci, A2 seviyesinde 10 öğrenci, B1 seviyesinde de 4 öğrenci olmak üzere toplam 35 öğrencinin telaffuz sorunları yaşadıkları belirlenmiştir. Genel itibariyle Arapça ve Fransızcada örneğine rastlamadıkları kadar Türkçede uzun kelimelerin olması, Arapça ve Fransızcadaki benzer harflerin farklı telaffuz ediliyor olması ve Fransızcadaki gibi son sesli harfi söylememe alışkanlıklarından kaynaklanan telaffuz sorunları yaşadıklarını ifade edilmiştir. Telaffuz sorunu yaşamadıklarını belirten A1 seviyesinde 8, A2 seviyesinde 14, B1 seviyesinde 13 öğrenci bulunmaktadır. Bu bilgiler ışığında; A2 ve B1 seviyesinde telaffuz sorunu yaşamayan öğrencilerin, sorun yaşadıklarını belirten öğrencilerden fazla olmasıyla iki dilli öğrencilerin dil öğrenme seviyeleri ilerledikçe telaffuz sorunları yaşamadıkları anlaşılmaktadır. Nitekim konuşma becerisi alanında literatürdeki çalışmalara bakıldığında da araştırmada çıkan sonuçla örtüştüğü görülmektedir.

İkinci soruda öğrencilere Türkçe öğrenirken hangi dildeki sözlüğü kullandıkları sorulmuştur. Öğrencilerin 29'u İngilizceden faydalandıklarını, 22'si Arapça sözlük kullandıklarını, 19'u ise Fransızca sözlük ile Türkçe kelime karşılıklarını öğrendiklerini belirtmiştir. Arapça-Fansızca iki dilli öğrencilerin İngilizce sözlük kullanmaları, elde edilen verilere göre İngilizce bilmelerinden dolayı değil, Türkçenin, İngilizcede daha doğru karşılığının olduğunu ve kendileri gibi Türklerin de iki dilli olarak diğer dillerinin İngilizce olduğunu düşünmelerinden kaynaklanmaktadır. Arapçadan faydalanan öğrenciler ise Türkçenin Arapça ile yakın bir bağı bulunduğunu düşündüklerini; Fransızca kullanan öğrenciler de Türkçe ile Fransızca da çok ortak kelimenin olduğunu ve Latin alfabesinin de kullanımda kolaylık sağladığını, bu yüzden Fransızca sözlük kullandıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmanın üçüncü sorusunda katılımcılara, Türkçe konuşurken ya da yazarken ödünçleme sözcük kullanıp kullanmadıklarına dair soru yöneltilmiştir. A1 seviyesinde 20, A2 seviyesinde 15 ve B1 seviyesinde 4 olmak üzere toplam 39 öğrenci ödünçleme sözcük kullandıklarını ve buna gerekçe olarak da Türkçede, Arapça ve Fransızcadan çok ortak kelimenin bulunduğunu, hatırlayamadıkları kelimelerin yerine doğru denk geleceğini düşünerek transfer kelimeler seçtiklerini ifade etmişlerdir. Ödünçleme sözcük kullanımı yapmayan A1 ve A2 seviyesinden 9,

B1 seviyesinden de 13 öğrenci, daha iyi Türkçe konuşmak için diğer dillerde olduğu gibi Türkçede de ödünçleme sözcük kullanmamaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

Dördüncü sorudan elde edilen verilere göre, iki dilli Tunuslu öğrencilerden A1 seviyesinde 14, A2 seviyesinde 19, B1 seviyesinde de 13 öğrenci alfabe öğreniminde iki dilli olmanın olumlu etki oluşturduğunu belirtmiştir. Buna gerekçe olarak da Türkçe ile Fransızcanın Latin alfabesini kullanılması gösterilmiştir. Alfabe öğretimini etkilemediğini belirten A1 seviyesinde 4 öğrenci bulunmaktadır. Ancak olumsuzluk yaşadığını belirten öğrenci sayısı yadsınamayacak düzeydedir. Öğrencilerin 18'i Türkçede farklı harflerin ve Fransızca ile aynı olmasına karşın farklı seslerin bulunmasından dolayı sorun yaşadıklarını ifade etmiştir. Bu da alfabe üzerine farklılıkları ortaya koyarak öğrenimi kolaylaştıracak çalışmaların yapılması gerektiğini göstermektedir.

Türkçe konuşma becerisine yönelik yöneltilen beşinci sorudan elde edilen veriler incelendiğinde A1 seviyesinde 9, A2 seviyesinde 16 ve B1 seviyesinde 14 olmak üzere toplam 39 öğrenci iki dilli olmanın Türkçe konuşma becerisi üzerinde olumlu etkisinin olduğunu belirttikleri görülmektedir. Bunun sebebi ise kendilerini özgüvenli hissetmeleri, hem Arapçadan hem de Fransızcadan birçok ortak kelime olmasıyla kendilerini bir şekilde anlatabilmelerinden kaynaklanmaktadır. A1 seviyesinde 4 öğrenci hiçbir etkisinin olmadığını, Türkçenin çok farklı bir yapıya sahip olduğunu belirtmiş, toplamda 25 öğrenci ise olumsuz yönde etkilediğini ifade etmiştir. Bu noktada sorun yaşayan 25 öğrenci araştırıldığında Türkçenin cümle yapısının Arapça ve Fransızcaya benzememesinden, kelime sonuna gelen eklerle uzun kelime ve cümlelerden oluşmasından, telaffuz problemlerinin ve Arapça ve Fransızcada olmayan sesletimlerin Türkçede olmasından olumsuz etkilendikleri görülmektedir.

Yazma becerisinde yaşanan olumlu ya da olumsuzlukların tespit edilmesine yönelik yöneltilen soruya, öğrencilerin 20'si ciddi bir olumsuzluk yaşamadıklarını ancak 50 öğrenci Türkçe yazma becerisinde çok zorlandıklarını belirtmiştir. Öğrencilerin sorun yaşamalarının gerekçesi araştırıldığında; Türkçenin sondan eklemeli dil olması, Fransızcada sesli harflerin kelimede çokça yer almasına karşın Türkçede bu durumun olmaması, Fransızcada yer alan aynı harflerin Türkçede farklı sesletimde kullanılması, ortak kelimeleri Arapçadaki ya da Fransızcadaki gibi yazmaları, Türkçede sessiz harflerin de çok değişime uğraması olarak belirttikleri saptanmıştır. Yazma becerisi en zor ve en son kazandırılan beceri olduğu literatürde kabul görmüş

bir durumdur. Dolayısıyla yazma becerisinde iki dilli öğrencilerin iki dildeki yazma alışkanlıkları ve başarıları da Türkçe yazma becerisini etkilemektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde iki dillilerde Türkçe yazma becerisinin geliştirilmesine yönelik farklı türlerde yazma çalışmaları yaptırılmalı ve öğrencilere Türkçe yazma alışkanlığı kazandırılmalıdır.

Veri toplama aracıyla yöneltilen yedinci soruda, katılımcılardan okuma becerilerine yönelik veriler elde edinmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda okuma becerisine iki dilli olmanın olumlu ya da olumsuz etkisinin sorulduğu yedinci maddede; A1 seviyesinde 10, A2 seviyesinde 18, B1 seviyesinde de 11 olmak üzere toplam 39 öğrenci Türkçe yazma becerisinde ciddi sorun yaşamadıklarını ve iki dilliliğin olumlu yönde etkilediğini belirtmiştir. Bulgular incelendiğinde gerekçe olarak genellikle Arapça-Fransızcadan ortak kelimelerin oluşu, Fransızcadaki gibi Latin alfabesinin kullanılması, her harfin telaffuz ediliyor olması gibi nedenlerin önemli birer unsur olduğu görülmektedir. En çok sorun yaşayan grup, 19 öğrenci ile A1 seviye grubudur. Bunun sebebi de Türkçeye yeni başlamış olmalarına, Arapça ya da Fransızcaya benzetim yaptıklarında hataya düşmelerine, ortak kelimeleri Arapça ya da Fransızcada telaffuz etmelerine, sessiz harflerdeki değişimlerin örneğine iki dilde de rastlamamalarına, Arapça ve Fransızca biliyor olmalarının olumsuz ket vurmasına dayanmaktadır.

İki dillilerin dinleme becerisine yönelik alanda yapılmış ciddi bir araştırma bulunmamaktadır. Ancak anadilde dinleme becerisinin anne karnında edinmeye başlayan ve gelişim gösteren süreç olduğu literatürdeki ortak kanıdır. İki dilli öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenimindeki dinleme becerisinde yaşanan olumlu olumsuz durumların tespitine ilişkin yöneltilen sorudan elde edilen verilerde; 53 öğrencinin sorun yaşamadığı, Arapça-Fransızca iki dilli olmanın olumlu bir etkisinin olduğunu belirttikleri saptanmıştır. Dinleme etkinliği sırasında Arapça-Fransızca birçok öğrencilerin ortak kelimeleri duyması parçadan bütüne anlam kurmalarını sağladığı görülmektedir. Ayrıca Türkçenin Fransızca gibi fonetik açıdan akıcı bir olduğunu düşündüklerini, benzeşim yapabilmelerinin dinleme esnasında motivasyonlarını olumlu yönde etkilediğini belirtmektedirler. Bazı öğrencilerin Türk dizi ve filmlerine olan ilgisi de Türkçe dinleme becerisini olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Bununla birlikte Türkçe dinleme becerisinde sorun yaşayan öğrenciler

de bulunmaktadır. 17 öğrenci, fiilin sonda olmasının anlamayı geciktirdiğini, ortak bir kelime duyduklarında takılıp bağlamdan koptuklarını ifade etmiştir.

Dil bilgisi öğrenimi, anadil öğreniminde dahi zorlanılan bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Kendi anadilinin gramer yapısını iyi öğrenmemiş öğrencinin yabancı bir dilde dil bilgisi alanında başarılı olması beklenmez. Bu açıdan bakıldığında iki dilli öğrencilerin Türkçe dil bilgisindeki başarı durumu, iki dilde de dil bilgisi alanındaki yeterliği ile ilişkili olduğu söylenebilir. Öğrencilere yöneltilen soruda da iki dilli olmalarının Türkçe dil bilgisini olumsuz etkilediği bulgusuna varılmıştır. Öğrencilerin 66'sı Arapça-Fransızca iki dilli olmalarının Türkçe dil bilgisini anlamalarını engellediğini, Türkçe dil bilgisi ile Arapça ya da Fransızca arasında hiçbir şekilde benzeşim kuramadıklarını, Türkçe gramer yapısını kavramakta büyük sorunlar yaşadıklarını belirtmiştir. Türkçenin sondan eklemeli bir dil oluşu, cümle yapısının Arapça ve Fransızcadaki gibi olmayıp yüklemin sonda yer alması, çok kurallı bir yapısının bulunması buna gerekçe olarak gösterilmiştir. Bu sonuçtan hareketle iki dilli olmanın Türkçe dil bilgisi öğrenimine olumlu katkısının bulunmadığı, aksine olumsuz etkisinin olduğu saptanmıştır.

Kelime öğrenimi, her yabancı dil öğrenicisinin öğrenmek zorunda olduğu alandır. Sözcük dağarcığını geliştirmiş olan öğrenci, bunu dil bilgisi ile destekleyerek dili en iyi şekilde kullanabilir. Kelime öğrenimi ile ilgili yöneltilen son soruda öğrencilerin tamamı, Arapça-Fransızca iki dilli olmalarının çok ciddi bir avantaj sağladığını belirtmiştir. Türkçede Arapçadan ve Fransızcadan birçok ortak kelimenin bulunması ve bazı anlam farklılıklarının ve söylemlerin öğrenilmesi ile birlikte çok kısa sürede eşik atladıklarını görülmektedir. Türkçe, Arapça ve Fransızca bilen bir öğrenici için en hızlı ve fazlaca öğrenebilecek kelimeler imkânı sunmaktadır. Nitekim elde edilen bulgulara bakıldığında öğrenciler de ortak kelimelerin varlığını çözümlemiş; genellikle Arapçadan sosyal bilimler alanında, Fransızcadan da teknoloji ve fen alanında ortak kelimelerin bulunduğunu vurgulamışlardır.

Araştırma kapsamında öğrencilerden elde edilen bulgularla birlikte, iki dilli öğrencilere yabancı dil olarak Türkçe öğreten 5 öğretmenin görüşlerine de başvurulmuş, öğretmenlere de 10'ar soru yöneltmiş ve onlardan elde edilen veriler ışığında çalışmanın veri analizi tamamlanmıştır.

Öğretmenlerden elde edilen verilere bakıldığında ilk olarak iki dilli öğrencilere Türkçe öğretimi yapmanın farklı tecrübeler kazandırdığı görülmektedir. Öğretmenlerin tamamı, iki dilli öğrencilerden her iki dile ait aynı anda tecrübeler edindiklerini, iki dilden de kelimeler öğrendiklerini, Türkçe ile karşılaştırma yaptıklarını ve dil bakış açılarını geliştirdiklerini ifade etmişlerdir.

Yabancılara Türkçe öğretim yöntemlerinin iki dilli öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabilecek seviyede olup olmadığına yönelik yöneltilen soruya öğretmenler, yeterli düzeyde karşılamadığını, iki dilli öğrencilerin tek dilli öğrencilerden ayırt edilmesi gerektiğini ve bu yöntem-tekniklerin geliştirilmesinin yerinde olacağını belirtmişledir. Çeviri yoluyla Türkçe öğretim yönteminin ya da yaparak-yaşayarak öğretme metodunun her zaman kullanılmasının yeterli olmadığını, süreci daha verimli ve hızlı hale getirecek uygulamalar üzerinde çalışılması gerekliğini dile getirmişlerdir.

Öğretmenlere üçüncü soruda Tunus özelinde; iki dillilik bilinci bağlamında özel bir eğitim verilmesi gerekli olup olmadığı sorusu yöneltilmiştir. Elde edilen veriler incelendiğinde öğretmenlerin kesinlikle eğitimcilere özel bir eğitim verilmesi gerektiğini düşündükleri görülmüştür. Tecrübe paylaşımı programı, iki dillilere yönelik özel eğitim yöntemleri, kültürel açıdan hazırbulunuşluğun sağlanması gerektiği öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. İki dillilere Türkçe öğretecek öğretmenler açısından özel eğitimlerin özellikle Tunus özelinde tecrübe paylaşımının olmayışı büyük bir eksikliğin olduğunu göstermektedir.

Öğrencilerin gururlandığı bir sınıf ortamında öğretmenlerin de o öğrenciyi teşvik edip destekleyip desteklemediklerine yönelik sorulan dördünce maddede, öğretmenlerin temkinli oldukları kanısına ulaşılmıştır. Bunun sebebi ise riskli görülmesidir. İki dilli sınıf ortamlarında bazı öğrencilerin sevinmesi ya da gururlanmasının öğretmen tarafından destek verilmesi; farklı gruptaki öğrenciler için kırıcı ya da üzücü bir olay olabildiği, öğretmenlerin dikkat ettiği ve hassas noktalara temas etmeyecek şekilde destek verilmesinin sınıf içi motivasyonu sağladığını ifade etmişlerdir.

İki dilli kültür ortamlarında öğrencilerin kültürel aidiyetlerine atıf yaparak ders işlemenin öğrenci iletişimine olumlu ya da olumsuz etkisinin sorulduğu beşinci soruya öğretmenler genel olarak olumlu etkisinin olacağını, öğrencilerin dikkatini ve

motivasyonlarını sağlayacağını, sınıfa aidiyetlerini gerçekleştireceğini belirtmişlerdir. Ancak kültürel farklılığa dikkat edilmesi gerektiği, ortak kültürden yana tavır gösterilmemesi durumunda sınıf yönetimini olumsuz etkileyeceği de ifade edilmiştir.

Yabancılara Türkçe öğretimi sürecinde, Türk, Arap ve Fransız kültürünün sınıf içi motivasyonuna etkisinin sorulduğu altıncı sorudan elde edilen bulgulara bakıldığında, Tunus'un farklı kültürlere açık, farklılıkların zenginlik olarak görüldüğü, baskın Fransız kültürünün yanında Türk kültürünün de öğrenciler tarafından çok merak edildiği ve sevildiği, politik ve siyasi söylemlerden uzak her desenin motivasyona olumlu katkılar yaptığı görülmektedir. Öğretmenler, sınıf içinde Türk kültürünün anlatıldığı, örneklerinin verildiği durumlarda bir sıkıntı yaşamadıklarını belirtmişlerdir.

Yedinci soruda öğretmenlere, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen iki dilli öğrencilerin temel dil becerilerinde yaşadıkları sorunlar hakkında soru yöneltilmiştir. Öğretmenlerden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin; yazma ve konuşmada daha çok sorun yaşadıkları, Arapça ve Fransızcanın özellikle ortak kelimelerin yazımı ya da telaffuzu noktasında olumsuz ket vurduğu, alfabe öğretiminde farklı seslerin zorluk yaşattığı saptanmıştır. Tüm bunlarla birlikte dinleme becerisini olumlu etkilediği belirtilmiş, genel itibari ile özgüvenli olduklarından dolayı hızlı gelişim gösterdikleri ifade edilmiştir.

İki dilli öğrencilerin Türkçe öğretime yönelik tutumları ile ilgili yöneltilen soruya öğretmenler; öğrencilerin çoğunda Türkiye sevgisi ve ilgisinin olduğunu ya da Türk dizilerin ülke içinde ciddi bir şekilde takip ediliyor olması ile kulak aşinalığından dolayı Türkçeye tutumlarının olumlu geliştiğini belirtmişlerdir.

Dokuzuncu soruda öğretmenlere Tunus'ta kültürel geçmiş ve kültürel ortaklıklar bağlamında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi nasıl olması gerektiği sorulmuştur. Öğretmenler, kültürel unsurun ciddi anlamda ele alınması gerektiğini ifade etmişlerdir. Öncelikle öğretmenlerin kültürel geçmişe dair bilgili olması gerektiği, kültürel ortaklıkların ders esnasında çok vurgulu olmadan aktarılmasının doğru olacağını belirtilmiş, bilgi ve tecrübe paylaşımlarının yapılarak süreci en iyi şekilde yönetilmesinin verimliliği de arttıracağını ifade etmişlerdir. Ancak öğretmenler teknoloji tabanlı eğitime uygun sınıf ortamlarının, Tunus ile kültürel ortaklığa ve iki

dilliliğin dinamikliğine yönelik uygun ders materyallerinin olamamasının büyük bir eksiklik olduğu görüşünde olmuşlar ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Tunus gibi kültürel ortaklığın çok iyi seviyede olduğu bir ülkede bu eksikliğin ciddi bir şekilde hissedildiğini vurgulamışlardır.

Tunus'ta yaşanan iki dillilik gerçekliğinin yabancı dil olarak Türkçe öğretimine olumlu – olumsuz etkilerinin neler olduğuna yönelik yöneltilen son soruda öğretmenler olumlu etkisinin ortak kelimeler ve Latin alfabesinin kullanılması olduğunu belirtmiş, telaffuz ve yazılı ve sözlü anlatımda olumsuz ket vurmanın görüldüğünün ifade etmişlerdir.

Genellikle iki dilli Tunuslu öğrencilerin motivasyonlarının yüksek olması, dil öğrenimine açık olmaları, kısa sürede ciddi bir kelime bilgisine sahip olmalarının Türkçe öğretimini çok olumlu etkilediği kanısına varılmıştır.

5.2. ÖNERİLER

Yapılan araştırma kapsamında elde edilen bulgulara, varılan sonuçlara ve sahadaki tecrübelere ilişkin öneriler şu şekildedir:

1. Öğrenciler günlük ortamda Arapça ve Fransızcaya maruz kaldıkları için Türkçeyi unutmaları tek dilli öğrencilere nazaran daha hızlı ve kolay olacaktır. Dolayısıyla öğretmen tarafından özellikle konuşmaya yönelik alıştırmalar ve aktiviteler sıklıkla yaptırılmalıdır.

2. Öğrencilere öncelikle Türkçedeki harflerin doğru sesletimi iyi kavratılmalı, Fransızca ve Arapçadaki harflerle farkları ve ortak yönleri ortaya konmalı ve hataların tespit edilip düzeltilmesi noktasında çalışmalar yapılmalıdır.

3. İki dilli öğrencileri iki dilli olmanın dinamikliğini en iyi şekilde ortya koyabilmeleri ve potansiyellerini kullanıp sıralı ve dengeli bir iki dilli olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretimini sağlıklı bir şekilde sağlamaları için elbette ailelere ve öğretmenlerine büyük görevler düşmektedir.

4. Türkçede her hecede bir mutlaka bir ünlü harfin olmasına karşın Fransızcada birden çok sesli harfin ya da ünsüz harflerin yan yana gelebilmesi Türkçe yazma becerisinde öğrencilerin zorluk yaşamalarına neden olmaktadır. Bu sebeple derslerde özellikle ünlü harflerden hareketle yazma atölyelerinin yapılması yerinde olacaktır.

5. Türkçenin sondan eklemeli bir dil olması, ünsüz harflerin birçok kurala bağlı olarak değişiklik göstermesi, Fransızcadaki gibi ünlü harflerin kelime içinde çok yer almaması Türkçe yazma becerisinde iki dilli öğrencilerin zorluk yaşamalarına neden olmaktadır. Dolayısıyla bu olumsuzluğun önüne geçebilmek için Türkçe okuma alışkanlığının kazandırılması ve Türkçe seviyelerine uygun kitapların önerilerek okutulması sağlanmalıdır.

6. Türkçenin ses özellikleri, telaffuz kuralları üzerinde yaşanan olumsuzluklar için derslerde sesli okuma çalışmaları yapılabilir. Sesli okuma, hem okuma becerisinin hem de konuşma ve dinleme becerilerinin gelişmesini sağlayacaktır.

7. İki dilli öğrencilerin yoğun olduğu coğrafyalarda Türkçe öğretecek öğretmenlere hizmet içi eğitim programı uygulanmalı, iki dilli öğrencilerin yaşadıkları olumlu-olumsuz durumlar hakkında bilgi verilmeli, nasıl bir öğretim stratejisi izlenmesi gerektiğine dair tecrübe paylaşımı programı yapılmalıdır.

8. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde temel ihtiyaç olarak görülen Arapça-Türkçe, Türkçe-Arapça sözlük ile Fransızca-Türkçe, Türkçe-Fransızca sözlükler geliştirilerek iki dillilere yönelik üç dilde Arapça-Fransızca-Türkçe sözlük hazırlanmalıdır. Sözlük içeriği kültürel etkileşim boyutlarıyla ele alınmalı, çabuk öğrenmeyi ve kelimelerin hatırlanmasını sağlamak için resimli olmasına özen gösterilmelidir.

9. Ders için fiziki ortamlarının teknoloji tabanına uygun şekilde oluşturulması yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için elzem bir durum iken iki dillilere Türkçe öğetimi açısında ihmal edilmemeli, derslerde iki dillilere yönelik görsel ve işitsel araçlar kullanılmalıdır.

10. İki dillilere yönelik ders materyallerinin hazırlanması, süreci verimli hale getirecek, yaşanan olumsuzlukların önüne geçilmesini sağlayacaktır.

11. Türkçe ile Arapça-Fransızca arasındaki ses ve telaffuz farklılıklarının tespit edilip sesletimdeki hataların önlenmesi için harf, hece ve kelime seslendirmeleri üzerinde durulmalıdır.

12. Türkçedeki ses, vurgu, duraklama, heceleme gibi seslendirme olaylarının Arapça ve Fransızcadaki yansımaları belirlenmeli ve öğrencilerin yapabileceği hataları önlemek için çalışmalar yapılmalıdır.

13. Konuşma becerisinin geliştirilmesi için öğrencilere kalıp ifadelerin, tekerlemelerin ve şarkıların öğretimi yapılmalıdır.

14. Türkçeye Arapça ve Fransızcadan geçmiş kelimeler üzerinde özellikle durulmalı, telaffuzları gösterilmeli, cümle içindeki anlamları öğretilmelidir. Özellikle Arapça ve

15. Öğretmenler öğrencileri motive etmeli, yanlışları karşısında sabırlı olmalıdır.

16. İki dilli ortamlardaki iki dilin genel kurallarını ve kültürel değerlerini bilen öğretmenlerin sahada görevlendirilmesi, derslerin kalitesinin artmasına önemli katkılar sağlayacaktır.

17. Öğrencilere temel düzeyden başlayarak ses uyumları ve ses olaylarına yönelik alıştırmalar sıkça yaptırılmalıdır.

18. Öğrencilere Türkçenin sondan eklemeli bir dil olma mantığının üzerindedaha fazla durulmalı ve bu yönde çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

Aksan, Doğan, ***Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim***, TDK Yayınları, Ankara, 1998.

Aksan, Doğan, ***Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim***, TDK Yayınları, Ankara, 2000.

Aksan, Doğan, ***Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim***, TDK Yayınları, Ankara, 2003.

Aksan, Doğan, ***Dilbilim ve Türkçe Yazıları***, Multilingual, İstanbul, 2004

Aksan, Doğan, ***Her Yönüyle Dil***, TDK Yayınları, Ankara, 2007

Akarsu, Bedia, ***Wilhelm von humboldt'ta dil–kültür bağlantısı***, İnkılap Yayın, İstanbul, 1998

Aykaç, Nurullah, "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Genel Tarihçesi ve Bu Alanda Kullanılan Yöntemler", ***Turkish Studies International Periodical For The Languages,*** Literature and History of Turkish or Turkic Volume 10/3, 2015, s. 161-174.

Bakır, Sıddık, Türkiye'deki yabancılara Türkçe öğretim merkezleri ve Atatürk Üniversitesi Dil Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi, ***A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*** [Taed] (51), 2014, s. 435-456.

Barın, Erol. ***Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi***, Akçağ Yayınları, Ankara, 2013.

Bayık Temel, Ayla, ***Kültürlerarası (çok kültürlü) hemşirelik eğitimi***. Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences, 2008, 11(2), 92-101.

Büyükikiz, K. Kağan, "Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İnceleme", ***Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,*** Cilt 11, Sayı 25, 2014

Bloomfield, Leonard, ***Language 1st edition***, Henry Holt and Company, New York, 1933

Cengiz, Koray Alim, ***Dil-Kültür İlişkisi Açısından Hatay'da İki Dillilik,*** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay, 2006

Baraun, Marina, ***Beobachtungen zur Frage der Mehrsprachigkeit***. Göttingische Gelehtre Anzeigen, 1937, 199, 4/8

Basat, M. Ezgi, Somut ve Somut Olmayan Kültürel Mirası Birlikte Koruyabilmek ***Millî Folklor***, 2013, 100, 61-71.

Benguerna, Mohamed, Aissa, Kadri, ***Mondialisation et enjeux linguistiques***, Alger, Cread, 2001.

Berg, Bruce Lawrence, ***Qualitative research methods for the social sciences***, Allyn and Bacon, USA, 2000.

Bilgiç, Emin, ***Milli Kültür Davamız***, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1986.

Bouhdiba, Sofiane, L'arabe et le français dans le système éducatif tunisien: approche démographique et essai prospectif, ***Québec***, Observatoire démographique et statistique de l'espace francophone/Université Laval, Rapport de recherche de l'ODSEF, 46 p, Tunis, 2011.

Bourgiba, Habib, Discours, Secrétariat de l'État à l'Information, Tunis, 1978.

Bölükbaş, Fatma, Keskin, Funda, "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metinlerin Kültür Aktarımındaki İşlevi", ***Turkish Studies***, 5(4), 2010 s. 221- 235. (Erişim: doi number: 10.7827/TurkishStudies.1632)

Budría, Santiago, Swedberg, Pablo, ***The Impact of Multilingualism on Spanish Language Acquisition among Immigrants in Spain***, IZA Discussion Papers, No. 8748, Institute for the Study of Labor (IZA), Bonn, 2014.

Büyüköztürk, Şener; Kılıç Çakmak, Ebru; Akgün, Özcan Erkan; Karadeniz, Şirin; Demirel, Funda ***Bilimsel Araştırma Yöntemleri***. (9. Baskı), Pegem Akademi, Ankara, 2011.

Cengiz, Koray, Türk, Hüseyin, Hatay'da İki Dillilik ve İki Dillilikten Kaynaklanan Dil Karışması, ***Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*** 6(12), 190-208, Hatay, 2009.

Çankaya, E. ***Somut olmayan kültürel mirasın müzecilik bağlamında korunması***, Yıldız Teknik Üniversitesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2006

Cenoz, Jasone, Jessner, Ulrike, Cross-linguistic influence in third language acquisition, ***Psycholinguistic perspectives***, Clevedon: Multilingual Matters, 2001.

Ceyhan, E. ***Yabancı Dil Öğretimi Teknolojisi***, MORPA Yayınları. Ankara, 2007.

Cook, V, ***Effects of the second language on the first***. Clevedon: Multilingual Matters, 2003.

Çelik, Mehmet, ***Linguistics for Students of EnglishBook II***. Ankara: DM, 2007.

Çobanoğlu, Özkul, ***Halk edebiyatına giriş 1,*** Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2012

Richard M. Ryan, Edward L. Deci, ***Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation***, social development and well-being, American Psychologist, No: 55, 2000.

Demir, Nurettin, Yılmaz, Emine, ***Türk Dili El Kitabı***, Grafiker Yayıncılık, Ankara, 2012

Ekici, Metin ve Fedakar, Pınar, Ege Üniversitesi Deneyimleriyle Somut Olmayan Kültürel Mirası Yaşatarak Koruma. ***Millî Folklor***, 100, 50-60, İzmir, 2013.

Ekiz, Durmuş, (2003). ***Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metotlarına Giriş***, Anı Yayıncılık, Ankara, 20013.

Ergin, Muharrem, ***Türk Dil Bilgisi***, Bayrak Yayınları, İstanbul, 1999.

Gardner, C. Robert, ***Social Psychology and Second Language Learning***, The Role of Attitudes and Motivation, Edward Arnold, London, 1985.

Göçer, Ali, Dil Kültür İlişkisi ve Etkileşimi Üzerine. ***Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*** Say: 729, 50-57, 2012.

Göçer, Ali.“Türkiye'de Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğreten Öğretmenlerin Uygulamalarına Yönelik Nitel Bir Araştırma”. ***Dil Dergisi***.145, 28-47, 2009.

Göğüş, Beşir, ***Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitimi***. Gül Yayınevi, Ankara, 1978.

Göktuna Yaylacı, Filiz, “***Kültür, toplumsal değişme ve tabakalaşma", davranış bilimlerine giriş*** (Ed. Bilhan Kartal), Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, 2012.

Gömleksiz, Mehmet Nuri, Özkaya, Miraç Özlem, “Yabancı Diller Yüksekokulu Öğrencilerinin İngilizce Konuşma Dersinin Etkililiğine İlişkin Görüşleri”, ***Turkish Studies***, 7/2, 2012 s. 495-513.

Güleryüz, Hasan, ***Türkçe Okuma Yazma Öğretimi***, Pegem Akademi Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara, 2002.

Günay, Doğan, ***Dil ve İletişim***, Multilingual, İstanbul, 2004.

Güneş, Firdevs. ***Türkçe Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller***, Pegem Akademi, Ankara, 2013.

Güvenç, Bozkurt, ***İnsan ve Kültür,*** Remzi Yayınları, İstanbul, 1979.

Güzel, Abdurrahman, ***İki Dilli Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi (Almanya Örneği),*** Öncü Kitap, Ankara, 2010.

Hamers, J. F., Blanc, M. H. A. ***Bilinguality and Bilingualism,*** Cambridge University Press, Cambridge, 2000.

Hengirmen, Mehmet, ***Yabancı dil öğretim yöntemleri ve tömer yöntemi***, Engin Yayınevi, Ankara, 2005

Hoffmann, Charlotte, ***An Introduction to Bilingualism. London***, Longman, New York, 1991.

İlhan, Nadir, Toplumsal ve Ferdi Düşüncenin Dile Yansımaları (Dil-Düşünce İlişkisi). ***Turkish Studies International Periodical For the Languages***, Literature and History of Turkish or Turkic, 7/3, 1517-1525, 2012.

İnce, Bekir, ***Yurt Dışındaki Türk Çocuklarının Anadilleri Türkçede Yaşadıkları Anlatım Sorunları: Fransa Örneği.*** Yayınlanmamış doktora tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2011.

İşçan, Adem Türkçenin yabancı dil olarak önemi. ***Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi,*** 2(4), 29-36, 2011a.

İşcan, Adem. "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Filmlerin Yeri ve Önemi". ***Turkish Studies***. Volume 6/3 Summer, 939-948, 2011b.

Kavcar, Cahit, Oğuzkan, Ferhan., Sever, Sedat, ***Türkçe Öğretimi***, Engin Yayınevi, Ankara, 1998.

Kafesoğlu, İbrahim, ***Türk Milli Kültürü***, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2003.

Karaağaç, Günay, ***Türkçenin Söz Dizimi***, Kesit Yayınları, İstanbul, 2011a.

Karaağaç, Günay, "Bireysel Ġki Dillilik Ve Toplumsal İki Dillilik", ***Türk Dili Dergisi,*** C I, 717, 2011b

Karahan, Firdevs "Bilingualism in Turkey" , ***Proceedings Of 4th International Symposium On Bilingualism,*** 30 Nisan-3 Mayıs, 2003,Arizona State University, USA, 1152- 1166, 2005.

Kaplan, Mehmet, ***Kültür ve Dil***, Dergâh Yayınları, Ankara, 1985.

Kaplan, Mehmet***, Kültür ve dil (27. baskı).*** Dergâh Yayınları, İstanbul, 2011.

Kaplan, Mehmet, ***Kültür ve Dil (31. Baskı***), Dergâh Yayınları, İstanbul, 2013.

Koç, Hülya, ***Dil ve anlatım 1,*** Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 2007.

Korkmaz, Zeynep, ***Gramer terimleri sözlüğü***, ''Dil'', 43, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1992.

Kutlu, Adem."Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültürün Araç Olarak Kullanımı: Gazi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti Örneği (B1-B2 Seviyesi)".***K. Ü. Kastamonu Eğitim Dergisi.*** 23 (2), 697-710, 2014.

Küçük, Mestan, ***İletişim kavramı ve iletişim süreci****, iletişim bilgisi*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2012

Laroussi, Foued, *Le bilinguisme arabe-français en Tunisie,* ***un choix réussi***, Université de Rouen, 10 p.

Mackey, William, ***The Description of Bilingualism***, Readings in The Sociolog of Language, TheHague, Mouton, 1970

Bui, Gavin, Teng, F. Mark, Man, Laura, Australian Review of Applied Linguistics, ***Motivational dynamics in L2 and L3 learning***, Volume 41, No 1, Singapur, 2018, pp. 61–9

Meb. ***İlköğretim Türkçe Dersi 6-8. Sınıflar Öğretim Programı***, Devlet Kitapları Basımevi, Ankara, 2006.

Memiş, Ekrem, ***Türk Kültür Tarihi***, Çizgi Kitabevi, Ankara, 2003.

Miyasoğlu, Mustafa, ***Kültür Hayatımız***, Akçağ Yayınları, Ankara, 1999.

Nalbant, Mehmet Vefa, "Çok Dillilik Ve Taşıyıcı Dil Kavramları Bağlamında Siirt Merkez Ağzı Ve Bazı Türkçe Sözcüklerin Durumu", ***Turkish Studies International Periodical For The Languages***, Literature And History Of Turkish Or Turkic, Volume 4/3 Spring, S.1606-1621, 2009

Odacı, Serdar, "***Türk Dili" (2. Baskı),*** Editör: Serdar Odacı, Üniversiteler İçin Dil ve Anlatım, Palet Yayınları, s. 3-61, Konya, 2009

Okumuş, Fatih, ***İslami Hareketin İktidar Deneyimi: Tunus ve Mısır,*** Mana Yay. İstanbul, 2015.

Özil, Şeyda, ***Dil ve kültür, çağdaş kültürümüz, olgular–sorunlar,*** Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları, s. 95-115, İstanbul, 1991.

Ömer, Kamile, Kocaman, Ahmet. Özsoy, A. Sumru, ***Dilbilim Sözlüğü,*** Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2013.

Özdenören, Rasim, ***Kültür soruşturması,*** Yazarlar Birliği Yayınları, Ankara, 1985.

Öztürk, Musa, ***Sosyoloji 2,*** Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 2004.

Samir, Marzouki, ***La francophonie des élites: le cas de la Tunisie,*** Hérodote 2007/3, 35-43.

Sarı, Mediha, İki dilli çocukların çözümleme yöntemiyle okuma-yazma öğrenirken karşılaştıkları güçlükler, ***Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi***, Sayı-9, Yüksek lisans tezi, Adana, 2002.

Saussure, Freud, ***Genel dilbilim dersleri (Çev. B. Vardar)*** Birey ve Toplum Yayınları, 1985.

Sinan, Ahmet Turan, Ana dili eğitimi üzerine bazı düşünceler. ***Fırat Üniversitesi Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi,*** Cilt: 4, Sayı: 2, Şubat 2006, S. 75-78, Elazığ, 2006.

Şahin, Yusuf, Yabancı dil öğretiminde öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen unsurlar, ***Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi***, 13(1), s. 149-158, 2009.

Telc GmbH, MEB, ***Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme*** (2. Baskı), Telc GmbH, Frankfurt, 2013.

Timurtaş, Faruk Kadri "Dil Meselesi", ***Milli Eğitim ve Kültür***, c.2, S.8, s.35-46, 1980.

Tokdemir, Aslıhan, "İkidillilik ve Sorunlar", ***Dil Dergisi***, 92, S.60-64, 2000

Topbaş, Seyhun, ***Türkçe Öğretimi***, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1066, 1998.

Tura, Sabahat Sansa, Dilbilimin Dil Öğretimindeki Yeri. ***Türk Dili,*** S.379-380, s. 8-17, 1983.

Turan, Figen ve Akoğlu, Gözde, ***Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitim***, Eğiten Kitap Yayınları, Ankara, 2011.

Turhan, Mümtaz, ***Kültür Değişmeleri***, Ötüken Neşriyat, İstanbul: 1997.

Türkyılmaz, Dilek, Somut Olmayan Kültürel Miras Çalışmaları Bağlamında Türksoy Bölgesel Seminerlerine İlişkİn Bir Değerlendirme ***Millî Folklor,*** 100, 40-49, 2013.

Ustabulut, Mete Yusuf, ***İki Dilli Türk Çocuklarına Türkiye Türkçesi Öğretimi Sesli Okuma Hataları ve Bu Hataların Düzeltilmesi İçin Yapılabilecek Yöntem ve Teknikler (Romanya Örneği),*** Gazi Üniversitesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2014.

Uyar, Gülşen, İki Dillilik (Bilingualism). ***Ankara Üniversitesi Dilbilim Topluluğu Dergisi,*** 9, 21, Ankara, 2012.

Ültanır, Y. Gülcan, Çeviri dersinde bireysel farklılıklar. ***Milli Eğitim Dergisi***, 3, 71-75, 1993.

Vardar, Berke, ***Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü***. ABC Kitabevi, İstanbul, 1998.

Weinrich, Uriel, ***Language in Contact***. TheHague, Mouton, 1968.

Williams, Sarah, Hammarberg, Björn, ***Implications for a Polyglot Speaking Model,*** Applied Linguistics, 19, 295-333, Language Switches in L3 Production, 1998.

Yağmur, Kutlay, "İkidilli Çocukların Dil Becerilerini Ölçümü Ve Eşik Kuramı", ***Dil Dergisi***, S.135, Ankara, 2006

Yıldırım, Ali Şimşek, Hasan, ***Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri***. 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2006.

Yıldırım, Ali, Şimşek, Hasan, ***Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri***. 9.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2009.

Yıldırım, Ali, Şimşek, Hasan, ***Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*** Sekizinci Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2011.

Yılmaz, Mehmet Yalçın, İki dillilik olgusu veAlmanya'daki Türklerin iki dilli eğitim sorunu, ***Turkish Studies***, 9(3), 1641-1651, 2014.

Yiğit, Murat, ***Kültürel Etkileşim Bağlamında Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (Arnavutluk'ta Kültürel Etkileşim Desenleriyle*)**, Hiperyayın, İstanbul, 2017.

Yiğit, Murat, ***İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Sınavlarda Yaptıkları Anlatım Bozuklukları Üzerine Bir İnceleme***, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar, 2009.

Yiğit, Murat, Arslan, Mustafa, "Kültürel Etkileşimin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine Etkisi: Arnavutluk Örneği" ***Journal of Language and Literature Education,*** 10, 1-13, 2014.

Yol, Ali, Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimindeki Sorunlar, ***Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi,*** Yıl:1, Sayı:1,117- 131, 2011.

WEB Adresleri

Abdüsselam El Mseddi, 2009, (Erişim) http://www.tasam.org/tr TR/Icerik/3834/tunusta_egitim_sistemi adresinden 16.04.2019 tarihinde alınmıştır.

Önder Göçgün, "Dil, İnsan, Ulus, Devlet ve Varoluş", Milliyet Gazetesi, 3 Şubat 2013, s. 24 (Erişim) http://cadde.milliyet.com.tr/2012/02/25/YazarDetay/ 1663870/ dil__insan__ulus__devlet_ve_varolus adresinden 21.03.2019 tarihinde alınmıştır.

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük, 2019, (Erişim) http://sozluk.gov.tr/ adresinden 18.04.2019 tarihinde alınmıştır.

UNESCO, 2003, Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi, (Erişim)

http://www.unesco.org/culture/ich/doc/src/00009-TR-PDF.pd adresinden 03.04.2019 tarihinde alınmıştır.

EKLER

Ek 1. Özgeçmiş

Kişisel Bilgiler

Adı- Soyadı: Sezer Avcı

İletişim Bilgileri: sezer1avci@gmail.com

Eğitim Bilgileri

Ortaöğretim : Ankara Şehit Rıdvan Süer Anadolu Lisesi (2005-2009)

Yükseköğretim : Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkçe Öğretmenliği (2010-2014)

İş Deneyimleri

2016-2018 : Somali Yunus Emre Enstitüsü, Eğitim Koordinatörü

2018 (halen): Tunus Yunus Emre Enstitüsü, Türkçe Okutmanı

Yabancı Dil

Başlangıç: İngilizce, Fransızca

Bilimsel Faaliyetler

28 Ekim 2018/ Paris, Fransa : 1. Uluslararası Avrupalı Türkler ve İki Dillilik Çalışmaları Kongresi'ne;
"İki Dillilerin Eğitim Modelleri: Tunus Türkiye Maarif Okulu Örneği" ,
" Tunus Eğitim Sisteminde İki Dillilerin Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri" isimli bildiriler ile katılımcı.

Ek 2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu Örnekleri

Yaşınız: Yirmialti
l'âge: Vingt six

Türkçe Seviyeniz: A.1.2
Votre niveau eu Turc: A.1.2

Cinsiyetiniz: Erkek (√) Kadın ( )
le sexe: Homme (√) Femme( )

1. Türkçede dil sürçmesi, telaffuz sorunları yaşıyor musunuz? Örnek veriniz.
(Avez-vous des problèmes de lapsus linguae et de prononciation en turc? Donnez un exemple.)
(هل تواجه مشاكل في اللغة ومشاكل النطق في التركية؟ أعط مثالا)

لا، لم أجد أي مشكلة، لأنني أتقن اللغة التركية والنطق بها

2. Türkçe öğrenirken genellikle hangi dildeki sözlüğü kullanıyorsunuz?
(Vous utilisez la dictionnaire généralement dans quelle langue pour apprendre le turc ?)
(عند تعلم اللغة التركية ما اللغة التي تستخدمها للتفسير عادة ؟)

بما أنني فرنسي اللغة الثانية بعد العربية التي تتقنها هي اللغة الفرنسية، فأحيانا
أستخدم القاموس، وأحيانا أخرى أستخدم الإنكليزية

3. Türkçe konuşurken ödünçleme sözcük kullanıyor musunuz? Genellikle hangi dilden ödünç sözcük alıyorsunuz?
(Empruntez-vous du vocabulaire dans une autre langue lorsque vous parlez turc? Quelle langue préférez- vous emprunter un mot?)
(هل تستخدم كلمات استعارة من لغة اخرى عند التحدث بالتركية ؟ لماذا تستعير الكلمات ومن أي لغة؟)

نعم أحيانا أستخدم كلمات استعارة من اللغة الفرنسية أو الإنكليزية عند
التحدث بالتركية، وهذا طبعا عائد لإيجاد المعنى للأسماء غير واضحة في
قاموس عند معرفة اللغة الإنكليزية أو الفرنسية

4. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dersindeki alfabe öğretimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-française sur l'enseignement de l'alphabet turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية للغة العربية الفرنسية في تعليم الأبجدية التركية؟

إن بنية اللغة العربية قد ساعدتني في نطق بعض الحروف مثل ج و ح و ه
و كذلك الفرنسية حيث أنني في بعض الأحيان أخلط بين الحروف الفرنسية
و الحروف التركية مثل ع، ي، ا

5. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe konuşma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs de d'être bilingue arabe-français sur l expression orale en langue turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات التحدث باللغة التركية؟

إتقان اللغة العربية والفرنسية ساعدني جدا في إيجاد معاني الكثير من الكلمات
التركية التي أخذها من اللغة العربية أو الفرنسية، وهذا ما ساعدني في تطوير لغتي
باللغة التركية

6. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe yazma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en écriture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الكتابة باللغة التركية؟

أحيانا أختلط علي الكلمات التركية و أكتبها بالفرنسية لكنني أتمرن
والأمر أصبح أقل من هذا الأمر مؤخرا

7. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe okuma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quel sont les impacts positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en lecture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات القراءة باللغة التركية؟

في بادئ الأمر كنت أخلط بين أغلب الكلمات التركية مع الكلمات الفرنسية لكنني
استطعت من الدروس التركية و طريقة نطقها أن أتمالك الأمر و صرت أميز بين
الكلمات التركية و الكلمات الفرنسية

8. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dinleme becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences d'écoute en turc?)

ما الآثار الإيجابية والسلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الاستماع باللغة التركية؟

إتقان اللغة العربية والفرنسية ساعدني كثيرا في فهم معنى الكلمات حين استماعي لها غير أنه
أحيانا تكون الكلمة تركية و أحاول معرفة معناها عن طريق الكلمة Elbette كنت
أظنها تعني "البة" أي بمعنى لا لغاية فإذا هي تفيد التأكيد بمعنى "بالتأكيد"

9. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dil bilgisi öğrenimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue en arabe et en français dans l'enseignement de la grammaire turque?) ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على تعلم قواعد اللغة التركية؟

إتقان اللغة الفرنسية والعربية ساعدني في فهم بعض قواعد اللغة التركية، حيث يوجد
هناك بعض القواعد مشتركة بين اللغة التركية والعربية والفرنسية.

10. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe kelime öğrenmeye olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur l'apprentissage des mots turcs?)

ما الآثار الإيجابية و السلبية اللغتين العربية والفرنسية على تعلم الكلمات التركية؟

بعض من الكلمات التركية أحيانا أختلط في سوء فهم لمعنى الكلمة خاصة إذا كان لها أمر
في اللغة العربية أو الفرنسية مثل مثلا في كلمة Hala التي تعني عمة وأنا
ظننتها خالة وغيرها الكثير

Yaşınız: 40 yaşindayim Türkçe Seviyeniz: Evet Cinsiyetiniz: Erkek ( ) Kadın (X)
l'âge: Votre niveau eu Turc: A1 le sexe: Homme ( ) Femme( )

1. Türkçede dil sürçmesi, telaffuz sorunları yaşıyor musunuz? Örnek veriniz.
(Avez-vous des problèmes de lapsus linguae et de prononciation en turc? Donnez un exemple.)
(هل تواجه مشاكل في اللغة ومشاكل النطق في التركية؟ أعط مثالا)
oui je confronte quelques problèmes de prononciation je me sens lente et embarrassée

2. Türkçe öğrenirken genellikle hangi dildeki sözlüğü kullanıyorsunuz?
(Vous utilisez la dictionnaire généralement dans quelle langue pour apprendre le turc ?)
(عند تعلم اللغة التركية ما اللغة التي تستخدمها للتفسير عادة ؟)
Je fais la traduction anglais-turc et Français-turc

3. Türkçe konuşurken ödünçleme sözcük kullanıyor musunuz? Genellikle hangi dilden ödünç sözcük alıyorsunuz?
(Empruntez-vous du vocabulaire dans une autre langue lorsque vous parlez turc? Quelle langue préférez- vous emprunter un mot?) (هل تستخدم كلمات استعارة من لغة اخرى عند التحدث بالتركية ؟ لماذا تستعير الكلمات ومن أي لغة؟)
Non

4. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dersindeki alfabe öğretimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-française sur l'enseignement de l'alphabet turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية للغة العربية الفرنسية في تعليم الأبجدية التركية؟
Il y a parfois des petites confusions en songeant à la traduction adéquate.

5. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe konuşma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs de d'être bilingue arabe-français sur l expression orale en langue turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات التحدث باللغة التركية؟
Entre le français et le turc

6. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe yazma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en écriture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الكتابة باللغة التركية؟

Les effets négatifs de la langue française sur le fait d'écrire la langue turque sont les confusions entre les différentes façons de prononciation des lettres.

7. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe okuma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quel sont les impacts positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en lecture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات القراءة باللغة التركية؟

La langue turque est une langue phonétique harmonique plus souple que le français mais l'ajout des suffixes rend la tâche un peu plus difficile.

8. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dinleme becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences d'écoute en turc?)

ما الآثار الإيجابية والسلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الاستماع باللغة التركية؟

La langue arabe a des mots en commun avec la langue turque. A part ceci il y a pas de grand rapport entre les deux langues.

9. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dil bilgisi öğrenimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue en arabe et en français dans l'enseignement de la grammaire turque?) ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على تعلم قواعد اللغة التركية؟

Chaque langue a ses particularités. Apprendre une langue, la maitriser et la bien saisir nécessite une éliminer les confusions de grammaire.

10. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe kelime öğrenmeye olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur l'apprentissage des mots turcs?)

ما الآثار الإيجابية و السلبية اللغتين العربية والفرنسية على تعلم الكلمات التركية؟

L'arabe et le français sont loins de la langue turque ni la façon de prononcer les mots ni le sens.

Yaşınız:
l'âge:

Türkçe Seviyeniz: A1
Votre niveau eu Turc:

Cinsiyetiniz: Erkek ( ) Kadın ( )
le sexe: Homme ( ) Femme( )

1. Türkçede dil sürçmesi, telaffuz sorunları yaşıyor musunuz? Örnek veriniz.
(Avez-vous des problèmes de lapsus linguae et de prononciation en turc? Donnez un exemple.)
(هل تواجه مشاكل في اللغة ومشاكل النطق في التركية؟ أعط مثالا)

حقيقة لم أواجه مشاكل في النطق باللغة التركية لأنني
درست اللغة الإسبانية وتعودت على تلفظ كل الحروف
بالكلمة. عندي مشاكل في تركيب الجملة التركية بمقارنة
باللغات الأخرى كما مبتدأ أواجه بعض الصعوبات في هذا الخصوص

2. Türkçe öğrenirken genellikle hangi dildeki sözlüğü kullanıyorsunuz?
(Vous utilisez la dictionnaire généralement dans quelle langue pour apprendre le turc ?)
(عند تعلم اللغة التركية ما اللغة التي تستخدمها للتفسير عادة ؟)

أستخدم أكثر من لغة: الإنجليزية والعربية و الفرنسية و الإسبانية.

3. Türkçe konuşurken ödünçleme sözcük kullanıyor musunuz? Genellikle hangi dilden ödünç sözcük alıyorsunuz?
(Empruntez-vous du vocabulaire dans une autre langue lorsque vous parlez turc? Quelle langue préférez- vous emprunter un mot?) (هل تستخدم كلمات استعارة من لغة اخرى عند التحدث بالتركية ؟ لماذا تستعير الكلمات ومن أي لغة؟)

نعم أستخدم كلمات استعارة من لغة أخرى عند التحدث
بالتركية لأنني لست متمكنا منها وما زلت مبتدأ
أستخدم كلمات استعارة من اللغة الإنجليزية.

4. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dersindeki alfabe öğretimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-française sur l'enseignement de l'alphabet turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية للغة العربية الفرنسية في تعليم الأبجدية التركية؟

الآثار الإيجابية اللغة العربية و الفرنسية هي تعلم الأبجدية التركية
هي عدم إيجاد أي صعوبات في التلفظ
X توجد آثار سلبية بالنسبة لي.

5. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe konuşma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs de d'être bilingue arabe-français sur l expression orale en langue turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات التحدث باللغة التركية؟

الجوقة اللغة التركية النسبة لي ليست كباقي اللغات
مختلفة تماما على العربية و الفرنسية لذلك لا أجد أثار
سلبية فقط كما ذكرت قبل أن التمكن من العربية و الفرنسية
تسهل علينا النطق بالتركية

6. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe yazma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en écriture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الكتابة باللغة التركية؟

من الآثار السلبية لإتقان أي لغة أنه عندما يتبادر في تعلم أي لغة جديدة يبدأ عقلك بالتخيير باللغة التي تتقنها فيؤثر ذلك على تعلم اللغة الجديدة.

7. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe okuma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quel sont les impacts positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en lecture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات القراءة باللغة التركية؟

أول اللغة العربية ليس لديها أي آثار سلبية من لغة الفرنسية ولغة أول للعكس من اللغة العربية أنها (بالتحديد) تمكنك من القدرة على تلفظ أي حرف في أي لغة الفرنسية لها كذلك آثار إيجابية على مهارات القراءة باللغة التركية خاصة في حرفي: ة/ة

8. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dinleme becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences d'écoute en turc?)

ما الآثار الإيجابية والسلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الاستماع باللغة التركية؟

نفس الشيء الذي ذكر سابقاً ↑

9. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dil bilgisi öğrenimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue en arabe et en français dans l'enseignement de la grammaire turque?) ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على تعلم قواعد اللغة التركية؟

مع إتقان العربية و الفرنسية تظهر لي قواعد اللغة التركية صعبة قليلاً و تحتاج إلى الكثير من التمرس

10. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe kelime öğrenmeye olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur l'apprentissage des mots turcs?)

ما الآثار الإيجابية و السلبية اللغتين العربية والفرنسية على تعلم الكلمات التركية

الآثار الإيجابية لإتقان العربية على تعلم الكلمات التركية هي وجود الكثير من الكلمات باللغة التركية أصلها عربية وهذا يسهل كثيراً فهم المعنى

الفرنسية لا علاقة لها بالكلمات التركية.

Yaşınız:
l'âge: 25 ans

Türkçe Seviyeniz:
Votre niveau eu Turc: A_1^1

Cinsiyetiniz: Erkek ( ) Kadın ( )
le sexe: Homme ( ) Femme(X)

1. Türkçede dil sürçmesi, telaffuz sorunları yaşıyor musunuz? Örnek veriniz.
(Avez-vous des problèmes de lapsus linguae et de prononciation en turc? Donnez un exemple.)
(هل تواجه مشاكل في اللغة ومشاكل النطق في التركية؟ أعط مثالا)

بشكل عام لا أواجه مشاكل في اللغة ولكن في بعض الأحيان يمكن أن أخلط بين كلمات جديدة في نطقها أما عادة لا أواجه مشاكل في النطق في التركية

2. Türkçe öğrenirken genellikle hangi dildeki sözlüğü kullanıyorsunuz?
(Vous utilisez la dictionnaire généralement dans quelle langue pour apprendre le turc ?)
(عند تعلم اللغة التركية ما اللغة التي تستخدمها للتفسير عادة ؟)

عند تعلم اللغة التركية اللغة التي أستخدمها للتفسير عادة هي اللغة العربية

3. Türkçe konuşurken ödünçleme sözcük kullanıyor musunuz? Genellikle hangi dilden ödünç sözcük alıyorsunuz?
(Empruntez-vous du vocabulaire dans une autre langue lorsque vous parlez turc? Quelle langue préférez- vous emprunter un mot?) (هل تستخدم كلمات استعارة من لغة اخرى عند التحدث بالتركية ؟ لماذا تستعير الكلمات ومن أي لغة؟)

نعم، أستخدم كلمات إستعارة من لغة أخرى من الحديث بالتركية
أستعير الكلمات لتبسيط مفهوم الجملة
أو أستعير الكلمات من العربية وأو من الفرنسية

4. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dersindeki alfabe öğretimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-française sur l'enseignement de l'alphabet turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية للغة العربية الفرنسية في تعليم الأبجدية التركية؟

الأثار الإيجابية: الحرف في اللغة التركية متشابهة في كتابتها اللغة الفرنسية (مثلا: a a) أما في النطق (phonetique) هي متشابهة اللغة العربية أما الأثار السلبية:
La personne peut se tromper parfois.

5. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe konuşma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs de d'être bilingue arabe-français sur l expression orale en langue turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات التحدث باللغة التركية؟

les effets positifs : Le fait d'être bilingue facilite le processus de l'apprentissage de la langue turque c-à-d l'apprenti est apte à apprendre les mots les lettres de la langue d'une manière générale facilement

les effets négatifs : le fait d'être bilingue et parfois multilingue peut

6. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe yazma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en écriture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الكتابة باللغة التركية؟

الآثار الإيجابية: الأحرف الأبجدية متشابهة تقريبا الأحرف الأبجدية التركية باللغة الفرنسية

Les lettres sont familières (on parle sur le plan graphique).

Le point négatif, on peut se tromper (comme toujours). في اللغة العربية

7. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe okuma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quel sont les impacts positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en lecture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات القراءة باللغة التركية؟

Le fait d'être bilingue facilite sûrement l'apprentissage d'une nouvelle langue et cela a un impact sur les compétences en lecture entre. c'est à dire l'apprenti peut (peut être) lire les phrases avec un rythme plus ou moins avancé par rapport à un apprenti unilingue et cela dépend bien sûr de compétences en lecture du sujet.

8. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dinleme becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences d'écoute en turc?)

ما الآثار الإيجابية والسلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الاستماع باللغة التركية؟

.....

.....

.....

9. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dil bilgisi öğrenimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue en arabe et en français dans l'enseignement de la grammaire turque?) ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على تعلم قواعد اللغة التركية؟

Je pense que la grammaire turque n'a aucun point en commun avec la grammaire de la langue française et celle de la langue arabe.

10. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe kelime öğrenmeye olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur l'apprentissage des mots turcs?)

ما الآثار الإيجابية و السلبية اللغتين العربية والفرنسية على تعلم الكلمات التركية؟

.....

.....

.....

Yaşınız: 17 yasindayim
l'âge: 17 ans

Türkçe Seviyeniz: A1.2
Votre niveau eu Turc: A1, 2

Cinsiyetiniz: Erkek (✓) Kadın ( )
le sexe: Homme (✓) Femme( )

1. Türkçede dil sürçmesi, telaffuz sorunları yaşıyor musunuz? Örnek veriniz.
(Avez-vous des problèmes de lapsus linguae et de prononciation en turc? Donnez un exemple.)
(هل تواجه مشاكل في اللغة ومشاكل النطق في التركية؟ أعط مثالا)

* لا، أنا لا أواجه مشاكل في اللغة التركية نطقا سهل.

2. Türkçe öğrenirken genellikle hangi dildeki sözlüğü kullanıyorsunuz?
(Vous utilisez la dictionnaire généralement dans quelle langue pour apprendre le turc ?)
(عند تعلم اللغة التركية ما اللغة التي تستخدمها للتفسير عادة ؟)

* اللغة العربية، لأنها الأقرب التركية.

3. Türkçe konuşurken ödünçleme sözcük kullanıyor musunuz? Genellikle hangi dilden ödünç sözcük alıyorsunuz?
(Empruntez-vous du vocabulaire dans une autre langue lorsque vous parlez turc? Quelle langue préférez- vous emprunter un mot?) (هل تستخدم كلمات استعارة من لغة اخرى عند التحدث بالتركية ؟ لماذا تستعير الكلمات ومن أي لغة؟)

* أنا لا أستعير من أي لغة أخرى عند التحدث بالتركية، ولكني أحيانا أقوم باستعمال الكلمات التركية الماخوذة من العربية لنوضح ما أقصده.

4. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dersindeki alfabe öğretimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-française sur l'enseignement de l'alphabet turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية للغة العربية الفرنسية في تعليم الأبجدية التركية؟

* الآثار الايجابية هي وجود حروف لاتينية في اللغة التركية، لكن البعض من الناس يخطئون في قراءة الحروف التركية حيث يقرؤونها كما في الأبجدية الفرنسية مثل بعض الحروف الإنجليزية.

5. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe konuşma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs de d'être bilingue arabe-français sur l expression orale en langue turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات التحدث باللغة التركية؟

* الآثار الايجابية هي فهم الكثير من الحروف المشتركة بين العربية الفرنسية والتركية وحفظها سريعا، الآثار السلبية هي الخطأ في نطق بعض الكلمات التركية الماخوذة من العربية أي نطقها كما هي بالعربية وليس بالطريقة التركية كما في اللغة

6. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe yazma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en écriture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الكتابة باللغة التركية؟

الآثار الايجابية هي تذكر الكلمات المشتركة بين هاته اللغات و بين اللغة التركية.
الآثار السلبية هي الخلط في كتابة بعض الحروف المختلفة من التركية الى الفرنسية
مثل (ş ç ğ ı)

7. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe okuma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quel sont les impacts positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en lecture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات القراءة باللغة التركية؟

الآثار الايجابية هي سهولة التعرف على الكلمات المشتركة. الآثار السلبية هي
نطق بعض الحروف اللاتينية في النصوص التركية على الطريقة الفرنسية
كما باللغة

8. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dinleme becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences d'écoute en turc?)

ما الآثار الإيجابية والسلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الاستماع باللغة التركية؟

الآثار الايجابية: سهولة التعرف على الكلمات البسيطة والمشتركة بين هذه اللغات.
الآثار السلبية: أحيانا تختلط على بعض الناس الأصوات في مخارج الحروف
بين اللغتين الفرنسية والتركية.

9. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dil bilgisi öğrenimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue en arabe et en français dans l'enseignement de la grammaire turque?) ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على تعلم قواعد اللغة التركية؟

الآثار الايجابية هي القرب بين القواعد في العربية والتركية عن الآثار السلبية
هي استلام بعض الأشياء الخفية كترتيبة الجملة في اللغة العربية والفرنسية
تكون على شكل (فعل + فاعل + مفعول به) بينما تكون في التركية (فاعل + مفعول به + فاعل)

10. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe kelime öğrenmeye olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur l'apprentissage des mots turcs?)

ما الآثار الإيجابية و السلبية اللغتين العربية والفرنسية على تعلم الكلمات التركية؟

- الآثار الايجابية سهولة تعلم الكلمات المشتركة
الآثار السلبية أحيانا يقع الخلط بين اللغات (confused)

Yaşınız:
l'âge: 31 ans

Türkçe Seviyeniz: A1
Votre niveau eu Turc: A.1.2

Cinsiyetiniz: Erkek ( ) Kadın ( )
le sexe: Homme ( ) Femme(✗)

1. Türkçede dil sürçmesi, telaffuz sorunları yaşıyor musunuz? Örnek veriniz.
(Avez-vous des problèmes de lapsus linguae et de prononciation en turc? Donnez un exemple.)
(هل تواجه مشاكل في اللغة ومشاكل النطق في التركية؟ أعط مثالا)

المشكلة الوحيدة التي أواجهها هي عدم تمييزي بين التاء والتاء باللغة التركية، على سبيل المثال عندما أريد أن أقول أنني ذاهب إلى البستان فإنني أقول أنني ذاهب إلى التاء وهذا ما يسبب لي مشكلة في التواصل مع الآخرين.

2. Türkçe öğrenirken genellikle hangi dildeki sözlüğü kullanıyorsunuz?
(Vous utilisez la dictionnaire généralement dans quelle langue pour apprendre le turc ?)
(عند تعلم اللغة التركية ما اللغة التي تستخدمها للتفسير عادة ؟)

الفرنسية وأحيانا العربية بإستخدام القاموس.

3. Türkçe konuşurken ödünçleme sözcük kullanıyor musunuz? Genellikle hangi dilden ödünç sözcük alıyorsunuz?
(Empruntez-vous du vocabulaire dans une autre langue lorsque vous parlez turc? Quelle langue préférez- vous emprunter un mot?) (هل تستخدم كلمات استعارة من لغة اخرى عند التحدث بالتركية ؟ لماذا تستعير الكلمات ومن أي لغة؟)

أحاول قدر المستطاع أن لا أستعمل لغة أخرى إلا أنني أضطر أحيانا لاستعمال كلمات من اللغة العربية أو الفرنسية أو الجزائرية وهذا طبيعي كوني ما زلت أتعلم اللغة التركية ولا أعرف كل المفردات.

4. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dersindeki alfabe öğretimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-française sur l'enseignement de l'alphabet turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية للغة العربية الفرنسية في تعليم الأبجدية التركية؟

لا أعتقد أن هناك أي تأثير سلبي أو إيجابي لأنني أستطيع التمييز بين اللغات الأخرى بسهولة كبيرة على اللغة التركية، يستغرق الأمر وقتا وتكرارا لأتمكن من النطق بالحروف والكلمات بشكل صحيح.

5. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe konuşma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs de d'être bilingue arabe-français sur l expression orale en langue turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات التحدث باللغة التركية؟

تسهل عملية التعرف على كلمات تركية جديدة وكيفية استعمال القاموس بشكل سريع، أحيانا أنسى الكلمة لا أتطرق إلى ذهني ولا أجد الجملة المناسبة لكي تترجم في ذهني باللغة التركية وهذا سلبي.

6. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe yazma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en écriture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الكتابة باللغة التركية؟

اتقان اللغة الفرنسية يسهل عملية التعلم، يمكن أن يكون السبب الذي
يجعلني أخلط بين اللغتين العربية والفرنسية. ما اللغة التركية
هي أقوم بتطبيقها في حياتي اليومية لذلك أنساها بسرعة وسهولة.

7. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe okuma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quel sont les impacts positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en lecture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات القراءة باللغة التركية؟

الجانب الإيجابي هو أن الحروف الأبجدية متشابهة مما يسهل عملية
القراءة. وجانب سلبي أنه أحيانا تتوقف عملية القراءة من خارج
النطق.

8. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dinleme becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences d'écoute en turc?)

ما الآثار الإيجابية والسلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الاستماع باللغة التركية؟

تحسن الفرنسي باستمرار وتتوقف تفكيري. لذلك أسعى
دائما لاستماع اللغة التركية من خلال مشاهدة الأفلام المسلسلات
والموسيقى.

9. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dil bilgisi öğrenimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue en arabe et en français dans l'enseignement de la grammaire turque?) ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على تعلم قواعد اللغة التركية؟

لا أعاني مشكلة من هذه الناحية لأن قواعد اللغة
التركية هي الأسهل بكثير من قواعد اللغة العربية والفرنسية. بل بالعكس
جعلتني الفرنسية أتعلم القواعد الأخرى.

10. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe kelime öğrenmeye olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur l'apprentissage des mots turcs?)

ما الآثار الإيجابية و السلبية اللغتين العربية والفرنسية على تعلم الكلمات التركية؟

تشابه الكلمات بين اللغة التركية والفرنسية (وليس مع
اللغة التركية) يساعدني كثيرا في تعلم كلمات جديدة بسرعة.
السلبي هو الكلمات الجديدة التي تتشابه مع اللغة
الفرنسية في حياتي اليومية.

Yaşınız: 49 yaşında
l'âge:

Türkçe Seviyeniz: A(1)2
Votre niveau eu Turc: A1(2)

Cinsiyetiniz: Erkek ( ) Kadın (X)
.e sexe: Homme ( ) Femme(F)

1. Türkçede dil sürçmesi, telaffuz sorunları yaşıyor musunuz? Örnek veriniz.

(Avez-vous des problèmes de lapsus linguae et de prononciation en turc? Donnez un exemple.)

(هل تواجه مشاكل في اللغة ومشاكل النطق في التركية؟ أعط مثالا)

Plus ai moins oui, surtout de prononciation comme par exemple : avoir faim (aç olmak) et avec le parti (aç kepiyi göğüsünüzü (mais je fais beaucoup d'effort et je m'applique

2. Türkçe öğrenirken genellikle hangi dildeki sözlüğü kullanıyorsunuz?

(Vous utilisez la dictionnaire généralement dans quelle langue pour apprendre le turc ?)

(عند تعلم اللغة التركية ما اللغة التي تستخدمها للتفسير عادة ؟)

généralement j'utilise le dictionnaire français

3. Türkçe konuşurken ödünçleme sözcük kullanıyor musunuz? Genellikle hangi dilden ödünç sözcük alıyorsunuz?

(Empruntez-vous du vocabulaire dans une autre langue lorsque vous parlez turc? Quelle langue préférez- vous emprunter un mot?) (هل تستخدم كلمات استعارة من لغة اخرى عند التحدث بالتركية ؟ لماذا تستعير الكلمات ومن أي لغة؟)

j'emprunte généralement le français

4. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dersindeki alfabe öğretimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-française sur l'enseignement de l'alphabet turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية للغة العربية الفرنسية في تعليم الأبجدية التركية؟

je n'ai aucun problème avec l'alphabet turc, mon problème est surtout la grammaire turc, pour moi c'est plus complexe que le français au l'oral le mais très intéressant pour moi.

5. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe konuşma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs de d'être bilingue arabe-français sur l expression orale en langue turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات التحدث باللغة التركية؟

Il n'y a pas de négatifs d'être bilingue au contraire. j'aime les langues et je trouve intéressant d'apprendre le turc (j'aime cette langue.

6. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe yazma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en écriture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الكتابة باللغة التركية؟

je n'y vois aucun point négatif. par moi j'ai besoin d'un peu plus de vocabulaire

7. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe okuma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quel sont les impacts positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en lecture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات القراءة باللغة التركية؟

aucun j'ai besoin de lire plus car la prononciation pour moi est plutôt difficile. comme par ex: kelebeğindan

8. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dinleme becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences d'écoute en turc?)

ما الآثار الإيجابية والسلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الاستماع باللغة التركية؟

idem être plus à l'écoute et beaucoup de pratique.

9. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dil bilgisi öğrenimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue en arabe et en français dans l'enseignement de la grammaire turque?) ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على تعلم قواعد اللغة التركية؟

faire abstraction de l'arabe et du français concernant la grammaire turc, elle est totalement différente

10. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe kelime öğrenmeye olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur l'apprentissage des mots turcs?)

ما الآثار الإيجابية و السلبية اللغتين العربية والفرنسية على تعلم الكلمات التركية؟

c'est tout nouveau et surtout ne pas comparer ton français ou l'arabe

~~Yaşınız~~: 31
l'âge:

Türkçe Seviyeniz: A2 - 2
Votre niveau eu Turc:

Cinsiyetiniz: Erkek ( ) Kadın (✓)
le sexe: Homme ( ) Femme( )

1. Türkçede dil sürçmesi, telaffuz sorunları yaşıyor musunuz? Örnek veriniz.
(Avez-vous des problèmes de lapsus linguae et de prononciation en turc? Donnez un exemple.)
(هل تواجه مشاكل في اللغة ومشاكل النطق في التركية؟ أعط مثالا)

أتوجد مشاكل في اللغة ولكن يوجد بعض الصعوبات في
نطق بعض الكلمات الآن كلمة واحد تحتاط أحيانا
في طويل وصعبة في نطق عندما أبتدأها أول مرة

2. Türkçe öğrenirken genellikle hangi dildeki sözlüğü kullanıyorsunuz?
(Vous utilisez la dictionnaire généralement dans quelle langue pour apprendre le turc ?)
(عند تعلم اللغة التركية ما اللغة التي تستخدمها للتفسير عادة ؟)

عند تعلمي اللغة التركية أستخدم اللغة الفرنسية
لشرح بعض الكلمات لكونها اللغة الأقرب في أحيان
التفسير الصحيح لكلمة

3. Türkçe konuşurken ödünçleme sözcük kullanıyor musunuz? Genellikle hangi dilden ödünç sözcük alıyorsunuz?
(Empruntez-vous du vocabulaire dans une autre langue lorsque vous parlez turc? Quelle langue préférez- vous emprunter un mot?)
(هل تستخدم كلمات استعارة من لغة اخرى عند التحدث بالتركية ؟ لماذا تستعير الكلمات ومن أي لغة؟)

أحيانا استعير بعض الكلمات من اللغة العربية أو
الفرنسية وذلك عندما عند التحدث مع من يتحدثها
ولا أحب الكلمة التي يجب أن استعملها لنوع العدوانية

4. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dersindeki alfabe öğretimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-française sur l'enseignement de l'alphabet turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية للغة العربية الفرنسية في تعليم الأبجدية التركية؟

لسا: عدم إتقان اللغة وكره كل ما يتعلق بهذه اللغة أنا
~~في بعض الحروف~~
من الصعب استعمال اللغة الترجمة فقط لتعلم الجيدة

5. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe konuşma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs de d'être bilingue arabe-français sur l expression orale en langue turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات التحدث باللغة التركية؟

الإيجابية: يوجد كثير من الكلمات المشتركة بين اللغتين العربية والتركية مما
سهل على الطالب التعلم في أسرع وقت ممكن
السلبية: خلط بعض الأحيان بين الكلمات صعبة نطقها الطالب أثناء
تكلم باللغة التركية في بعض أحيان تسبب له إحراج الكونه يقع بعض

6. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe yazma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en écriture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الكتابة باللغة التركية؟

بالنسبة لشخص مبتدئ تساعده على فهم مكونات الجملة وبالتالي
مع الممارسة وحفظ بعض الكلمات التي تسهل عليه كتابة
سنكل صحيح في مستقبل. و السلبية تعيق الطالب في انشاء موضوع
ما لا يستطيع ان يكتب جملة بتركيب صحيح

7. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe okuma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quel sont les impacts positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en lecture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات القراءة باللغة التركية؟

يعود على استعمال العربية والفرنسية كلغة مساندة في تعليم اللغة التركية
بعد شهرين سيرى الوقت الكبير الطالب في فهم التكلم بهذه اللغة
سرعة ذكي في بعض الاحيان تساعد الطالب في فهم كيفية تكلم
فهم اللغة بعض الكلمات التي من شأنها أن تجعله يتقن اللغة في وقت قصير

8. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dinleme becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences d'écoute en turc?)

ما الآثار الإيجابية والسلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الاستماع باللغة التركية؟

الترجمة والفرنسية تأثر سلبا في اكتساب مهارة الاستماع باللغة
التركية لا تدفع استعمال اللغة التركية فقط لاكتساب
مهارة التعلم اللغة و الاستماع إلى بعض الأغاني التي من شأنها
أن تنمي الذاكرة و تبسط طريقة تلقين اللغة.

9. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dil bilgisi öğrenimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue en arabe et en français dans l'enseignement de la grammaire turque?) ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على تعلم قواعد اللغة التركية؟

الايجابية تساعد على فهم واسم قاعدة أولا

10. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe kelime öğrenmeye olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur l'apprentissage des mots turcs?)

ما الآثار الإيجابية و السلبية اللغتين العربية والفرنسية على تعلم الكلمات التركية؟

بعض معظم الكلمات موجودة في اللغة العربية تقريبا لها
نفس المعنى باللغة التركية مثال [illegible]
نجد صعوبة في نطقها بسهولة

Yaşınız:
l'âge: 24

Türkçe Seviyeniz:
Votre niveau eu Turc: A2

Cinsiyetiniz: Erkek ( ) Kadın (✓)
le sexe: Homme ( ) Femme( )

1. Türkçede dil sürçmesi, telaffuz sorunları yaşıyor musunuz? Örnek veriniz.
(Avez-vous des problèmes de lapsus linguae et de prononciation en turc? Donnez un exemple.)
(هل تواجه مشاكل في اللغة ومشاكل النطق في التركية؟ أعط مثالا)

في بعض الأحيان أواجه مشاكل في حفظ بعض الكلمات و نطق
بعض الكلمات أيضا.

2. Türkçe öğrenirken genellikle hangi dildeki sözlüğü kullanıyorsunuz?
(Vous utilisez la dictionnaire généralement dans quelle langue pour apprendre le turc ?)
(عند تعلم اللغة التركية ما اللغة التي تستخدمها للتفسير عادة ؟)

اللغة العربية و اللغة الفرنسية و أحيانا الإنغليزية

3. Türkçe konuşurken ödünçleme sözcük kullanıyor musunuz? Genellikle hangi dilden ödünç sözcük alıyorsunuz?
(Empruntez-vous du vocabulaire dans une autre langue lorsque vous parlez turc? Quelle langue préférez- vous emprunter un mot?) (هل تستخدم كلمات استعارة من لغة اخرى عند التحدث بالتركية ؟ لماذا تستعير الكلمات ومن أي لغة؟)

أحيانا أستخدم كلمات إستعارة من لغة أخرى عند تحدثي اللغة التركية
أستعير الكلمات عندما أنسى أو لا أعرف الكلمة باللغة التركية
من اللغة العربية أو الفرنسية أو الإنغليزية

4. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dersindeki alfabe öğretimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-française sur l'enseignement de l'alphabet turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية للغة العربية الفرنسية في تعليم الأبجدية التركية؟

الآثار الإيجابية للغة العربية هناك الكثير من الكلمات العربية في اللغة
التركية تسهل تعلم اللغة التركية
الآثار السلبية التركيز في الحفظ على الكلمات العربية فقط

5. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe konuşma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs de d'être bilingue arabe-français sur l expression orale en langue turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات التحدث باللغة التركية؟

الآثار السلبية: إيجاد صعوبة في تركيب الجمل لأن القواعد تختلف
بين اللغتين
الآثار الإيجابية: سهولة النطق في اللغة التركية

6. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe yazma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en écriture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الكتابة باللغة التركية؟

الآثار السلبية: هي أنه هناك حروف تختلف في اللغة التركية عن الحروف في اللغة الفرنسية مما يؤدي إلى صعوبة في حفظها

7. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe okuma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quel sont les impacts positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en lecture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات القراءة باللغة التركية؟

الآثار الإيجابية: وجود بعض الكلمات في اللغة العربية والفرنسية في اللغة التركية

8. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dinleme becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences d'écoute en turc?)

ما الآثار الإيجابية والسلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الاستماع باللغة التركية؟

الآثار الإيجابية: سرعة فهم الكلمات المشابهة للغة العربية والفرنسية
الآثار السلبية: الكلمات المختلفة هناك صعوبة في حفظها في اللغة التركية.

9. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dil bilgisi öğrenimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue en arabe et en français dans l'enseignement de la grammaire turque?) ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على تعلم قواعد اللغة التركية؟

الفوارق المختلفة بين اللغات تشكل صعوبة في تكوين الجمل وتحريف الأفعال.

10. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe kelime öğrenmeye olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur l'apprentissage des mots turcs?)

ما الآثار الإيجابية و السلبية اللغتين العربية والفرنسية على تعلم الكلمات التركية؟

الآثار الإيجابية: هناك كلمات مشابهة للغة العربية والعجمي من اللغة الفرنسية في اللغة التركية مما يسهل تعلم اللغة التركية
الآثار السلبية: صعوبة النطق في اللغة التركية

Yaşınız: 19
l'âge:

Türkçe Seviyeniz:
Votre niveau eu Turc: A2-2

Cinsiyetiniz: Erkek (X) Kadın ( )
le sexe: Homme (X) Femme( )

1. Türkçede dil sürçmesi, telaffuz sorunları yaşıyor musunuz? Örnek veriniz.
(Avez-vous des problèmes de lapsus linguae et de prononciation en turc? Donnez un exemple.)
(هل تواجه مشاكل في اللغة ومشاكل النطق في التركية؟ أعط مثالا)

Des fois j'oublie parfois les verbes, ainsi de reste comme

2. Türkçe öğrenirken genellikle hangi dildeki sözlüğü kullanıyorsunuz?
(Vous utilisez la dictionnaire généralement dans quelle langue pour apprendre le turc ?)
(عند تعلم اللغة التركية ما اللغة التي تستخدمها للتفسير عادة ؟)

Français et Anglais

3. Türkçe konuşurken ödünçleme sözcük kullanıyor musunuz? Genellikle hangi dilden ödünç sözcük alıyorsunuz?
(Empruntez-vous du vocabulaire dans une autre langue lorsque vous parlez turc? Quelle langue préférez- vous emprunter un mot?) (هل تستخدم كلمات استعارة من لغة اخرى عند التحدث بالتركية ؟ لماذا تستعير الكلمات ومن أي لغة؟)

Des fois je prends parfois notre langue maternelle l'arabe et notre langage parlé, le tunisien parfois le français

4. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dersindeki alfabe öğretimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-française sur l'enseignement de l'alphabet turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية للغة العربية الفرنسية في تعليم الأبجدية التركية؟

On peut assimiler beaucoup de mots à langue française et l'arabe

5. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe konuşma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs de d'être bilingue arabe-français sur l expression orale en langue turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات التحدث باللغة التركية؟

il y a beaucoup de mot similaires à l'arabe

6. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe yazma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en écriture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الكتابة باللغة التركية؟

Pour les compétences en écriture, il n'y a pas beaucoup de différences de lettres donc je trouve que l'écriture est facile

7. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe okuma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quel sont les impacts positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en lecture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات القراءة باللغة التركية؟

Vu que l'alphabet est presque similaire avec des différences, donc ça aide à la lecture en turc

8. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dinleme becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences d'écoute en turc?)

ما الآثار الإيجابية والسلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الاستماع باللغة التركية؟

l'écoute est un peu difficile par rapport aux autres langues

9. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dil bilgisi öğrenimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue en arabe et en français dans l'enseignement de la grammaire turque?) ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على تعلم قواعد اللغة التركية؟

Pour la grammaire turc on peut l'assimiler aux autres langues et je trouve qu'elle est un peu unique

10. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe kelime öğrenmeye olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur l'apprentissage des mots turcs?)

ما الآثار الإيجابية و السلبية اللغتين العربية والفرنسية على تعلم الكلمات التركية؟

il y a beaucoup de mots turcs qui sont complètement différents aux autres langues

Yaşınız: 39 l'âge:

Türkçe Seviyeniz: A2 Votre niveau eu Turc:

Cinsiyetiniz: Erkek ( ) Kadın ✗ le sexe: Homme ( ) Femme( )

1. Türkçede dil sürçmesi, telaffuz sorunları yaşıyor musunuz? Örnek veriniz.
(Avez-vous des problèmes de lapsus linguae et de prononciation en turc? Donnez un exemple.)
(هل تواجه مشاكل في اللغة ومشاكل النطق في التركية؟ أعط مثالا)

نعم أحيانا أواجه بعض المشاكل في اللغة التركية
مثلا في التركية الجمل المقلوبة مثلا الإسمية
لأن في اللغة العربية فعل وفاعل ومفعول به

2. Türkçe öğrenirken genellikle hangi dildeki sözlüğü kullanıyorsunuz?
(Vous utilisez la dictionnaire généralement dans quelle langue pour apprendre le turc ?)
(عند تعلم اللغة التركية ما اللغة التي تستخدمها للتفسير عادة ؟)

عند تعلم اللغة التركية أستخدم عادة اللغة الفرنسية باعتبارها
اللغة الأم

3. Türkçe konuşurken ödünçleme sözcük kullanıyor musunuz? Genellikle hangi dilden ödünç sözcük alıyorsunuz?
(Empruntez-vous du vocabulaire dans une autre langue lorsque vous parlez turc? Quelle langue préférez- vous emprunter un mot?) (هل تستخدم كلمات استعارة من لغة اخرى عند التحدث بالتركية ؟ لماذا تستعير الكلمات ومن أي لغة؟)

نعم أستخدم كلمات من لغات أخرى العربية الفرنسية وحتى الانقليزية

4. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dersindeki alfabe öğretimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-française sur l'enseignement de l'alphabet turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية للغة العربية الفرنسية في تعليم الأبجدية التركية؟

الآثار الإيجابية اللغة العربية هذا الأمر الأول لأن القرآن والصلاة باللغة التركية
الفرنسية نحن نتواصل مع أهل عن طريق اللغة الفرنسية ومتفاعل
العالم بأسره أما السلبي مثلا الفرنسية أجد صعوبة أما العربية في التعلم.

5. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe konuşma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs de d'être bilingue arabe-français sur l expression orale en langue turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات التحدث باللغة التركية؟

الآثار الإيجابية العديد من الكلمات باللغة العربية تقارب بنائية كلمات
الفرنسية أي اللغة التركية سهل الربط بين الفرنسية وتركيا
لا أرى أي سلبي حاليا

6. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe yazma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en écriture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الكتابة باللغة التركية؟

الأثر الإيجابي أنها تكمل لبعضها الناطق الكتابة السمع
تشابه أو أحياناً بعض اللغة الأم (الأصلية) وأحياناً خرج المعنى
ولكن أحب أن أحسن على اللغة الأم في لغة أخرى

7. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe okuma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quel sont les impacts positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en lecture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات القراءة باللغة التركية؟

إن ما لغة مواقع اللغة العربية أو الفرنسية لا تحل بنفس الوحدات اللغوية وتأثيرها
تحليل اللغة العربية في الناحية الصوتية والنحوية والإملائية فنرى الشباب فيؤثر بنا
على اللغة الأم

8. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dinleme becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences d'écoute en turc?)

ما الآثار الإيجابية والسلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الاستماع باللغة التركية؟

الطالب الذي يتكلم في اللغة التركية لا يستطيع كل نسبة المفردات
والوحدات تشبه أغلبها ما ذهب على الصوت
أسرع بعض الأحيان أو أبطأ أسرع الذي

9. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dil bilgisi öğrenimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue en arabe et en français dans l'enseignement de la grammaire turque?) ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على تعلم قواعد اللغة التركية؟

أن نترجم اللغة أحسن في البداية نراجع مع اللغة العربية والفرنسية الى
شكل غالبة الناس درجة الدرجة هو
لكن سهل معرفة عقول وبياناتي وحظارات أخرى كيف فكر وكيف كانت.

10. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe kelime öğrenmeye olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur l'apprentissage des mots turcs?)

ما الآثار الإيجابية و السلبية اللغتين العربية والفرنسية على تعلم الكلمات التركية؟

في أثناء الدخت أكثر معرفة عادات وحظارات أخرى تواصل اجتماعي
تواصل بقاءها وبين حتى أن اللغة التركية أو اللغة العربية هما أصل اللغة
غير أن الحروف الأبجدية وطريقة الأساس ساعدت على فهم الكلام
وعلى المثال معرفة لغة 2 هو معرفة حظارة أيضاً.

Yaşınız:
l'âge: 28ans

Türkçe Seviyeniz:
Votre niveau eu Turc: A2.2

Cinsiyetiniz: Erkek ( ) Kadın ( )
le sexe: Homme ( ) Femme(X)

1. Türkçede dil sürçmesi, telaffuz sorunları yaşıyor musunuz? Örnek veriniz.
(Avez-vous des problèmes de lapsus linguae et de prononciation en turc? Donnez un exemple.)
(هل تواجه مشاكل في اللغة ومشاكل النطق في التركية؟ أعط مثالا)
La langue turque n'est pas trop compliquée, mais la prononciation est très dure, beaucoup de mots se ressemblent et parfois un mot trop long (la lettre "ü" ...)

2. Türkçe öğrenirken genellikle hangi dildeki sözlüğü kullanıyorsunuz?
(Vous utilisez la dictionnaire généralement dans quelle langue pour apprendre le turc ?)
(عند تعلم اللغة التركية ما اللغة التي تستخدمها للتفسير عادة ؟)
Généralement je traduit à la langue française car la langue Arabe est parfois plus compliquée !

3. Türkçe konuşurken ödünçleme sözcük kullanıyor musunuz? Genellikle hangi dilden ödünç sözcük alıyorsunuz?
(Empruntez-vous du vocabulaire dans une autre langue lorsque vous parlez turc? Quelle langue préférez- vous emprunter un mot?) (هل تستخدم كلمات استعارة من لغة اخرى عند التحدث بالتركية ؟ لماذا تستعير الكلمات ومن أي لغة؟)
Inconsciemment, j'utilise parfois des mots en anglais, Français ou Arabe si je me trouve bloquée face à des idées à exprimer.

4. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dersindeki alfabe öğretimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-française sur l'enseignement de l'alphabet turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية للغة العربية الفرنسية في تعليم الأبجدية التركية؟
العربية تؤثر إيجابي جدا وهو اشتراك اللغتين في العديد من الكلمات وبذلك يسهل حفظ الحروف من تم دراستها وهو نفس الشيء للغة الفرنسية.

5. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe konuşma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs de d'être bilingue arabe-français sur l expression orale en langue turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات التحدث باللغة التركية؟
بالنسبة لي في هذا الجانب التأثير سلبي باللغة التركية لها تركيبة جمل بعيدة عن اللغات الأخرى ما نفعل مثلا يكون آخر الجملة عكس اللغات التي نستعملها وهو ما يجعلك تركز وتفكر

6. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe yazma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en écriture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الكتابة باللغة التركية؟

Dans ce côté, je vois pas trop de point positif, car tout simplement l'écriture turque est très différente et même les lettres sont différentes

7. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe okuma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quel sont les impacts positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en lecture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات القراءة باللغة التركية؟

أنا أرى أن مهاراتي في اللغتين لا تؤثران على مهارات القراءة التركية
لأنني حين مختلفة وأحيانا حين نلفظ الكلمات
لمدة طويلة

8. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dinleme becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences d'écoute en turc?)

ما الآثار الإيجابية والسلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الاستماع باللغة التركية؟

في هذا الجانب أرى فرط ثقافة العربية والتركية في عدة كلمات
يتعذر إيجاد تجانس الحروف، وربما نفهم بعض الكلمات
بمساعدة فهم الموضوع ككل لكن ليس جميعها

9. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dil bilgisi öğrenimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue en arabe et en français dans l'enseignement de la grammaire turque?) ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على تعلم قواعد اللغة التركية؟

Grammaticalement, la langue Turque sincèrement est très compliqué et elle n'a aucune influence faite par l'Arabe car le Français

10. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe kelime öğrenmeye olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur l'apprentissage des mots turcs?)

ما الآثار الإيجابية و السلبية اللغتين العربية والفرنسية على تعلم الكلمات التركية؟

Le nombre des mots en communs entre les langues facilite beaucoup l'apprentissage des mots Turcs.

Yaşınız: 24 Türkçe Seviyeniz: B1.1 Cinsiyetiniz: Erkek (X) Kadın ( )

l'âge: 24 Votre niveau eu Turc: le sexe: Homme ( ) Femme( )

1. Türkçede dil sürçmesi, telaffuz sorunları yaşıyor musunuz? Örnek veriniz.

(Avez-vous des problèmes de lapsus linguae et de prononciation en turc? Donnez un exemple.)

(هل تواجه مشاكل في اللغة ومشاكل النطق في التركية؟ أعط مثالا)

Evet biraz, telaffuzla ilgili problemlerim var çünkü birçok benzer kelime var.

2. Türkçe öğrenirken genellikle hangi dildeki sözlüğü kullanıyorsunuz?

(Vous utilisez la dictionnaire généralement dans quelle langue pour apprendre le turc ?)

(عند تعلم اللغة التركية ما اللغة التي تستخدمها للتفسير عادة ؟)

Türkçe öğrenirken genellikle Arapça kullanırım.

3. Türkçe konuşurken ödünçleme sözcük kullanıyor musunuz? Genellikle hangi dilden ödünç sözcük alıyorsunuz?

(Empruntez-vous du vocabulaire dans une autre langue lorsque vous parlez turc? Quelle langue préférez- vous emprunter un mot?) (هل تستخدم كلمات استعارة من لغة اخرى عند التحدث بالتركية ؟ لماذا تستعير الكلمات ومن أي لغة؟)

Evet türkçe konuşulurken başka bir dilden ödünç alınan kelimeleri kullanın, Arapça ve fransızca'dan ödünç alınmaktadır, genellikle arapça ödünç sözcük alırım çünkü benim için türkçeye yakın

4. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dersindeki alfabe öğretimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-française sur l'enseignement de l'alphabet turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية للغة العربية الفرنسية في تعليم الأبجدية التركية؟

Benim için olumlu etkiler var çünkü Arapça ve fransızca alfabeleri Türkçedeki alfabeyle hemen hemen aynıdır ve iki dil arasında bir fark olduğunu düşünmüyorum.

5. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe konuşma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs de d'être bilingue arabe-français sur l expression orale en langue turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات التحدث باللغة التركية؟

Arapça-fransızcada türkçe konuşabilme becerisinin olumlu bir yanı vardır. Bazı kelimlerin dilsel anlamlarının yakınlığı aynı zamanda harflerin yanıp sönme şekliyle aynıdır.

6. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe yazma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en écriture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الكتابة باللغة التركية؟

olumlu etkiler, birçok benzer kelimenin varlığıdır; olumsuz, Fransızca'daki cümle kompozisyonundaki farktır; bu, kolay yazma sürecini engeller.

7. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe okuma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quel sont les impacts positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en lecture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات القراءة باللغة التركية؟

Arapça ve fransızca dillerinin Türkçe okuma becerileri üzerindeki en önemli olumlu etkileri, ayrıtelaffaz yöntemleri olduğunu ve dolayısıyla okuma becerileri için bir asistan olduklarını gönü yoru

8. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dinleme becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences d'écoute en turc?)

ما الآثار الإيجابية والسلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الاستماع باللغة التركية؟

Arapça ve Fransızca'nın Türkçe dinleme becerilerindeki olumsu etkilerinden biri, anlama sırasında farklı dilbilimsel bir kompozisyona alışkın olduğumuz için anlamalarını engellemelerinidir

9. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dil bilgisi öğrenimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue en arabe et en français dans l'enseignement de la grammaire turque?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على تعلم قواعد اللغة التركية؟

Arapça ve fransızca'nın kombinasyonu, türkçe dilbilgisi öğrenme kolaylığı üzerinde olumsuz bir etkisi olan türk dilinin sözdiziminde farklıdır.

10. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe kelime öğrenmeye olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur l'apprentissage des mots turcs?)

ما الآثار الإيجابية و السلبية اللغتين العربية والفرنسية على تعلم الكلمات التركية؟

Arapça ve fransızca dillerinin Türkçe kelimeleri öğrenme üzerindeki en önemli olumlu etkilerinden biri, hazırlarını tamamlamaları ve özellikle Arapça anlamlarını paylaşmaları.

Yaşınız: 23 Türkçe Seviyeniz: A.2.2 (B1) Cinsiyetiniz: Erkek ( ) Kadın (X)
l'âge: Votre niveau eu Turc: le sexe: Homme ( ) Femme( )

1. Türkçede dil sürçmesi, telaffuz sorunları yaşıyor musunuz? Örnek veriniz.
(Avez-vous des problèmes de lapsus linguae et de prononciation en turc? Donnez un exemple.)
(هل تواجه مشاكل في اللغة ومشاكل النطق في التركية؟ أعط مثالا)

Evet, bazen telaffuz sorunları yaşıyorum. Özellikle uzun kelimelerle. Mesela :

2. Türkçe öğrenirken genellikle hangi dildeki sözlüğü kullanıyorsunuz?
(Vous utilisez la dictionnaire généralement dans quelle langue pour apprendre le turc ?)
(عند تعلم اللغة التركية ما اللغة التي تستخدمها للتفسير عادة ؟)

Genellikle, Türkçe öğrenirken, dildeki sözlüğü olarak Arapça kullanıyorum. Çünkü Arapça ve Türkçe arasında çok ortak kelimeler var.

3. Türkçe konuşurken ödünçleme sözcük kullanıyor musunuz? Genellikle hangi dilden ödünç sözcük alıyorsunuz?
(Empruntez-vous du vocabulaire dans une autre langue lorsque vous parlez turc? Quelle langue préférez- vous emprunter un mot?) (هل تستخدم كلمات استعارة من لغة اخرى عند التحدث بالتركية ؟ لماذا تستعير الكلمات ومن أي لغة؟)

Evet, bazen Türkçe kelime bulamadığımda, Fransızca veya Arapça bir kelime ile değiştiriyorum. Ama, genellikle Fransızcadan, ödünçleme sözcük kullanıyorum.

4. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dersindeki alfabe öğretimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-française sur l'enseignement de l'alphabet turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية للغة العربية الفرنسية في تعليم الأبجدية التركية؟

Arapça Türkçe'nin ruhu, O yüzden, olumsuz bir şey yok. Aksine, Arapça Türk alfabe öğrenmeye kolaylaştırıyor.

5. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe konuşma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs de d'être bilingue arabe-français sur l expression orale en langue turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات التحدث باللغة التركية؟

Bence, Türkçe konuşmak için Türk kelimeleri öğrenmek lazım. Ama tabiki, Arapça dili çok faydalı oluyor, çünkü ortak kelimeler var.

6. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe yazma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en écriture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الكتابة باللغة التركية؟

Türkçe yazması çok farklı : harfler, telaffuz, Arapça ya da Fransızca gibi değil, o yüzden bazen zor duyor. Ama bazende, eğer bir kelime Türkçe ile bulamıyorum, Arapça ile buluyorum. O zaman Arapça faydalı oluyor.

7. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe okuma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quel sont les impacts positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en lecture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات القراءة باللغة التركية؟

Bence, Türkçe okumak için, başka bir dil lazım değil. Çünkü aynı telaffuz değil. Ama bazen, Arapça, okumaya kolaylaştırıyor.

8. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dinleme becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences d'écoute en turc?)

ما الآثار الإيجابية والسلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الاستماع باللغة التركية؟

Türkçe, çok farklı bir dil, o yüzden (bence), ne Arapça ne de Fransızca, dinlemeye kolaylaştırıyor. : harfler biraz farklı ve telaffuz çok farklı.

9. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dil bilgisi öğrenimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue en arabe et en français dans l'enseignement de la grammaire turque?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على تعلم قواعد اللغة التركية؟

Türkçe'de çok kural var, cümleyi kombinasyonu bile, çok farklı. Türkçe bir cümleyi yazmak için, ne Arapça ne de Fransızca kuralları lazım.

10. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe kelime öğrenmeye olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur l'apprentissage des mots turcs?)

ما الآثار الإيجابية و السلبية اللغتين العربية والفرنسية على تعلم الكلمات التركية؟

Her dilin yararları var. Arapça'nın faydalarından biri, hazı Türkçe kelimeler öğrenmeye yardımcı olmasıdır.

Yaşınız: 48
l'âge:

Türkçe Seviyeniz: A2-2
Votre niveau eu Turc: (B1)

Cinsiyetiniz: Erkek ( ) Kadın (V)
le sexe: Homme ( ) Femme( )

1. Türkçede dil sürçmesi, telaffuz sorunları yaşıyor musunuz? Örnek veriniz.
(Avez-vous des problèmes de lapsus linguae et de prononciation en turc? Donnez un exemple.)
(هل تواجه مشاكل في اللغة ومشاكل النطق في التركية؟ أعط مثالا)

Hayır, Türkçede dil sürçmesi, telaffuz sorunları yaşamıyorum.

2. Türkçe öğrenirken genellikle hangi dildeki sözlüğü kullanıyorsunuz?
(Vous utilisez la dictionnaire généralement dans quelle langue pour apprendre le turc ?)
(عند تعلم اللغة التركية ما اللغة التي تستخدمها للتفسير عادة ؟)

Türkçe öğrenirken genellikle Arapça yada Fransızca dilek sözlüğü kullanıyorum (duruma göre).

3. Türkçe konuşurken ödünçleme sözcük kullanıyor musunuz? Genellikle hangi dilden ödünç sözcük alıyorsunuz?
(Empruntez-vous du vocabulaire dans une autre langue lorsque vous parlez turc? Quelle langue préférez- vous emprunter un mot?) (هل تستخدم كلمات استعارة من لغة اخرى عند التحدث بالتركية ؟ لماذا تستعير الكلمات ومن أي لغة؟)

Evet, hemde çok. Kelime hazinesim çok fakirdir. Yüzden duruma göre arapça yada fransızca kelim kullanıyorum.

4. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dersindeki alfabe öğretimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-française sur l'enseignement de l'alphabet turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية للغة العربية الفرنسية في تعليم الأبجدية التركية؟

Telaffuz Arapça Alfabe çok yakındır ama Fransızca Alfabe ekmesi aynı göre

5. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe konuşma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?
(Quels sont les effets positifs et négatifs de d'être bilingue arabe-français sur l expression orale en langue turc?)
ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات التحدث باللغة التركية؟

Arapça
Bazı Kelimeler Türkçe'ye kelimelere aynı, bazı fransızca ama cümle Heykelesi çok farklıdır

6. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe yazma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en écriture en turc?)

ما هى الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الكتابة باللغة التركية؟

latin harfler

اتقان الحروف اللاتينية تسهل من تعلم اللغة التركية بسرعة

7. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe okuma becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quel sont les impacts positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences en lecture en turc?)

ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات القراءة باللغة التركية؟

اتقان قراءة الكلمات اللغة الفرنسية وكذلك تنمي الحروف اللاتينية يسهل قراءة الكلمات باللغة التركية

8. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dinleme becerisine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur les compétences d'écoute en turc?)

ما الآثار الإيجابية والسلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على مهارات الاستماع باللغة التركية؟

اتقان اللغة العربية يسهل في بعض الكلمات مع اللغة التركية

9. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe dil bilgisi öğrenimine olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue en arabe et en français dans l'enseignement de la grammaire turque?) ما هي الآثار الإيجابية و السلبية لاتقان اللغتين العربية والفرنسية على تعلم قواعد اللغة التركية؟

yok

10. Arapça-Fransızca iki dilli olmanızın Türkçe kelime öğrenmeye olumlu-olumsuz etkileri nelerdir?

(Quels sont les effets positifs et négatifs d'être bilingue arabe-français sur l'apprentissage des mots turcs?)

ما الآثار الإيجابية و السلبية اللغتين العربية والفرنسية على تعلم الكلمات التركية؟

Bazı Kelimeler Arapça'dan çok yakın
Bazı Kelimeler Fransızca'dan çok yakın
arasında Türkçe Öğretmenesi Yazıyım